

КРАСНОМИР КРАЧУНОВ СГРАДАТА

chitanka.info

ЧАСТ ПЪРВА

1.

Жената зад прозорчето го изгледа с прикрито любопитство, после сведе невинно очи и се вгълби в подадените ѝ документи. Прехвърляше бавно лист по лист и четеше ред по ред.

— Всичко е наред — установи тя и въздъхна, може би със съжаление, че не намира повод да го върне. — Чудно! Обикновено винаги нещо липсва: или подпис, или заверка, или печат... Дори е малко подозрително. Как успяхте от раз да се оправите?

Мъжът пред гишето се почувства виновен, сви объркано рамена и неволно се усмихна. Жената онемя: не бе свикнала да вижда приветливи лица. Поколеба се, зарови се отново в книжата и накрая реши да се смили — извади необходимата бланка и попълни пропуска.

— Дайте ми снимките — поиска тя.

Станимир подаде двете картончета с гърба нагоре — да се види ясно печата на фотоателието — единственото в големия град, ощастливо да изработва човешки ликове за чисто служебни цели. Жената ги взе, обърна ги и внимателно потърси сходството между оригинал и копие. После се наведе и дълго попълва анкетната карта, като за всяка отделна графа питаше мъжа, записваше отговорите и ги сверяваше с данните в различни поставени пред нея папки. Не откри нито една грешка. И това ѝ се стори прекалено подозрително или най-малкото любопитно. Не издаде с нищо връхлетелите я мисли. Само стана много любезна. Дори се усмихна. Посетителят така и не разбра, че беше първият през тази година — а лятото вече преваляше — към когото бе отправена подобна гримаса. Наистина се учуди: познаваше добре порядките в подобни учреждения, и със задоволство си помисли: Какво щастие е да умееш да събираш пълноценни документи — спестява ти сума време!

— Подпишете! На това място... и на това... тук, и тук... Прелистете още веднъж, да не сме изпуснали някой подпис... Май всичко е наред.

Анкетната карта е особен вид документ, където се вписват основните данни и знания за човека, живущ в административно

насочено общество. Липсата на някое сведение предизвиква неописуем смут и гняв в съответната инстанция. И се съпровожда с попълването на още няколко вида бланки, а при по-особени случаи — води до разговор очи в очи с безпристрастен служител и възмутен компютър.

— Сега трябва да отговорите на няколко въпроса със „да“ или „не“. Предупреждавам ви, че отговорите се записват и ще бъдат предадени за психоаналитично проучване. Съгласен ли сте да отговаряте?

— Да.

— Имате ли роднини в чужбина?

— Не.

— Притежавате ли нерегистрирано огнестрелно оръжие?

— Не.

— Употребявате ли вредни наркотици?

— Не.

— Да сте участвали в незаконни издания?

— Не.

— Имате ли куче?

— Не.

— Каква порода?

— ...

— Ще поставя на това място черта. Кога за последен път сте били в чужбина: преди месец?

— Не.

— Преди година?

— Не.

— Преди пет години?

— Не.

— Хомосексуалист ли сте?

— Не.

— Посещавате ли рок-концерти?

— Не, много съм възрастен...

— Моля, не компрометируйте теста! Отговаряйте еднорично и без никакво колебание или забавяне!

— Добре.

Играта на въпроси и отговори продължи още няколко минути.

— Достатъчно. Идете на гише „Информация“. Там ще ви подпишат пропуска. Мога да ви поздравя с новата работа. Утре точно в седем нула нула трябва да се представите на ръководителя си.

Тя му подаде документите с пропуска, изчака да ги вземе и веднага заби нос в някаква солидна папка. Лявата ѝ ръка естествено се отпусна и пръстът ѝ попадна на скритото сигнално копче. Малко се поколеба преди да го натисне.

— Сбогом! — опита се да бъде любезен Станимир.

— Довиждане — жената вдигна незаинтересовано очи. — Никога не казвайте сбогом. Скоро може отново да се видим. Нали при уволнение ще минете през мен.

— О! Ще се постарая да отложа колкото се може по-далеч този миг.

Той си тръгна.

Вратата вляво от гишето се отвори. Излезе незабележим мъж със спортна фигура и яки рамене. На главата си бе килнал напред мека шапка с леко спусната периферия.

Шлиферът му, идеално изгладен, стоеше идеално излят на стегнатата снага. Спусна се решително, без много шум, по стълбите и, без да погледне към „ИНФОРМАЦИЯ“-та, се озова на улицата, където се спря и зачака със замечтан поглед, зареян нейде в ясното небе.

Случайно или с изтънчена административна предвидливост Голямата сграда се намираше в другия край на Града. Преследваше се двойка цел: кандидатът да прояви съобразителност и същевременно да се проследи и по поведението му да се прецени подходящ ли е или не, да се оставили на свобода без работа, или да му бъде осигурено постоянно местожителство с гарантиран общественополезен труд.

Станьо огледа яския свеж отпечатък на заветния печат и приближи до очите си пропуска, сякаш се опитваше да открие несъществуващ пропуск в оформлението, а всъщност — да поеме аромата на необикновеното мастило, останало в арсенала на делопроизводството от дълбините на миналите векове. Миришеше на ред, спокойствие и сигурност. Скъта документите в черното си куфарче, внимателно провери дали ключалките са добре затворени, огледа се с попиващия поглед на търсещ човек, който познава цената си; повече тук едва ли ще се появи, но може да се наложи да обяснява на близки и приятели, желаещи да постъпят на работа в най-солидното

учреждение, да им осигури протекция, помощ и подкрепа, а те да му се отблагодарят с уважение и подчинение.

Щом стъпи на улицата, от деловата му твърдост и целенасоченост не остана и следа. Предстоеше му да прекара цял свободен ден и с удоволствието на вечно зает човек забеляза, че не знае как да го стори. Помисли си, че свободата също си има лоши черти. Отправи се към най-близката трамвайна спирка и потегли към центъра. Не забеляза, а дори и да беше забелязал, не би запомнил мъжа със спортния вид, който се качи в същия трамвай.

2.

Голямата сграда заемаше центъра на огромен площад. Мощни потоци коли не позволяваха на пешеходците да стигнат направо до широко отворените врати и трябваше да се спускат в неприветливи, пълни с отпадъци, а иначе на вид величествени подлезы. Няколко мургани жени в сини престилки с подръчни средства лениво и безнадеждно се опитваха да ги почистят, но още повече се стараеха да продадат на черно електронни часовници, дъвки, батерийки и други дреболийки, липсващи от магазините, на малкото минувачи в ранните часове. Дълго се пазаряха и щом забележеха униформена фигура, се хващаха за метлите... докато заплахата не изчезнеше.

— Вие сте за „Корпус В“ — каза портиерът, след като внимателно се запозна с пропуска и придружаващите го документи. — Тръгвате по коридор № 1 и спирате пред врата № 5. На нея са изрисувани две длани; поставяте своите върху тях.

Вратата проскърца известно време, преди неохотно да се отвори. Станимир влезе вътре. Зад него се разнесе силно хлопване. Стана тъмно. Светна лампа. Блясъкът го удари право в очите. Инстинктивно притвори клепачи. В главата му нахлу неопределена тревога — помисли си, че е звяр, попаднал в клетка, — но побърза да я прогони.

— Пропуската, моля!

Лицето зад гишето не се виждаше — силует без подробности. Гласът издаваше стар и уморен човек. Станьо подаде книжката и усети леко треперене в краката, досадно и неприятно. Оня вътре сякаш усети слабостта му, протегна ръка и нетърпеливо зашава с пръсти — нежни и гъвкави, те изглеждаха идеално приспособени за канцеларска работа; свиха се и внимателно, със съзнание за изключителната важност на вършената работа, поеха пропуска.

— Име, презиме, фамилия!

Последва пълният списък на въпросите от попълнената вчера анкета и разпитваният се стараяше да отговаря кратко, ясно и колкото се може по-спокойно и без да се замисля — другото би предизвикало подозрение, но и не прибързваше особено — то би било още по-

подозрително. Гласът му бе преднамерено еднообразен и монотонен. В подобни служби не бива да се проявява дори най-малък признак на живот — няма да ти повярват, че си искрен. Те и сега не вярваха, но поне не се съмняваха в съдържаната му лоялност.

— Къде сте бил на деветнайсети май миналата година, точно в седемнайсет и трийсет?

— По това време на деня обикновено се връщам от работа, предишната ми работа. Сигурно съм бил някъде около площад „Съединение“. Да! Точно така, там бях.

— Съвпада... Какво сте правили на девети срещу десети миналия месец?

— Прекарах вечерта вкъщи пред телевизора. Даваха мач от Европейската купа на шампионите. Четвърт финал и...

— Съвпада. Пили сте чашка руска водка и цяла бутилка бира „Загорка“. Познавате ли лицето Стоянка Михайлова?

— За пръв път чувам това име.

— Наричат я още Желязната пара.

— И под това име не ми е известна.

— На двацет и шести януари сте минали край нейното жилище.

— Не зная къде живее.

— Нещо повече, тя е излязла на входа и вие сте се загледали в нея. Приближила се е до вас и е запитала за часа.

— Сега вече си спомням, имаше нещо такова. Красива жена, хей! Казах ѝ часа, тя ми благодари и се отдалечи.

— Съвпада... Само че среща с подобна компрометирана неморална личност е винаги подозрителна, дори когато е случайна, защото показва липса на необходимия подход и нравствен усет.

— Веднага си тръгнах и повече не съм я виждал.

— Съвпада... Добре. Сега тръгвате по коридора и вървите, докато един човек не ви спре.

— А пропускът?

— Той вече не ви трябва. Остава при мен. Когато се наложи, ще ви издадем друг.

Гишето хлопна. Светлината вътре в него изгасна. Отвори се врата и се появи дълъг безкраен коридор. Станьо прекрачи високия праг и за пръв път след подобна процедура не изпита облекчение; усещаше, че връщане назад скоро няма да има.

Разхлаби вратовръзката и разкопча яката си — беше се изпотил от вълнение.

Не се виждаше жив човек.

Не се чуваше никакъв страничен шум.

Стъпките му отекваха глухо между белите стени. Дали пък някой не идва след него? Едва се сдържа да не се обърне. Полза никаква, само може да предизвика поток от нови въпроси на следващото гише...

3.

Коридорът наистина изглеждаше безкрайно дълъг. На влизане по стар навик бе погледнал часовника си. Вървеше вече цели шестнадесет минути, а краят не се виждаше. Испита странната несигурност, че може да са го метнали, че може да е сбъркал, че не са го забелязали, че нарочно са пропуснали да го спрат... Постара се с нищо да не я покаже външно — така съхраняваше, доколкото бе възможно, човешкото си достойнство. Очите се премрежваха от еднообразната гледка: бели стени, бели врати, а на всяка пореден № 298; 299; 300... Така, унесен в себе си, не усети как го обгърна белезникава мъгла. Времето сякаш спря, тялото му — олекна.

Нещо изщрака шумно.

Стресна се и направи крачка напред. Появи се грамадна черна фигура и надвисна над него като огромен топуз. Станимир рязко се дръпна встрани и почти изкрещя от изненада. В същия миг се освободи от хипнозата и прогледна извън мъглата.

— Ха, уплаших ли ви? — запита приятен глас. Принадлежеше на мъж, не много висок, с голяма глава и дълга коса, симпатично лице и здрави ръце; беше облечен в изтъркано яке и закърпени изпрани дънки.

— Каква е тази мъгла? — хрипливо изрече Станимир.

— Излиза от дупки в парното. Трети ден няма кой да го поправи. Съобщих в Службата за ремонт. Отговориха ми, че идват веднага. Още ги чакам, на! Портиерът не ви ли предупреди?

— И думичка не каза.

— Сигурно е бил Филинов. Иначе е добър човечец. Ако стане нужда, ще ти помогне, и то така, че дори да поискаш да му се отблагодариш, трудно ще успееш. А когато става дума за такава дреболия, предпочита да си държи устата затворена — може би смята, че иначе би подронил авторитета си и следователно би подронил авторитета на Голямата сграда. И какво толкова крие? Недостатъците!? Строителите така са изпълнили задълженията си, че приемната комисия е била принудена не просто да си затвори очите, ами и да си

обърне гърба. Станало ли е нещо? Не, продължаваме да си живеем... Днес ти си единствената ми грижа. Изпращам те и се връщам в стаята си. Там съм си изградил приятно и уютно гнезденце. Така съм разхвърлял папките по бюрата, че и най-опитният началник вижда каква усилена работа се върти. Винаги съм в състояние да отговоря на поставен въпрос. Тежа си на мястото. Може интересна книга да почета, може вестник да прегледам, може да си пия кафе и да смуча цигара, може и чиста водица да сръбвам с доста градуси в нея, може, ако съм уморен или снощен, да си поспя... Пълна свобода! Никой не ме търси, никой не ме притиска. Само оня пън Грънчаров понякога се опитва да ме спипа и омеси на колелото си... Но аз да не съм вчерашен, бе. Имам си здрав гръб. Знаеш ли кой е Матеев? Сигурно не си чувал. Щом го срещнеш, предай му поздрав от мое име. Бай Пешо ми казват. О-хо! Стигнахме! Ти нали отиваш в „Корпус В“?

— Там трябва да се явя.

— „Корпус В“?... Не ти завиждам. Сградата е нова. Следователно, трябва да се довършва. Докато се наместите, много бюра ще трябва да преместите — той се разсмя на каламбура си. — Разправят, че било някаква нова експериментална служба. Да знаеш нещо повече?

— Абсолютно нищо.

— Не се стягай, бе човече. Аз си питам ей-така, просто да знам, да съм осведомен, да имам достатъчно информация. Току-виж запитал ме някой, а аз не мога да му отговоря. Срам. Вярвам ти, нали си нов, трябва здраво да си държиш езика зад зъбите. Иначе може да си го самоотхапеш. Тук не обичат много приказливите, така да знаеш. Но пред мен може. Не доноснича, не съм го правил и никога няма да го направя. Честна дума. Ха-а! Стигнахме. Хайде сега, да излезем на двора.

Вратата се отвори сама. Озоваха се под синьото небе. Точно пред тях стоеше самотна кола. Необикновената ѝ форма подсказваше, че е някаква неизвестна конструкция.

Бай Пешо обиколи колата. Спря се пред дясната предна гума и няколко пъти я ритна презрително. Същото повтори и с лявата — вдигна крак и стовари грубата си подметка върху грайферите.

— Нов модел! — обясни той. — Предишната бричка изглежда са я бракували. Знаеш ли как става това у нашето ведомство?

— Сигурно...

— Никакво сигурно, а точно! Както в другите ведомства. След изтичане на определения ресурс техническото средство трябва да се бракува. Е, може понякога да се продаде на простосмъртните граждани или поне да се върне в склада... Но последното никога не става. Никой уважаващ себе си счетоводител няма да разреши подобен елементарен изход — на предприятието му трябва пари. А първото е забранено. Някаква секретна част прави опасна подобна операция. Изход — акт за брак! Нещастното творение на човешката изобретателност бива подложено на свръхпределни натоварвания, в резултат на което се превръща в скромен метален пакет, годен единствено за доменната пещ.

— Вие как бихте постъпили?

— Аз ли?... Знам ли, може би... А, не, щях да си изпълня инструкциите докрай.

— Виждате ли? Аз също, защо трябва да си блъскам главата с неразрешими задачи. Освен... да подпиша акта, а после... Не, да не говорим за тази възможност.

— Заповядайте, моля — предложи любезно бай Пешо. — Влизай в колата. Ще те закара право до „Корпус В“.

Купето предлагаше пълен уют. Станьо се отпусна на седалката и изпита истинско удоволствие. Моторът забръмча съвсем тихо. Колелата се завъртяха и нежна сила го притисна към облегалката. Скоростта рязко нарасна. През стъклата се заизнизваха прозорците на Голямата сграда.

След като първото възхищение премина, Станимир се огледа.

Едва сега забеляза, че колата няма шофьор!

Ръката му неволно потърси дръжката на вратата. Преди да усети гладката повърхност, разбра, че дори не е помръднал. Случвало му се бе в просъница да изпита нещо подобно. Тогава се събуждаше изпотен и стреснат — дълго не успяваше да затвори очи, обзет от нощни страхове.

Колата го отнасяше в неизвестна посока и той дори не се досещаше накъде. Стъклата се замъглиха, почерняха, и вътре се възцари мрак. Осветлението грейна и го обзе вътрешното успокоение на човек, свикнал да мисли добре за съдбата си.

Времето спря...

4.

Светлината примигна няколко пъти и настъпи мрак. Предстоеше нещо ново. Стъклата, безпросветни преди миг, бавно прогледнаха. Наоколо се простираше безкрайна еднообразна равнина с белезникавооранжев цвят, който преливаше в лилавочервен.

Точно по средата на купето се очерта права линия от таблото до багажника и по нея таванът се разтвори. Напряко на нея се появи втора и също се разтвори. Четирите части се оформиха като листенца на голямо цвете. В средата, изправен, стоеше учуденият човек-тичинка, безмълвно поглъщаше с очи чудните превръщания и тревогата, породила се в душата му, поиска да излезе навън.

Колата започна да потъва.

Последният връх се всмука в равнината, по безкрая пробяга плавна вълна, изгуби се в далечината и повърхността застина в първоначалната си великолепна красота.

— Къде се намирам? — зададе си въпрос, без да очаква отговор.

Опората под краката му леко пружинираше. Надигна се на пръсти и се завъртя около оста си. Не откри никакъв ориентир — нито на небето, нито на земята. Светлината струеше направо от въздуха, от всички страни, без определено направление.

Усещаше кривината на света, но не можеше да я определи. Вдлъбната? Стори му се, че се намира в дъното на огромна чаша... Не, не. По-скоро беше обратното. Изпъкнала? На върха на огромен хълм е, останалото лежи в краката му... Е, зависи май от гледната точка, въображението и вътрешното желание на човека.

Дочу ромон на поточе.

Къде има течаща вода в спокойната равнина?

Шумът се засили. Идваше отляво. Там, на известно разстояние, равнината се изду. Мехурът нарасна и се устреми нагоре. Оранжевото вещество потече надолу като буен водопад. Изплува огромна сграда — „Корпус В“. Масивният куб закри голяма част от бледия хоризонт. Прозорците, тъмни или светещи, призивно подканяха: „Ела при мен, ела при мен, трябва ми мисълта ти, аз ще ти дам сигурност...“

„Тази грамада“, помисли Станьо, „не може да бъде мръдната лесно от мястото си. Веднъж вляза ли вътре в системата и седна ли зад бюрото, нищо не е в състояние да ме изхвърли.“

Помисли го и веднага побърза да се усъмни. В какво — сам не успя да определи. Видяното преди миг бе постъпило в подсъзнанието, където бе предизвикало тревога и вътрешно напрежение, но още не бе дало кълнове по-нагоре. Предпочете да възприеме станалото по-скоро като оптическа илюзия, като гигантска холограма, отколкото като материална действителност. Здравият разум не допускаше подобно тълкуване, а съкровеният стремежи направо го забраняваха. Сграда, изградена върху движещи се пясъци, не би могла да осигури нужната стабилност и равновесие.

Самотата предразполага към размисъл, а когато мисли, се чувства самотен и изоставен. Там времето ще бъде запълнено в задължителни срещи, приятни разговори, няма да мисли и няма да бъде сам, сам, сам... самотен, самотен... самотен... са-а-а-мо-о-о-тен.

Последен се показва главният вход. Контрастираше драстично с футуристичната правилност и скромност на куба. Колони в изискан дорийски стил, украсени с антични смеещи се маски, подпираха причудливата предпазна козирка. Стъпалата от три страни се изкачваха до обширна площадка, увенчана в двата си края с масивни скулптури на излежаваци се лъвов с гордо вдигнати глави и очи, вперени в неznайна далечина.

Подобни учреждения, дори когато се различават съществено, имат нещо общо, което ги свързва в едно неделимо и свещено цяло. Точността е основен принцип — може нищо да не правиш, но го прави навреме! Култът към личността е нещо свършено незначително пред преклонението към часовниковата стрелка.

Запъти се към входа. Душата му се извиси и изпълни с онази нервна радост от сладостното предчувствие за отмерено и достойно преживяване. Но нещо така се промени, че това го накара да спре. Погледна надолу към краката си. Белезникавата оранжеволилава маса се оказа полупрозрачна. В дълбочината, почти на пределната видимост, се забелязваха черни квадратни рамки със заоблени върхове. Наредени една до друга, те образуваха безкрайна монотонна мозайка и навяваха безпричинна скука. Когато тръгна напред, тази решетка го последва и не само това — тя дори го изпревари. Реши да я настигне и

се затича, не много бързо, лек тръст, подходящ за годините му, достолепен и солиден.

Квадратите се свиха, контурите им изтъняха, повдигнаха се нагоре и полетяха пред него така бързо, че се сляха в еднообразна повърхност, много подобна на разстлан и грижливо изгладен ситен пясък. Обкръжаваше го пустиня, в която бавно потъваше.

Хоризонтът се измени, стана заплашително червен като пред буря, повдигна се нагоре, заприлича на огромна вълна, готова да се стовари върху човека и да го погребее жив.

Станимир спря изпотен от връхлитащия зной.

Квадратчетата също спряха, потънаха и веднага се уголемиха. Дюните изчезнаха. Но потта остана. Само че сега „Корпус В“ изглеждаше смален, сякаш се бе отдалечил. Нима бе възможно? Зададе си въпроса и не се реши да си отговори. Трябва да бърза, да бърза, та той закъснява, не може да си го позволи още първия работен ден... Това прави такова лошо впечатление. По-късно...

Но какво да прави, като се отдалечава?

Усещаше задухата на миналите дни, несбъднатите мечти и погребаните надежди в разпадналите се пясъчни замъци. Илюзия ли беше светът, в който бе попаднал?

Спомни си една нелепа сентенция:

„Спазвай правилата на уличното движение и ще бъдеш прегазен на тротоара!“

Да опита още веднъж?

— Колега — сепна го приятен, малко дрезгав глас, — някакво затруднение ли имате?

Дружелюбният тон едва не подведе Станимир. По човешки му се прииска да разкаже за объркването си, отвори уста, но се овладя в последния миг:

— За пръв път идвам тук на работа — обясни той, — оглеждам се и свиквам с обстановката. Трябва да си призная — много е необикновена и ми трябва повече време да я възприема като нормална.

— Радвам се да срещна нов колега. Аз се казвам Атанас Николов Марков. Прекарвам дните си на 103-тия етаж в отдел „Вътрешно благоустройство“. Щом свикнете с обстановката, елате ми на гости.

Мисля, че ще намерим подходящи теми за разговор и добре ще си прекараме времето.

— С удоволствие — съгласи се веднага Станьо.

— Довиждане. Пожелавам ви приятна работа. Не бих искал да изпадам в положението на човек, който все дава съвети на новопостъпилите си колеги — знам от собствен опит, че никой не ги изпълнява, чакат да се опарят — но ще ви обърна внимание на левия лъв. Дръжте го непрекъснато под око. И още нещо — гледайте как постъпвам аз!

Той се затича с гръб към Сградата. Въпреки това се приближаваше към нея! Появиха се и други хора — всички с гръб към Сградата. Спокойни и достолепни те достигаха стъпалата, обръщаха се, изкачваха се по тях и изчезваха във входа, който ги поглъщаше като огромна паст на акула и не пускаше нищо обратно.

Станимир последва примера им в обърна се и затича. Квадратите се запревъртаха и го изпревариха. Левият лъв ли беше? Изви глава — ама че неудобно, определи посоката и хукна; нямаше много време. Отклоняваше се вдясно. Следователно, другият лъв е левият. Сега вече държеше посоката точно!

Не успя да спре навреме и се спъна в най-долното стъпало, залитна и седна на камъка. „Стигнах“, радваше се душата му. Болеше го от удара и от успеха. Изправи се, стъпи здраво на земята и тръгна към широкия вход, където влизаха добре облечени гражданки и граждани.

5.

Хладният като камък и топъл като цвят мрамор под краката му създаваше приятното усещане за непоклатима сигурност. Назад безкрайната равнина изглеждаше неочаквано красива. В далечината се сливаха оранжева твърд и синкав небосвод. Багрите се смесваха в необикновена дъга, опасваща видимия хоризонт. Той изглеждаше безкрайно далечен и съвсем близък. От него изплаваха малки точки и с приближаването си бързо се превръщаха в нормални човешки фигури.

Наближаваше началото на работното време.

Човешкият поток се вливаше в Сградата. И вместо към централния вход този поток се извиваше към малка невзрачна странична вратичка. Хората се редяха и търпеливо очакваха реда си. По-нетърпеливите или по-нахалните изпреварваха чакащите, обезпокоявани само от по няколко негодуващи възгласи.

Станимир се прилепи към опашката и така се приобщи към множеството. По вътрешна нагласа беше изпълнителен и дисциплиниран човек. Не избягваше трудностите.

Знаеше, че по този начин колегите по-лесно щяха да го признаят за свой и да го допуснат в професионалния кръг.

Заслуша се в разговорите.

— И днес се класирахме! — радваше се млада, солидна на вид жена.

— Изпотих се — заразказва мъж на възраст, отдавна оплешивял, висок и прилично пълен. — Отдавна не съм имал такъв малшанс. Излязох съвсем навреме от нас. Наредих се на опашката за вестници. Минута по-късно пристигна автобусът. Съобразих, че веднага трябва да го хвана, иначе със сигурност закъснявам, затичах се към спирката, а онова говедо, шофьорът де, хлопна вратите под носа ми и потегли. Теглих му една и — обратно при вестниците, а те свършили вече. Въобще — лош късмет. Добре че дойде тролеят. Метнах се на него, без да мисля много. Изкомбинирах четири превозни средства и... ето ме!

— Днес времето ще бъде хубаво — споделяше с приятелката си възрастна жена. — Чу ли прогнозата? До края на седмицата очакват фронтът на антициклона да премине през цялата страна. Ще завалят проливни дъждове с гръмотевици и градушки. Ама винаги така става — дойдат ли почивните дни, нещо се случва или с природата, или с началниците. Семейството се е приготвило за излет в планината... и ти бръкват в душата! Я дъжд, я извънредна работа. После не се ядосвай за дреболии. Нервите ми не издържат повече. Кога ли ще се пенсионирам, че да заживея спокойно? Струва ми се, че някой нарочно го прави...

— За началниците, да! Но още не са стигнали дотам, че да управляват природата.

— Ти сигурна ли си? Може да могат, но предпочитат да го пазят в тайна.

В този миг Станимир стигна до вратата. Портиерът взе пропуска от ръката му и внимателно го зачете. Какво пък толкова интересно имаше в него?

— Вие май сте нов, а?

— Да.

— Тогава е простително вашето незнание. Най-вероятно не са ви уведомили, че тук е входът за обслужващия персонал на Сградата. Останалите служители влизат през Главния вход.

Тези думи портиерът изрече с подчертана почит в гласа.

— Не видях някой да го ползва.

— Вие, служителите, сте на особен пропусков режим, имате право на плаващо работно време и ненормиран трудов ден.

— Благодаря.

— Няма нужда да бързате — обясни портиерът и махна приветливо с ръка. — Пожелавам ви приятен първи работен ден!

Станимир си тръгна и усети пронизващите погледи на хората. Червенина изби по бузите му и той се опита да я прикрие с равнодушно спокойствие. Стана му топло. Тихичкото хихикане изглежда се отнасяше за него. Отдалечи се от тълпата и му се стори, че долови разликата между себе си и останалите. Тях ги управляваше всекидневието, подчиняваха се на строг режим и традиционна регламентация. А той бе успял да се измъкне от това бласто.

Секунди преди да се хлопне вратата, се чуха възмутени викове. Портиерът занарежда спокойно:

— Ей, не бързайте да се натискате, кепенците ще паднат след малко, но не преди да свърши опашката.

Едър дебеловат мъж с прошарена полуоплешивяла глава размаха черното си куфарче. В последния миг се прилепи към опашката. Беше се изпотил от тичането и дишаше тежко и на пресекулки.

— Ако и утре направиш същото — смъмри го приятелски портиерът, — ще те оставя да се гмурнеш в басейна.

— Не така бе, приятел! Защо ме плашиш? Нали знаеш, че не съм от страхливите. Предпочитам да си мина по нормалния път, но ако се наложи и басейна ще преплаваме.

— Като се плъоснеш в него, вода няма да остане — разсмя се портиерът. — Хайде, влизай. Влизай де! — добродушно разреши той. — Ти да си спомняш, че нещичко ми обеща?

— Не съм забравил, бе. Сега ще ти обясня какво трябва да направиш. Отиваш при...

В този миг портиерът завъртя ключа и останалата съществена част от разговора се проведе при закрити врати на четири очи.

Стената се размърда, набъбна и се изду. До ушите на Станимир достигна тих бълбукащ шум. Заприлича му на планински поток, неволно затвори очи и дълбоко пое въздух — липсваше характерната миризма на борова смола. Камъкът потече надолу, закри вратата и там, където беше Входът, изчезна всякакъв намек за него.

Няколко души се приближиха без да бързат към изчезналата врата. Явно бяха закъснели. Не изглеждаха уплашени. По-скоро им беше весело — припряната веселост на смутени хора.

— А, сега — каза симпатичен млад човек с черно куфарче в ръка — ще се топнем ли в басейна?

— Ти знаеш ли да плуваш? — подкачи го жена с посивяла коса.

— Не ми е за пръв път — отговори събеседникът ѝ.

— Нека се съберем повече — предложи жената, — по-лесно ще минем.

Когато групичката се увеличи достатъчно, хората се преместиха върху квадрата срещу изчезналата врата. Равнината се развълнува и жадно започна да ги поглъща. Никой не показва и най-малко вълнение — за тях това не беше ново преживяване. Дори, ако се съдеше по

усмивките на лицата им, то май им доставяше някакво вътрешно удоволствие.

„Интересно в помисли си Станьо, в как ли бих се чувствал аз в тяхното положение? Дали наистина има басейн?“ Представи си как шляпа из водата с дрехите и се разсмя. Би изглеждал направо нелепо — особено когато излиза и струйките потекат по пода. А после силна струя нажежен въздух ще го мята из помещението, докато изсъхне и заприлича на бостанско плашило. Е, едва ли е така.

Време е и той да влезе в Сградата.

Отправи се към своя Вход!

6.

Той се заизкачва по стъпалата право нагоре. Краката сами го носеха. Умората се появи едва на върха. Усети, че въздухът не му стига. Обърна се кръгом към равнината, към простора, и задиша дълбоко — нека кислородът прогони смазващата тежест в белите дробове. Неволно погледна надолу и инстинктивно, преди дори да се уплаши, се дръпна рязко назад.

Нямаше стълбище в стоеше в края на почти отвесна стена, на която вместо стъпала се виждаха едва забележими ръбчета.

Как ще слезе обратно?

Често сънуваше как се изкачва по склон на планина или хълм и този склон постепенно се изправя, изправя, докато стане отвесен, дори с обратен наклон и той няма сили да се задържи. Политаше в бездната и се събуждаше облян в лепкава пот. Друг път, в просъница, леглото се обръщаше като самосвал и той напразно се опитваше да се задържи с нехващащи ръце. Отначало се ужасяваше, после се научи да определя, че не е наяве и изпитваше радост от летежа, но винаги прекратяваше съня си, преди да достигне дъното на ямата.

Сега съм ли е, или наяве?

Затвори очи и предпазливо ги отвори след няколко секунди. Гледаше право в краката си. После премести напред погледа си. Изгледът се промени. Най-горните стъпала бяха нормални, по-долните, противно на всякаква перспектива, се стесняваха рязко и се превръщаха в отвесна стена.

Отправи взор към хоризонта и се залюбува на великолепната дъга. Отново сведе поглед — стената беше отвесна. Ама че интересна работа! Не вдигай глава — чака те бездна!

Свят, несигурен като съня!

Припомни си прочетеното за пирамидите на маите и ацтеките и за техните жестоки обичаи. Представи си, че е жрец, стои на върха, а в основите — огромна тълпа, вярваща в него и боговете, тълпа, която очаква човешкото жертвоприношение. Вдига ритуалния каменен нож...

Може би той е жертвата?

Или... жрец плюс жертва равно на саможертва?

Жертва ли? Той е Служител, а не някакъв си там член на обслужващия персонал. Успя да надмине предопределеното му от произхода. Нека онези се блъскат пред страничната вратичка. Нима ще променят нещо с усърдността си? И дали искат да променят живота си? Единици са тези, които изпитват удоволствието да влизат през Главния вход и да гледат с пренебрежение останалите, може би по-глупави, може би по-непохватни или по-ненастойчиви, може би по-честни или по-непридирчиви в жизнените си изисквания. Трябва да е доволен, че принадлежи към по-особен сой хора...

О! Гледката сега е съвсем друга. Видимият свят придоби нормалните си измерения. Стълбата възвърна класическите си пропорции. Изящният мрамор искри под напора на хладната светлина. Само една малка, почти незабележима подробност разваля приказното великолепие: безброй крака бяха изтъркали камъка и очертали едва забележима пътека.

Обгърна още веднъж хоризонта с поглед, полюбува се на неизменната красива дъга и се обърна — отправи се към блестящата стъклена врата.

Когато се приближи достатъчно до нея, тя плавно и безшумно се отвори пред него и учтиво го покани да се възползва от предоставената му възможност.

Влезе вътре и се спря, заслепен и замаян от великолепие и блясъка на ширналата се кръгла зала.

В средата разкошен кръгъл кожен диван обвиваше нежно и плътно вътрешен басейн с идеално гладка повърхност. В центъра изящен фонтан изхвърляше висока гъста струя вода, която се стичаше обратно, без нито една гънка да нарушава плавните преходи. Така се оформяше футуристична скулптура, която всеки миг променяше форма и цвят и сякаш олицетворяваше абсолютната неподвижност и стабилност.

Строителят не бе пожалил скъп бледорозов мрамор за облицовка на отвесните стени. Шарките бяха така подбрани, че никъде не прекъсваха, а се преливаха една в друга. Полировката бе толкова добра, че отразяваше като истинско огледало безбройните светлинки, повече от звездите на небето, които проблясваха с диамантен оттенък.

Таванът, ослепително бял, почти не се виждаше от множеството кристални лампички, увиснали на златисти нишки с различна дължина. Светлините се подреждаха във величествен свод на храм, но вместо централното кубе да опира в облаците, бе обърнато надолу и се сливаше с водния фонтан.

Станимир тръгна из залата. Отгоре прозвуча тиха музика. Вдигна очи. Нишките над него се поклащаха в такт с музиката или по-скоро обратното — музиката съвпаднаше с такта на люлеенето.

Спря в тишина.

Направи крачка напред в музика.

Мелодията, така тиха, на прага на възприятието, предизвикваше опиянение с прекрасните си звуци. Възвишеното го подхвана и понесе някъде в бездните на желаното и неосъществимото...

Стресна го удар на гонг. Пред него се изпречи точно копие на вратата, която преди миг се затвори зад гърба му.

Привичката и логиката му подсказваха да потърси някаква странична врата и там да покаже на портиера своя пропуск. Потърси я с очи и не успя да открие нито вляво, нито вдясно дори намек за съществуването ѝ. Следователно, оставаше му единственото решение: да премине през новопоявилата се врата. Почтително хвана блестящата медна дръжка и внимателно я дръпна...

Оказа се вън от Сградата!

Наоколо се простираше същата червеникава равнина, същото синкаво небе, същата дъга, същото стълбище и същата колонада. Отиде до края на площадката и погледна надолу в същите отвесни стъпала. Обърна се: същата фасада и същият Параден вход.

Не виждаше нито една разлика.

На небето точно срещу него висеше Слънцето. Впери поглед в него и не изпита болезнено дразнене от светлината. По-скоро бе нещо като орнамент, отколкото нормалното животворно светило.

Върна се, прекоси залата и излезе през първия вход. Направи го повече от любопитство. Липсваше му логическото откровение.

Същото!

Но на небето висяха две слънца!

Изтича обратно.

Слънцата бяха три!

Спря се. Движението по траекторията на махало явно не водеше до никъде. Слънцата изглежда отбелязваха неудачните опити, а вътре някой с големи очила, скрит зад още по-голямо бюро, равнодушно наблюдаваше поведението на неизвестния нему човек и съвсем безпристрастно преценяваше умствените му способности.

Това беше тест!

Истината се криеше някъде вътре в залата.

Какво образуваха шарките по стените?

Лабиринти! Може би симетрични... Да влезе в Лабиринта и да излезе. Но откъде? Как да се сдобие с Нишката на Ариадна? Станьо започна да проследява ивиците и се стараеше да не пропусне нито една извивка. Всички водеха към центъра.

Какво му даваше това?

Спомни си основното правило за движение в лабиринт. Доближи се до стената и тръгна по нея. Нищо! Излезе отново на другата врата. Нима е сгрешил в разсъжденията си?

Трябва да открие входа в лабиринта!

Излезе вън от Сградата. Слънцата бяха станали четири. Направи ухилена гримаса към тях и веднага се върна обратно. Допря лявата си длан до стъклото и тръгна да обикаля залата, стараейки се да не отделя пръсти от стените.

Озарението толкова често му бе помагало в трудни минути!

7.

Обгърна го тъмнина. Усилията на мисълта му бяха възнаградени. За съжаление нямаше време да се наслаждава на съобразителността си.

— Пропуската, молим! — стресна го недоволен писклив глас. — Гледам те, млад човек, добре облечен, интелигентно лице, а вече нахален.

Станимир изпита облекчение. Най-последно нещо познато. Ако човечецът не беше в кафезчето си, сигурно щеше да го разцелува. Знаеше добре как да се справя с подобни сръдливци.

— Извинявайте, не ви видях.

— Не видял! Ще ти извади очите, бре момче! — една сбръчкана ръка се подаде през гишето и посочи нагоре. — Какво пише там?

— Пропуск.

— Пропуската, я! Написано е с големи червени букви: „ПРОПУСК“. Длъжен си да го видиш! И като го видиш, да спреш и да си подадеш пропуската. Ясно ли е? Знам ви аз вас, младите недоносчета. Четиридесет и пет години стоя на това място. Познавам всичките ви номера. Колко много хора са се опитвали да ме метнат. Но никой не е успял да надхитри бай ти Иван. И ти няма да успееш!

— Въобще не съм имал подобно намерение и...

— По-добре замълчи, когато ти говори възрастен човек. Имай поне малко уважение към белите ми коси. Иначе мога и доклад да пусна до началник кадри, да знаеш, той ми е пръв приятел; така ще те наредя, че веднага ще изхвърчиш от Сградата с дисциплинарно уволнение. Къде ти е пропуската?

Станимир подаде въпросния пропуск и леко приклепна за да вижда мъжа по-добре.

Ръцете на пазача — груби с изпочупени пожълтели нокти, сякаш цял живот е работил тежък физически труд по гори или мини и едва сега се е отдал на трудното пропускно дело, — поеха мъничката книжка и благоговейно я разгърнаха.

— Така, така — каза дядката, след като прочете името. — Я се наведи! — гласът му придоби заповеднически нотки. — По-ниско. Главата наведи. Искам да видя лицето ти. Знам ли, може пък да си откраднал тази пропуска... Добре. Приличаш на субекта от снимката. Паспорт имаш ли? Дай го!... Данните отговарят, снимката също. Правилно са нанесени, правилно е залепена. Печатът е на мястото си. Нито една грешка не мога да открия. А това, само по себе си, е подозрително. Да, млади момко, много подозрително!

Той изведнъж присви вежди.

— С какво ще докажеш, че този паспорт е твой!

Станимир направо онемя.

Портиерът прелисти още няколко пъти паспорта, спря се на адресната регистрация, дълго я разглежда, по едно време дори я помириша.

— Добре — заключи добродушно дядката. — Върви! А следващия път бъди по-внимателен. Тук е пропуск, а не благотворително дружество за спасяване на неблагородни девизи — и, без да се засмее, затръшна прозорчето на гишето.

Чу се някакво неприятно бръмчене.

— Още ли не си влязъл — гласът на старчето се приглушаваше от стъклото. — По-внимателно, не натискай вратата, преди да съм включил бравата. Пусни я! Когато чуеш бръмченето на автомата, тогава натискай. Разбра ли?

Станьо си дръпна ръката. Забръмча. Той натисна дръжката и вратата се отвори. Озова се в някакво бяло помещение. Накъде да върви? Наляво или надясно? Напред или назад? Та пътят навсякъде беше затворен! Трябваше май да попита. Обърна се и понечи да се върне.

Вратата я нямаше вече.

Навсякъде виждаше гладка — идеално гладка — бяла стена и никакъв намек, че само преди миг е имало нещо като врата.

— Какво се спря бе, момче — изломоти познатият писклив гласец. — Върви, върви бе.

— Къде да вървя, като навсякъде е стена?

— Върви през стената!

— Как така през стената?

— Ами така, направо през стената, която е пред теб, момче. Ама да си призная, не очаквах, че си такъв будала. Върви право към стената и не спирай.

— Ще се ударя.

— Ако се затичаш към нея, наистина ще пострадаш. Върви си спокойно и отпуснато, все едно си на улицата и когато минаваш през стената, нищо няма да усетиш.

— Накъде да вървя? Коя стена да избира?

— Все тая, върви накъдето искаш!

Тръгна и на метър от стената инстинктивно се спря. Старчето зад гърба му се изсмя доволно. Станимир се обърна ядосано и тръгна към пропуска. И, чудо! Мина съвсем свободно през стената!

8.

Коридорът, в който се озова, изглеждаше безкраен. Смутено се заоглежда ту в едната, ту в другата посока, и като не видя нищо обезпокоително, се разсмя облекчено. Та той вече е вътре, вътре, вътре в системата! Влязъл ли си веднъж, станал ли си Служител, неин верен или неверен член, нямаш път назад. Целта е достигната. Сега трябва да си намериш мястото и животът ти ще тръгне по утъпкания път.

Накъде да тръгне всъщност?

Постъпи по детски. Затвори очи и се завъртя няколко пъти, докато загуби ориентация. Отвори очи. Виеше му се свят. Опря се на стената. Накъде беше ляво или дясно, напред или назад, вече не знаеше, нито пък го интересуваше особено.

Всички пътища водят за Рим!

Пое напред! Вървеше леко и наперено. Тялото му се дърпаше нагоре, сякаш земното притегляне липсваше. Напрежението в главата му намаля и мътилката се стопи.

Мислите му свободно се разиграха. Вдъхновението го насочи към нова интересна тема. Та той попада в друг обществен слой! Повисок и по-чист. Добре заплатен. И най-важното за индивида — движение нагоре към висините на йерархията, към удоволствието и безгрижието, където могат да ми се скарат, да ме накажат, но никога няма да ме изгонят.

Деловитостта надделя над еуфорията.

Необходимо бе да знае накъде отива. Извади документите и сред тях върху изящната хартия потърси направлението си. Ето го: трябва да се яви в стая №10865.

Вървя достатъчно дълго, преди да се увери, че нещо не е наред. Коридорът изглеждаше все така прав и не показваше никакво желание за промяна. Вгледа се в подробностите. Забеляза следите на всеобща занемареност и първоначално пренебрежение. По стените бе лепната бяла постна боя, от най-евтината, и отдавна бе успяла да се напука, на места да изпада и да покрие пода със сивобял неприятен прах. Обърна се и видя собствените си следи, умрели мухи и хлебарки, а безброй

пукнатини по тавана създаваха илюзията за скорошно срутване. Точно пред него някакъв голям паяк се спускаше от паяжината си по тънка нишка и предизвикателно се полюляваше. А далечината не предлагаше нищо ново.

Щом вещите не желаят да се променят, човек трябва да промени поведението си!

Разсъждаваше по аналогия. Допря ръка до стената, потрепера от неприятната мокра хладина и се задвижи както преди малко в лабиринта на Парадния вход. Но нищо не стана. Тогава да обърне посоката — започна да се връща. Отново нищо. Премести се на отсрещната стена. Най-последно постъпи правилно.

Стената се разтвори!

ПРИДРУЖИТЕЛ А15, ДОНЕСЕНИЕ №1

ДАТА: 25.16.2089

В съответствие с възложената ми задача придружих обект 312 при преминаването му през пропускния сектор на Сградата. Установих следните факти:

Държане: стандарт 35.1685.83 т. 1.65 т. 3.15 т. 7.85 т. 19.63 т. 35.18 т. 40.11.11.

Същият проявява сдържаност при контактите си с държавни служители, отзивчив е към изискванията им, не се опитва да заобикаля задълженията си.

След залагане на данните в програма „СИЛУЕТ“, същата потвърждава правилността на избора.

Отклонения от предвидимите постъпки не са забелязани.

Подпис: (не се чете)
Придружител А15

9.

25.16.2089 (ПОНЕДЕЛНИК)

Най-после е вътре в Системата. Разбра го по бързащите хора. Намираше се в нормален коридор на учреждение. Разнасяха се разнообразни звуци и шумове: от високи гласове до резки хлопвания на врати. Миришеше на кафе, пресни плодове, хартия и на неизбежния всепроникващ канцеларски прах. Обстановката изглеждаше приятна, дори разкошна. Стените бяха облицовани с дървена ламперия, създаваща чувство за уют и спокойствие, подът, идеално чист и гладък като огледало, бе покрит по средата с килимена пътека, в която сръчни ръце бяха втъкали разнообразни сцени от античната митология. Над главата луминисцентни източници на светлина пръскаха щедрите си дарове.

Погледна най-близката врата и се ужаси.

Номерът беше 265834.

Къде ли се намира неговата стая? Първото му желание беше да попита. Понечи да спре бързащ мъж с елегантно сако и измачкан панталон, но го спря вътрешното му противодействие. От дете трудно влизаше във връзка с непознати хора. Мъчеше се от години да преодолее тази си слабост, понякога ставаше нахален, нагъл, груб и успяваше да скрие смущението си, но после дълго се срамуваше от себе си. И предпочиташе да избягва такива действия или поне да ги отлага за по-късно, когато ще бъде с друго настроение.

Засега реши да изчака. Може сам да се оправи. Ориентирането е по-скоро функция на мисълта, отколкото на местността. Ха, та това е нова сентенция! Зарадва се на находчивостта си. Не бе загубил способностите си. Можеше да твори. Следователно можеше и да разсъждава. Тема: как да стигне до №10865?

Избра посока на движение от №265834 към №265833 и я нарече права. Прямо нея споменатите номера се намираха отдясно. А отляво?

Срещу 265834 — 265665.

Срещу 265833 — 265666.

Отдясно номерата намаляваха, отляво се увеличаваха.

Засега това нищо не му говореше. Прие го просто за сведение. Вгледа се в подробностите. Светлите тонове създаваха спокойно настроение. По вратите бяха закачени или залепени табелки, списъци с имена, съобщения, бележки и т.н. Същевременно по стените нямаше нищо служебно, а само привлекателни картини с натюрморти и пейзажи, под които кожени канапета предлагаха възможност за удобно отморяване.

А защо да не си почине?

Едва го помисли и веднага седна. Интересно защо не се сети веднага? Умората в краката се проявяваше с лека болка. Отпусна тялото си и усети приятно облекчение. Тепърва му предстояха много подобни изживявания. Познаваше добре нравите в подобно учреждение: усилено движение, преодоляване на трудности от неочакван характер и малко свършена докрай работа.

Срещу него седнаха двама души и започнаха да разговарят шумно.

— Срещна ли Маргарет? — поинтересува се дебеличкият мъж с розови бузки и тихичко изхихика.

— Видях я край стълбата на осми вътрешен етаж — отговори събеседникът му, също така мъж, но по-едър и по-здрав, по-млад и по-свеж. — Спрях я и поговорихме.

— Как е със здравето?

— Изглеждаше превъзходно.

— Бях те помолил да внимаваш с очите й.

— О! Вгледах се и видях, че са кафяви с пъстри точици.

— Не си ме разбрал правилно. По важното беше какво има всъщност около очите.

— Върху клепачите — син грим.

— А под тях?

— Чисто.

— Абсолютно? Не са ли останали следи от умора?

— А-ха! Сетих се. Петна под очите нямаше.

— Ето това исках да разбера.

— Интересно ми е защо?

— Съществуват съображения, които ме карат да бъда любопитен. Засега не мога да ги споделя. Всъщност ти си достатъчно умен сам да

се досетиш.

— Така е.

— Сещаш ли се?

— Донякъде. Въпреки че виждам няколко варианта и засега не мога да дам предпочитание на някой от тях.

— Аз изпитвам същото затруднение.

— Тогава защо не се срещнеш сам с нея?

— О! Не! Не сме толкова близки, че да се осмеля натрапчиво да я оглеждам.

— Аз също не я познавам добре.

— Но ти си млад мъж и можеш да си позволиш малко нахалство, което да мине по линията на по-особен интерес.

След тези думи те се засмяха, станаха и си тръгнаха. Повървяха по коридора, свърнаха и изчезнаха в някаква врата.

Станимир недоумяваше от чутото.

Всъщност засягаше ли го това? Сигурно не, би могъл да допусне, че тяхната поява не е съвсем случайна, но само ако прекрачи границите на нормалното мислене.

Време е да тръгва. Стана и краката сами го понесоха към онази врата, в която изчезнаха двамата мъже.

Изглеждаше като всички други врати. Номерът краси лицето. Но имаше и разлика — на преден план беше залепен ликът на голям черен кон, взет сякаш от диаграма в шахматна книга.

Преди да помисли какво прави, хвана дръжката, натисна я и бутна вратата. Озова се в някакво интересно помещение. Не може да определи красиво ли е, или грозно. По-скоро второто. Вляво една до друга бяха разположени шест червени кабинни, номерирани от 0 до 5. Вдясно — същите кабинни, но вече сини. Между редиците, на отсрещната стена се виждаше някаква невзрачна врата. Но той я отмина и реши да се занимае с нея най-накрая.

Обхвана го несигурност и боязън. Ами ако влизането в конската глава е забранено? И ако някой го види? Как да обясни присъствието си? Добре, че онези двама души бяха изчезнали някъде. Може би бяха продължили пътя си през третата врата?

Побърза да излезе в коридора. Поразходи се нагоре-надолу. Хората, които срещаше, го отминаваха, без да му обръщат внимание. Той самият не откъсваше очи от вратата с лика на коня. Какво ли

толкова го привличаше? Трудно би обяснил, ако някой се досетеше да му зададе подобен въпрос. Изпитваше трепета на новото познание и знаеше, че по този начин по-лесно ще се приобщи към порядките в Сградата.

Не изтърпя и се върна в конското помещение.

На входа почти се сблъска с някаква жена. Усети уханието на парфюма ѝ, направи ѝ път, но така, че почти да се допре до нея, при което изпита обяснимо вълнение. Дали ще я срещне отново?

Вътре нещо липсваше, но не го осъзна веднага. Отваряше кабините и поглеждаше любопитно в тях. По изпълнение бяха абсолютно еднакви, различаваха се по цвят и номер. За какво ли бяха предназначени?

Не успя да си отговори.

Запъти се към вътрешната врата.

Нямаше я! Тя беше изчезнала.

На друго място би се учудил безкрайно, но сега дори не се развълнува. В тази сграда всичко бе допустимо.

Реши се на опит. Влезе в кабина №2-червено и затвори вратата. Нищо не се случи. Повъртя се в дори нямаше къде да седне, после си излезе. „Ама че дивотия“, каза си и се отправи към коридора. Същият! Седна на най-близкия диван и се замисли. Усети онова вътрешно напрежение, толкова неприятно и досадно, което се поражда от несигурност и обърканост. Опитваше се да го прогони. Приложи последователно няколко способа на вътрешна саморегулация, но не успя да възстанови душевното си равновесие. Погледът му като пощурял се плъзгаше нервно по предметите.

Нима беше сляп?

Номерът на стаята срещу него беше 285834. Та той се е изкачил два етажа по-нагоре! Разгада приложението на конската стая. Тя представляваше асансьор от нов тип — пренася те по етажите, без да усещаш никакво движение.

Защо да не опита още веднъж?

Върна се в стаята. Поогледа кабините в бяха свободни. Влезе в №2-синьо, веднага излезе и отиде в коридора.

№305834.

Изкачил се е още два етажа нагоре. Всъщност на кой етаж се намира? На 305-ти или на 30-ти? И с колко етажа се изкачва: два или

двадесет? Отговори ли си на този въпрос е все едно да определи и броя на стайите на етаж: 1000 или 10000. Дали броенето започва от 1 или от 0? Но това са дреболии.

Жалко, че докато бе въвн от Сградата, не се досети да преброи етажите. Много бяха! Но колко? Сто? Двеста? Триста? Да не гадае. Откъде би могъл тогава да предполага, че вътре ще трябва да се занимава с аритметика и числова мистика.

Да слезе сега надолу! Кабина №4-синьо!

№245834.

Превъзходно: качил се е 4(40) етажа. А трябваше да слезе. Къде беше сгрешил? Да опита още веднъж.

Кабина №4-синьо.

№305834.

Кабина №4-червено.

№265834.

Системата сменя байряка. Тя поощрява помнещите и стриктните. След употреба на определена кабина, обръща процедурата и, не се ли съобразиш с нея, те наказва. На пръв поглед е нещо незначително, но ако си развълнуван, кой знае къде може да се окажеш, преди да осъзнаеш, че трябва да спреш и да поразмислиш.

И същевременно какво трогателно познаване на човешката душа! Бездушната Система ти дава приятната възможност съзнателно да не бъдеш стриктен, да грешиш, да постъпваш противно на правилата и да се движиш в правилна посока.

Раздразнението изби в хладна ярост.

Поиска му се да разбие някоя кабина, като изтръгне вратата от пантите, и така да провери какво ще стане. Дали може да си го позволи? Сигурно. Защо пък не!? Колко пъти такива дребни хулиганства са ставали пред очите му и не са имали особени последствия за извършителите.

Направи крачка назад. Втренчи се в затворената врата на кабината. Хареса му дръжката. Хладната ѝ рационалност го изпълни със злоба. Засили се и ритна вратата. Проехтя оглушителен трясък. Ударът беше нанесен толкова силно, че пантите веднага се разклатиха. Тънки трески се разпиляха по пода. Вторият ритник прободя дъската. Станьо сграбчи бравата и с едно движение я изтръгна от мястото ѝ. Размаха я и започна да удря наоколо, без да гледа. Когато сломи и

последното дървено парче, с презрение захвърли останките в краката си, затыпка ги гневно и след като се успокои, реши да се махне, колкото може по-бързо.

Не искаше някой да го заvari в това състояние сред отломките. Но не биваше и да се движи раздърпан из коридора. Свали сако си и внимателно го изтърси. Махна няколкото забили се в плата тресчици. Огледа панталона си — нямаше видими следи. По-трудно се оказа с обувките — драскотините по тях подсказваха най-малкото небрежност, недопустима в Административната служба. Извади носната си кърпа и се помъчи да заличи последствията; не успя напълно, подсвирна си весело и приглади косата си с пръсти. После слезе четири етажа по-ниско.

№225834

А сега накъде?

10.

Естествено надолу — там където е работното му място. Върна се в стая „Конска глава“, така си я нарече, и отново му направи впечатление, че в средата между кабините няма врата. Голата стена безмълвно му позволи да прокара длан по нея и да усети гладката ѝ повърхност и приятната ѝ хладина. Нито намек за ръб или друга следа от замаскиран вход. По дяволите, възкликна мислено, какво е влязло в главата му, че не го напуска? Има да върши толкова по-важни неща, необходими за съществуването му, а се занимава с безсмислици!

Веднага се изкачи обратно четири етажа и любопитно се огледа. Разгромът си стоеше. Той изпита удоволствието на хлапето-немирник — белята е сторена, а няма наказание.

Но и тук, където я бе забелязал за пръв и последен път, средната врата липсваше. Отново прокара длан по стената и усети същата гладкост и хладина.

Защо се впечатлява толкова от една скачаща и изчезваща врата? Какво чудно имаше в нея? Досега бе виждал толкова странни неща, че дори не би трябвало да трепва. Няма я и толкоз. Тогава трябваше да я отвори. Сигурно щеше да му предложи някакво по-особено преживяване. Ще дойде време и ще разгадае нейната тайна.

Сега му оставаше само едно — да върви надолу. Надолу! Надолу! Представи си бюрото и как седи на него. Отваря чекмеджетата, изважда разни папки и поглежда небрежно в тях. Радост, че е на мястото си и че трудно ще го мръднат от него.

Въодушевен от милата картина той се вмъкна в кабина №4-синя. Оказа се пред стая №225834.

Кабина №5-червено — №175834.

Кабина №5-синьо — №125834.

По-бързо да върви надолу към работното си място. Сякаш вече всичко му се бе изяснило.

Да прескачаш от етаж на етаж и от цвят на цвят и да си оставаш един и същ — това е истинското щастие! Важното е да си вътре в Системата, да познаваш правилата и ловко да се възползваш от

предоставените възможности. Ето кое е истинското богатство. Парите са само следствие. Жонглирането с цветове е истинско изкуство.

И някои хора го владеят превъзходно.

Кабина №5-червено — №75834.

Всъщност защо системата за придвижване е толкова примитивна? Влизаш — излизаш. Влизаш — излизаш. Прекалено много движение и загуба на време. Би могло да се използва електроника или дори съвсем обикновени електрически механизми.

Въпрос, на който не можа да си отговори.

Явно висши съображения препятстваха техническия прогрес!

Кабина №5-синьо — №25834.

Оставаше му да направи още едно уточнение. През петдесет етажа ли слиза или през пет? Което означаваше всъщност да разбере, дали един етаж има 1000 или 10000 стаи. Последното му се виждаше по-вероятно. Но трябваше и да го докаже.

Кабина №5 в червено.

Този път опитът излезе неуспешен. В коридора видя същия номер на стаята — 25834.

Кабина №2-синьо — №45834.

Явно неуспешен опит не се брои!

Кабина №5-червено — №5834.

Намира се на петия етаж. Чрез „Конския ход“ се придвижва най-малко десет етажа нагоре или надолу.

Колко ли е висока Сградата?

Обхванат от вдъхновение се върна в „Конската глава“ и влезе в кабина №5-червено, после в кабина №0-червено. Оказа се пред стая №505834. Осъществи следната комбинация: кабина №5-синьо, кабина №0-синьо, кабина №0-синьо и се оказа пред стая №1005834.

Колко ли ще продължи да се изкачва така? Може би до безкрайност?

Веднага му направи впечатление гробната тишина на етажа. Побърза да се махне по обратния път.

Срещу стая 5834, сред привичния канцеларски шум се чувстваше най-добре и най-сигурно.

По-важно е друго. Да стигне до стая 10865. Как? Необходимо е да потърси друг начин за изкачване или слизане от „Конския ход“.

Някъде тук не много далеч трябва да има асансьори или стълбища, като във всяка нормална сграда.

Наляво или надясно?

В политическия живот това е съществено, докато тук е само смяна на номерата във възходящ или низходящ ред.

Нормална сграда ли?

Тръгна надясно. Възходящият ред бе отляво.

№5835; №5836; №5837.

Срещу тях бяха номера в низходящ ред.

№5664; №5663; №5622.

Махна петицата и събра числата. Общият им сбор бе 1499. Ако предположи, че коридорът е прав, то нулевата стая и съответно 999-та се намираха в средата.

От другата страна сборът бе 499. Веднага се дефинираха две абсолютни посоки: 499 и 1499. И още правилото за дясната ръка — винаги да е откъм стената с намаляващи номера. Изключение представляваше преходът от стая № 0 към стая № 999. Но тогава се минаваше през стълбището.

Предположи, че коридорите на етажa могат да имат по-сложна структура.

Допълнителният коридор щеше да има посока 2499. И за него правилото за дясната ръка щеше да е в сила. А в зависимост от политическите пристрастия — правилото за лявата ръка. Както ви се харесва!

Ами ако коридорите са повече?

Десет или двадесет на етаж?

Видя му се абсурдно и въпреки това, по навик, изведе необходимата формула, определи посоките и вътрешно се зарадва на съобразителността си. Оставаше му едно — да разграничи етаж от коридор. После да намери начин да преминава от едното в другото и обратно.

Съмнението е хлъзгав червей, гризе душата и не дава на мисълта да стигне до определено решение и да се задоволи с него. Построил си сграда, предполагал си, че проектът е твое дело, а какво откриваш — работил си по чужди планове. Трябва ли да я рушиш?

Петицата играеше интересна роля в неговия живот. Винаги когато я срещнеш, тя предизвикваше асоциации, понякога

примамливи, понякога странни и... Правилно ли бе я махнал от номера? Може би се намира в петия коридор на етажа и стаите са по хиляда. Но тогава как всъщност са подредени? Колко ли е голяма Сградата? (Дори я мислеше с главна буква.) Усети разочарование от себе си и онази несигурност, появяваща се, когато умът прехвърля вариантите и непрекъснато ги смесва и обърква, вместо да ги избистри и отдели един от друг. Необяснимото уморяваше разума и създаваше тъпа стягаща болка в главата.

Хрумна му нещо невероятно. Побърза да го прогони. Но почти веднага се върна към него и се запита: „Дали наистина е възможно?“ Погледна се отстрани, представи си как говори и не вярва сам на себе си. Не, в никакъв случай не бива да споделя подобна мисъл с друг човек — ще го помислят за луд. Но какво може да му попречи в действията си тук да се ръководи от предположение или от хипотезата... за безкрайността, и то лошата безкрайност, онази, логическата...

11.

— Здравей, момче, тебе търся! — спря го симпатична възрастна жена.

Синята работна престилка, чиста и внимателно изгладена, без нито едно незаконно ръбче, подсказваше спретнат характер. Донякъде впечатлението се разваляше от износените, загубили всякаква първоначална форма пантофи. Е, пестелива е, би познал и допуснал дори не особено наблюдателен човек. И не е придирчива — краката ѝ бяха боси, въпреки изкуствения хлад. Но това му позволи да забележи изпъкналите вени и да си представи болката, която понякога предизвикваха. И напуканите пети, и набръчканите ръце с грижливо отрязани нокти, и живите, но уморени очи красноречиво сочеха тенденция към достигане на предела на жизнена устойчивост и скорошно пенсиониране.

— Подпиши се на това място — посочи тя с пръст, след като разгърна дебела папка.

— И тук... и тук, също.

Станьо прочете заповедта:

Въз основа на член... от... и член... от... и т.н., той бе наказан с мъмрене за неправилна употреба на материалната част на Сградата, довела до умерени щети.

Кога успяха!!?

— Неприятно ли ти стана, момко?

— Трудно е да определя, лелче. Безспорно, гордост не изпитвам. Желанието да руша ме връхлетя внезапно и не успях да се преборя с него. Необходимо ми беше, а защо — сам не съм в състояние да определя. Но щом ми е било нужно, трябвало е да го извърша. Сторих го, признавам си чистосърдечно и се разкайвам. Да отричам е грехота. Заповедта е правилна. Така трябва.

— Има и по-лоши случаи от твоя — успокой го жената. — Преди месец Виралов изпотроши стъклата на пропуска и погна портiera да го бие. Добре, че онова проклето старче е достатъчно пъргаво и успя

да избяга. Едва го усмириха. Отърва се леко — забележка с вписване в картоната.

— Толкова малко?

— Толкова! Става въпрос за писани наказания. Но има и неписани — негласни и много по-действени.

— Какви са те? — Станимир усети тръпки по гърба.

— Например, този Виралов още не е открил работното си място, вече месец и нещо отгоре се скита из Сградата.

— Колко умно измислено. Мен очаква ли ме подобна участ?

— Трудно е да кажа „да“ или „не“. Тук в Сградата животът е вмъкнат в рамките на обширен правилник и същевременно всеки постъпва, както си реши, според съвестта.

— Ясно — каза Станимир, без да му е особено ясно.

— Ти си нов, нали?

— Днес е първият ми работен ден — отговори той с някаква гордост в гласа.

— Добре си започнал. Днес дават аванс. Намини край касата.

— Не знам къде се намира. Ще ме упътиш ли, лелче?

— С удоволствие. Много е лесно. Ти нали си от отдел „Структурно преобразуване“? Тръгваш направо по коридора. Като стигнеш фойето, завиваш надясно и се спираш пред третата врата вляво. Там пише с големи черни букви: „КАСА“. Аз, впрочем, отивам натам. Ванчето е чудна жена. Каже ти няколко думи и, дори да ти е причерняло, олеква ти на душата.

Тръгнаха. Касата се оказа не толкова близо. Вървяха повече от час. Посока — точно обратната на току-що обяснената. По-голямата част от времето премина в срещи и разговори с познати на леля Мара — така я наричаха колежките ѝ.

Накрая стигнаха.

— Почакай тук — нареди леля Мара. — Аз ще вляза първа. Щом на това екранче светне надпис „СВОБОДНО“, блъсни вратата. Тя ще се отвори. Тогава влизай смело.

Станимир кротко зачака. Няколко души се наредиха след него. Говореха си нещо, но той не им обръщаше внимание. И друг път бе изпитвал въннение, но сега кой знае защо, беше много по-силно. Топлина изби малко под врата му и постепенно се спусна на вълни към

кръста. Облегна се на стената, усети здравата опора с гърба си и се овладя.

... Надписът светна!

Блъсна вратата и прекрачи прага...

26.16.2089 (ИЗВЪН ВРЕМЕТО)

Бледа пелена забули очите му. Кратък мрак прекъсна мисълта му. Свести се сред неприятна бледа светлина. Озова се на някакво неугледно стълбище. Шум от бързи стъпки се приближаваше към него. Високи гласове обсъждаха нещо важно.

— Аз не съм съгласен — настояваше солиден бас. — Обясни на този високопоставен път, че подобно решение неминуемо ще доведе до непредвидими последици.

— Той внимателно отбягва да изясни мотивите си. Намекна, че са замесени по-важни от нас лица. Изглежда добре разбира нелепостта, но се опитва да лавира.

— Така и предполагам. Защиатаваш го! Такива безподобни безгръбначни подлизурковци трябва да се ритат с върха на обувката по задните части на опнатите им панталони...

Мъжете се показаха на горната площадка и се запътиха към Станимир. Басовият глас притежаваше едро зачервено от гняв лице. Челото му преминаваше без преход в обширна плешивина. Спътникът му се опираше на перилата с лявата си ръка и бързо ситнеше надолу по стъпалата. Презрителната му усмивка, която изкривяваше неприятно тънките устни, бе предназначена за целия външен свят.

— С удоволствие бих го забърсал сам.

Минаха край Станимир. Погледнаха го така, че все едно не съществува и...

— Направи го!

— Как? Ради би ли ни съдействал?

Те отвориха една врата и потънаха в появилия се отвор. Чу се силно хлопване.

Ехото изпълни затвореното пространство и след като изчезна някъде в безкрая, настана тишина.

Станимир се огледа. Стъпалата, учудващо за нова сграда, носеха следи от преминаването на множество крака. Мазилката по стените на много места се беше напукала и изпададала. Влажни петна избиваха

на повърхността. Миришеше на мухъл, умрели насекоми и машинно масло.

Светлината примигна: угасна и светна няколко пъти и се установи на по-тъмно ниво с неприятен жълтеникав оттенък. Той неволно погледна ръцете си и се ужаси от мъртвешкия им вид. За пръв път, откакто попадна в Сградата, изпита отчаяние. Досега приемаше всичко напълно спокойно; като човек, видял доста неща в живота си и запознат с не малко странни порядки, преодолял неочаквани трудности и изпитания, бе загубил отдавна юношеските си илюзии, а по-късно и зрелите си мечти. Сега единствено се надяваше на стабилна служба с добра заплата и в бъдеще — на висока пенсия, достатъчна за облекчаване на настъпващите старини. Но последните събития направо го разтърсиха. Отдавна не беше се чувствал така объркан и унижен. И ако досега приемаше случките като нещо естествено, нормално и дори желателно за всяко учреждение, то посещението на касата му се стори невероятно, обидно, връх на изтънченото издевателство. Възмути се, а нямаше на кого да излее гнева си.

Изрита перилата пред себе си и, докато стенеше от болка в глезена, звънтежът на стоманените пръчки се понесе нагоре и надолу, като преминаваше в различни тоналности на звуковия спектър.

Какво, всъщност, се беше случило?

Постара се да събере мислите си.

Бе минал през една врата, на която пишеше „КАСА“, и вместо в стая с бюро и огнеупорна стоманена каса се озова на запустяло стълбище.

Получил ли беше парите?

Бръкна във вътрешния джоб на самото си, извади портмонето и след кратко колебание погледна вътре. Десет чисто новички банкноти търпеливо очакваха да бъдат похарчени.

Но защо, по дяволите, другите хора от опашката, които бяха зад него, не излязоха през тази проклета врата?

Вход един — изходи много!??

Те изглежда добре познават правилата. Излизат на стълбището и веднага тръгват накъдето им трябва. Докато той сега трябва сам да се ориентира. Умори се непрекъснато да бъде съобразителен. Тежестта в главата му заплашваше да се превърне в нетърпима болка. Необходимо

му беше да изпие едно кафе или да си почине. Така ще се освежи. Простичко желание, а колко бе трудно за осъществяване.

Защо нищо не помни? Какво се е случило в „КАСА“-та?

Седна на стълбището и подпря с ръце главата си. Постара се повече да не мисли за нищо. Релаксация. „Аз съм добре! Много добре! По-добре не мога да бъда! Протегни ляв крак. Протегни десен крак. Отпусни се. Отпусни се. Умората излита през върха на палеца. Излита... Излита...“

Светлината примигна отново няколко пъти и изгасна. Мракът беше направо непроницаем. Страхуваше се да мръдне.

Някъде далеч, в долните етажи, се чу шум. Нещо тежко удряше по стените и тътенът отекваше в ушите като бой на огромен каменен барабан.

Въздухът се раздвижи. Проехтя дълбоко вдишване. Загърмяха вентилатори. Вятърът разроши косите му и се опита да го събори.

Станимир се хвана с две ръце за перилата и така успя да се задържи на мястото си. После, борейки се със стихията, изпълзя на четири крака в най-близкия закътан ъгъл и горчиво заплака. Потехоха солени сълзи и вкусът им подсказа, че тук, в търбуха на Сградата, едва ли имаше по-самотен човек от него.

Всмукването свърши. Машината-вентилатор направи последни обороти, изхърка уморено и затихна като голям, добре нахранен звяр. Тишината изведнъж направи мрака още по-непрогледен и непоносим.

Шумът, който нахълта в ушите му и го накара да затрепери, беше налудничав. Нещо яко се разкъса, захърка, замря, после се затъркаля надолу по стълбите. Глухите удари приличаха на далечни гръмотевици, последвани от недоволно ръмжение, което изведнъж премина в глух яден рев.

Добре, че неизвестното същество се отдалечаваше.

Станьо седеше неподвижен, притиснал гръб към стената и не смееше дори да диша. Не се питаше какво е това. Погна го страх и в главата му не остана място за други чувства и мисли.

Звуците се спускаха в дълбините. Понякога се спираха, усиляха и като че ли се връщаха обратно. Но тенденцията беше към затихване. „Изглежда се спасих“, помисли Станьо, и в същия миг почти едновременно с възникването на тази надежда долови някакъв вик, на

прага на слуховата чувствителност, вик, пронизителен и отчаян, който бързо замлъкна...

Свести го ярка светлина.

Вдигна се от пода, разтърси глава, оправя дрехите си, намести вратовръзката, доколкото можеше без огледало, изтупа панталоните си от натрупания прах и бе готов да посрещне всякаква изненада. Свежестта на въздуха подсказваше, че: „Започна нов работен ден!“

Не беше се излъгал. Захлопаха врати. Бързи стъпки проехтяха по стълбите. Той заслиза надолу с достойнство и без да бърза. Един мъж го настигна и надмина. Весела група се изкачваше нагоре. Замириса на цигарен дим и ароматно кафе. Знаеше вече как да постъпи:

„Прави като другите и няма да сбъркаш!“

Видя в коя врата влезе човекът пред него и сам се запъти натам. Сигурен бе, че ще успее, но въпреки това се развълнува, когато хвана дръжката и за миг се поколеба, преди да я натисне.

Вратата се отвори!

12.

27.16.2089 (СРЯДА)

Коридорът гъмжеше от хора. Едни носеха сандвичи и чашки с димящо кафе — явно се връщаха от бюфета. Други отиваха там — ръцете им бяха празни. Станимир реши да ги последва.

Озова се в просторно фоайе. Вляво се намираше стълбището, вдясно, точно в средата на стената, за пръв път откакто се намираше в Сградата, видя широко отворена врата.

Бюфетът!

Почувства се като нормален човек — пожела да влезе и нещо да си купи. Нареди се на опашката и заразглежда любопитно хората. Стараеше се да не досажда. Погледът му непрекъснато се местеше насам-натам и се спираше само за секунда-две на някоя личност — паметта му възприемаше характерните ѝ черти и веднага се прехвърляше на друг обект.

Когато му омръзна и се натовари с предостатъчно нова информация, той се замисли върху някои странни неща.

Огледа дрехите си, без да привлича внимание. Тъжната и опасна нощ не беше оставила видими следи. Усещаше се чист и спретнат, без биологични нужди, човек, току-що излязъл от банята и пременен с ново и чисто бельо, риза, носна кърпа...

Носна кърпа! Ето какво можеше да провери. Извади я от джоба си и небрежно изтри носа си. Приятна миризма на тоалетен сапун загъделичка ноздрите му!

Ха! Преминаването през вратата от външните стълбища към коридора играело ролята на тоалетна, баня, пералня, гладачница, шивачница... Не усещаше нито глад, нито жажда. А бюфетът е просто дан на традицията, място, където служителите се срещат и си разменят по някоя дума.

Погледна се отстрани. Въображението му остана доволно — едва ли по нещо се различаваше от другите мъже. Изводът му изглеждаше

правилен. Околните не му обръщаха внимание — отнасяха се като към свой човек.

Точно пред него висок, леко прегърбен човек с дълга прошарена коса бе център на шумна компания. Няколко души се въртяха около него и нетърпеливо го подпитваха:

— Кажи де, какво се е случило снощи?

— Нека първо да си вземем кафетата и да седнем. Така, прав, на два крака, нещо трудно ми се развързва езика. Друго е да си на маса. Ако имаше уиски, водка или поне домашна ракийка, щеше да бъде много по-приятно.

— После ще ти се приискат и други неща... И така желанията край нямат.

— Добре де. Предавам се. Познавате Асен, нали?

— Този, дето работи в отдела на Драганов.

— Не! При Драганов е възрастен човек, кандидат за пенсия. Говоря за Асен от „Динамика на връзките“. Началник им е Стилиян Пешев — онзи с къдравата коса и вечно омачканите панталони. Как го постига при тези условия, умът ми не го побира.

— Сещам се! — възкликна пълничка дама. — Обича да си попейва. На последния празник направо се нарязва и започна да държи прочувствени речи.

— Същият. Та Асен е младо момче! Постъпи на работа преди около година. Доста е чалнат. Ходи винаги с една и съща синя риза.

— Остави тези подробности. Какво е направил?

— Изхитрил се е да остане на резервните стълбища след работно време...

— Че какво лошо има в това? Често се случва. Объркал се човекът и...

— Да, ама последвало нещо по-неприятно. Вместо да излезе през товарния асансьор, който работи цяла нощ, той се объркал — така твърди — но аз предполагам, че го е направил нарочно и е останал след загасването на лампите.

— О-хо! Любител на силните преживявания. Обрулил го е вятърът.

— В тъмнината стъпил накриво, пропуснал едно стъпало и, подхванат от стихията, полетял надолу. Сблъскал се с робота-чистач. Съвсем случайно, естествено. Но така го направил, че машината с

кожух от доста здрава стомана се превърнала в купчина развалини, а той, човекът, дето е с нежна плът и само черепът му е дебел и як, се отървал с няколко леки синини. Както и да е. Удрял е яко. С това геройствата му не свършили. Намъкнал се във вентилатора...

— Какво?

— Правилно чухте. Измъкнал решетките и връхлетял върху перките. Направил го, точно когато изсмукването на въздуха било спряло. И там се развъртял. На местопроизшествието открихме работния му инструмент — желязна водопроводна тръба. Беше я напъхал докрай в разпределителната кутия. Токът успял да го тресне, но се отървал само със зашеметяване. Избухнал пожар. Разните средства забълвали пяна. Представяте ли си картинката — облян от глава до пети. Твърди, и аз му вярвам напълно, че едва успял да изплува. Можел е направо да се удави. Вдигнали по тревога спасителната група. Сега висшето началство си блъска главата по кой параграф да бракува работата.

— Нека сам заплати щетите.

— Ти чуваш ли се! — възкликна възрастна жена. — Работила съм на много места и никой не е плащал потрошеното и разваленото, освен ако не е ачик или не са го взели на мерник. Такава е практиката.

— Затова има толкова...

Момчето не намери подходящи думи и се запъна. Другите весело се разсмяха. Да плащаш от собствения си джоб държавно имущество? Каква непростима глупост! Добре, че е млад — може с течение на годините да поумнее. Иначе скоро ще го уволнят. Това се четеше в развеселените очи, но никой нищо не каза — такива неща се подразбират, освен от хората с по-идеалистично мислене.

Редът им дойде.

Поръчаха си кафе: кой със сметана, кой с каймак, нес или турско, с лъжичка захар или с мляко и няколко чая: грузински, китайски или тибетски, в английска опаковка, затворен по специален начин в сложна апаратура зад тезгяха. Наредиха банички и милинки, тутманици и щрудели върху една табла.

— Мери, готово, идвай!

Младо момиче, подстригано съвсем късо, с вид по-скоро на момченце, отколкото на служителка в тежкарско заведение, се измъкна от една групичка край вратата и изприпка до лавката. Преброи

чашките и закуските, свери общата сума по някакъв лист, заплати с едра банкнота и след като получи рестото, повдигна таблата и изчезна.

— Двойно кафе и печен сандвич със салам — поръча сладкодумният разказвач.

Преди да излезе от бюфета, Станьо го чу да казва:

— Направил го бил на желязна кайма. Откъде ли е имал толкова сили?

Станимир намери свободно място. Изсмука глътка кафе и усети как и последните остатъци мъгла в главата му лека-полека се разсейват. Вгълби се с себе си. Отпусна се и сякаш задряма. Край него хората се движеха, говореха си, обръщаха се с кратки въпроси към него, той им отговаряше, запомняше лицата им и все едно нищо не ставаше. Познатата до болка обстановка го омайваше и правеше невероятно щастлив. Нощните преживявания избледняха, натрупаните страхове потънаха дълбоко — подсъзнанието, опасенията се превърнаха в надежда. По-бързо да стигне до стаята си и да започне работа!

Забуча високоговорител. И той като всички останали механизми в Сградата беше безупречен. Гласът се чуваше без нито едно смущение, сякаш говорителката се намираще в лавката.

— Чета ви заповед на Директора, номер 25 от 27.16.2089 година. Напоследък зачестиха оставанията след работно време в района на помощните стълбища. Нарушителите смятат, че са извън обзора на Административното ръководство и си позволяват да пишат по стените нецензурни изрази, често по адрес на уважавани личности, да рисуват неприлични сцени, да замърсяват района и да унищожават държавно и обществено имущество. При отправяне на забележки се държат грубо с упълномощените да поддържат реда лица.

Затова наказвам... — последва дълъг списък на имена — ... с мъмрене и отнемане съгласно член 865 от КД на възнаграждението за прослужено време за срок от един месец.

Забранявам на служителите от повереното ми учреждение да остават след работно време по помощните стълбища и помещения.

Задължавам Административния директор да организира проверяващи групи, които след последния звънец да преглеждат посочените места и да докладват заловените нарушители за наказание.

Следва подпис, който не се чете.

— Допълнение първо: Някои лица често се събират в този район с цел употребата на спиртни напитки или извършването на неморални действия. Категорично забранявам употребата на спиртни питиета в района на Сградата в работно или извънработно време. Заловените ще бъдат наказани според Правилника за вътрешния ред.

Хората бяха напуснали лавката. Станимир седеше почти сам в помещението. Един млад дръглест мъж си купуваше цигари, друг до вратата бавно дъвчеше баничка.

Най-после се чувстваше човек!

„Животът ми ще мине по подобни коридори, помисли си той, след като се озова във фоайето, такава ми е съдбата.“ Детските мечти са прекрасни, действителността — банална.

Пред него се простираше вътрешното стълбище. Вляво стъпалата се изкачваха нагоре, вдясно — слизаха. Обикновено е обратното.

Трябваше да се ориентира.

Отиде в коридора и погледна надписа над най-близката врата. Изненада се не по-малко от предния ден. Този път номерът беше съвсем непознат и цифрите се редуваха с тирета и букви:

№ 65-A-23-H-16

Върна се във фоайето и кой знае защо поиска да побегне по стълбите. Но тях ги нямаше!

Неприятната тръпка се спусна от челото към врата му, накара кожата да настръхне, и се настани в корема, където се превърна в остра болка. Обади се и язвата.

13.

— Някакви затруднения ли имате?

Към него се приближи невзрачен мъж с отпуснатото, безизразно лице на спокоен и доволен от живота скорпион, готов да ужили веднага ближния, който смути или застраши безметежното му блаженство. Поне така го възприе Станьо в първия миг; после се уплаши от внезапната алегория и се дръпна крачка назад. Упрекна се за неканените мисли и бързо затърси привлекателни черти в иначе грозноватото лице. Нещичко намери, изпита доверие, неусетно се отпусна и си призна мъката.

— Какво ще кажете да седнем на онази маса — предложи непознатият, след като се запозна със заповедта за назначение.

— С удоволствие — съгласи се Станимир. — Надявам се, че ще бъдете така любезен да ми разкажете повече за тази непонятна Сграда.

— Не говорете така — усмихна се непознатият. — Препоръчвам ви по възможност никога да не споменавате при разговор с други хора думата „сграда“. Предизвиква неприятни и неверни асоциации с нещо мъртво и отживяло. Изхвърлете я веднага от речника си. Просто я забравете! Някои ваши слушатели или събеседници могат да се окажат с дълги езици и да предизвикат преживявания с непредвидим завършек.

Последните думи бяха казани много студено и отчетливо. Станьо вдигна очи и срещна хипнотизиращ поглед на изправена разярена кобра, готова да атакува при първото помръдване.

— Никога не съм бил много приказлив — напълно объркан побърза да смотолеви той.

— Предполагам, че сте искрен. Иначе нямаше да ви помагам. Знайте едно — не понасям хора, които се объркват още при първите трудности. Тук, в тази великолепна по замисъл и превъзходна по изпълнение Сграда (да, аз си позволявам да произнеса на глас тази дума), ние сме призовани да извършим благословени дела. Засега, нито вие, нито дори аз, не подозираме по какъв начин ще ни използват. Тези отгоре ни наблюдават и преценяват. Ще дойде денят „Х“ и те ще се

обърнат към нас с призив за конкретни дела. Ще бъдем ли готови тогава?

— Ще бъдем — отговори бодро Станимир. Тези думи се изтръгнаха неволно от устата му, някак по навик и по-късно се запита дали ако беше се замислил, би отговорил по същия начин.

— Правилно отговаряте. Виждам колко сте схватлив и продължавам. Благородната цел винаги предизвиква противодействието на тъмните сили, скрити сред хората. Единици са! И може би поради това са много по-опасни, защото се крият и подмолно ни провалят. Ние не трябва да допуснем те да проумеят основния ни замисъл. Затова са взети някои по-специални предпазни мерки. Вие притежавате назначение за работа. Следователно имате допуск № 1. Мое задължение е да ви обясня какво представлява. Сградата има определена структура — коридори и стаи. След всеки работен ден, по случаен закон, се преномерират етажите и помещенията. Отбелязва се във всички документи. Как става ли? Не ме питайте. Аз не знам. Но дори да бях уведомен, не бих ви казал. Предполагам, че това е служебна или технологична тайна. В края на седмицата Сградата се преустройва физически. В края на месеца — реорганизация на служебната структура. Най-просто казано, вие ще бъдете преместен на друго място при други хора.

Той многозначително замълча.

— Мисля — продължи непознатият, — че целта на тези реорганизации е ясна.

— Невероятно съм възхитен от сигурността на системата и нейната простота.

— В това се състои гениалността на замисъла. Противникът много трудно може да разбере истинската цел на учреждението.

„Но и ние не го знаем“ — добави наум Станьо, без да посмее гласно да се изкаже.

— Когато се явите на работното си място — завърши непознатият, — вашият началник ще поиска да види заповедта за назначение. След като се убеди, че е правилна, ще ви връчи този служебен пропуск.

Непознатият извади от вътрешния джоб на самото си някакво правоъгълно картонче с лъскава повърхност, което при по-внимателно разглеждане се оказа пластмасова пластина с нанесени букви и знаци.

— С това нещо вие ще имате достъп до разрешените ви с допуск №1 места. Ако шефът ви забрави или почне да се ослушва, поискайте си го, без да проявявате колебание. В противен случай ще сте като с вързани ръце. Началниците са от този тип хора, които се стараят да не помнят елементарните неща.

— Искрено съм ви благодарен, че ми обяснихте толкова важни неща. Бих си позволил да ви попитам още за...

— После. Сега трябва да отидем в ей онази стая с червения номер. Там ще ви инструктират относно охраната на труда и ще трябва да подпишете декларация за спазване правилата на служебната тайна.

Очите на непознатия изведнъж потъмняха и станаха безизразни и уморени.

Направляван от неотстъпния и натрапчив поглед, Станимир се надигна от стола, прибра изцапаните пластмасови чашки в найлоновия чувал и с вътрешно доволство се запъти към стаята с червения номер, който напомняше на хората да бъдат предпазливи.

Хвана дръжката, отвори вратата и прекрачи прага...

28.16.2089 (ЧЕТВЪРТЪК)

За свое дълбоко учудване се озова на помощните стълби.

Измъчваше го непреодолима жажда за сън. Очите му така добре се затваряха, че едва долавяше тревожното премигване на лампите. Скоро ще изключат светлината.

Необходимо е да побърза. Спусна се тичешком по стълбите. Тропотът на десетки крака от само себе си се оформи в своеобразен маршов такт. Толкова бързаше, че едва не блъсна в гърба на един мъж пред него и по петите му, през спомагателната врата, нахълта в коридора.

Погледна часовника си и подсвирна.

Оказа се, че е изминал цял ден. Изглежда влизането в някоя врата пренася през времето! Как ли всъщност става? Някога може би ще научи.

Хората край него изобщо не си задаваха подобни въпроси — бързаха да закусят. Носеше се приятна миризма на кафе и препечен хляб. Станьо се насочи към барчето. Там ще успее да се освежи и да премисли днешния или по-скоро вчерашния разговор.

Нареди се на опашката и с учудване забеляза, че вече не му се спи и дори не изпитва никакъв глад. Въпреки това реши да изчака търпеливо реда си и да си вземе нещо за хапване и едно двойно кафе с пухкав каймак.

Наистина в очертавания се порядък откриваше нещо неприятно. Все още не бе успял да разбере как да стигне до работното си място. Спомни си обяснението на непознатия и незабелязано за другите — защо ли трябва да знаят, че е нов и невежа — погледна заповедта, запомни № 83465–1 и отново се замисли за устройството на тази проклетата Сграда.

Обичаше ясните и обясними неща!

Когато се сблъскваше с нещо непонятно, предпочиташе да го опрости, да го сведе до друго, отдавна обяснено, и по този начин да се прояви, да се издигне над другите, които напълно в реда на обичайното, предпочитаха да не се вдълбочават и да си блъскат напразно главата. Резултата обикновено запазваше за себе си — защо да се набива на завистливи очи. И животът му беше ясен, определен и спокоен.

Кога ли е краят на седмицата?

Поиска да попита и отново се поколеба. Да изчака. Когато коридорите сменят лицето си, ще разбере, че е понеделник. Или, допълни след кратък размисъл, денят в който се поставя Новото начало. Нима е задължително този ден да бъде в понеделник? Сутринта влизаш в нова обстановка, запознаваш се с нея, през празниците се вдълбочаваш и привикваш...

Всъщност има ли празници?

Предпочете повече да не мисли.

Но не успя да си го наложи. Сети се за нещо и това го накара да изскочи от бюфета. Стълбите бяха на мястото си. Изтича в левия коридор, погледна номера на първата стая: –265834–3–, и реши, че трябва да слиза надолу.

По пътя му двама мъже слушаха внимателно висока суха жена с набръчкано лице, която говореше с авторитетен, нетърпящ възражение глас. Неволно се вслуша в думите:

— Трите папки да се предадат в планов отдел. Едната е за Мария, другата остава при нас, оригиналите в в Архива. Отвсякъде искате подписи.

— Бяхме се разбрали с Данчо за кратка обяснителна бележка.

— Написана ли е?

Станимир ги отмина, спусна се по стъпалата и след като пресече фоайето, което по нищо не се отличаваше от горното, хлътна в коридора. Погледна номера на първата стая и дори не намери сили да се учуди. Възприе го напълно спокойно. Слизайки надолу, той всъщност се беше изкачил нагоре. Намираще се пред –315295–3–.

Не знаеше да плаче или да се смее. Едва се сдържаше да не издаде някакви цвилещи полуживотински звуци, изразяващи дивия възторг на първобитен ловец след успешен лов. Но защо да го прави, като не бе хванал абсолютно нищо.

Върна се във фоайето и за по-лесно влезе първо в бюфета. Застана на опашката и докато чакаше, запремисля, какво да прави по-нататък.

— Твоите хора се събират в зала V.

14.

Тези думи изрече млада жена с права сламена коса, симпатично насмешливо лице и пълничка фигура. Уж ги изрече напосоки, но Станьо разбра, че се отнасят за него.

— В колко часа? — пое той хвърлената ръкавица.

— След десетина минути започва семинарът.

Той срещна погледа ѝ. Жената не отмести очи.

— Как се отива там?

— Много лесно: слизате на долния етаж, взимате асансьора за сто и петдесетия етаж, тръгвате наляво и след това гледате надписите на вратите вдясно.

— Благодаря ви за обясненията. — После се престаши: — Нещо трудно се оправям. Мога ли да ви помоля за една услуга? Сега аз ще ви почерпя с турско кафе, а вие ще ме придружите до тази зала.

Лицето ѝ засия. Тя дори не се опита да скрие бликналата радост.

— С удоволствие ще помогна на новия ни колега — усмихна се мило тя. — Видях ви вчера в кафето. Държахте се като типичен новак: надменен и изпълнен със самочувствие. Погледнахте ме и сигурно веднага сте ме забравили. Тогава реших да изпитам съдбата си. Предположих, че може несъзнателно да сте пожелали отново да се срещнем. Пожелах си същото и се оказа вярно — срещнахме се!

Той примигна няколко пъти, опита да си я спомни, но като не успя, реши да не предизвиква съдбата. Нали си намери спътничка — какво по-хубаво от това в този отворителен лабиринт.

— Какви ли не съвпадения има по света.

— Тук са режисирани и добре подготвени — увери го жената. — Аз се казвам Виктория. Казвай ми Вики.

— Станимир. Казвай ми Станьо. Хайде да си говорим на „ти“?

— Тъкмо щях да ти го предложа.

Засмяха се и тръгнаха.

Станимир внимателно наблюдаваше какво прави Вики и веднага забеляза, че тя постъпва обратно на дадените обяснения. Тръгнаха да се изкачват. По неясната логика на Сградата би трябвало да се озоват

на долния етаж, но нямаше възможност да изтича до коридора и да види номера на първата стая. После съвсем се обърка. Влизаха във врати с шахматни фигури, качваха се на асансьори, завиваха в странични коридори, за чието съществуване не бе и подозирал, докато накрая се озоваха пред залата.

Чувстваше се невероятно объркан.

Вики го разбра и му каза:

— Така ти се струва. Има неща, които се проявяват само от външната си страна и за да ги разбереш напълно, трябва да проникнеш в дълбините им. Не се безпокой, скоро ще се научиш бързо да се ориентираш сам. Просто засега ти липсва достатъчно практика.

Тя го изглежда някак особено, а тънките ѝ устни потрепераха леко — може би от скрито желание, или негласно предупреждение. Прииска му се да я целуне. Направи крачка напред, но Вики го усети, възприе и изживя порива му и преди да нарушат установения ред се обърна гърбом към спътника си и протегна ръка, сочейки залата:

— Влез през врата V-18.

— Благодаря ти за любезността. Бих искал да те попитам...

Няколко души ги наобиколиха и заговориха с Вики. Тя им отговаряше приветливо, но се възползва от един удобен миг, откъсна се от тях и тихо му прошепна:

— Пожелаеш ли да ме видиш отново, просто си помисли за мен. А сега довиждане.

Тя махна с ръка и се загуби в безкрайността на коридора...

Той пристъпи плахо към вратата. Очакваше отново да се озове на помощните неугледни стълбища, но за голяма негова изненада и приятно облекчение пред очите му се ширна огромна зала.

На първите редове в левия край се бяха събрали десетина души и весело си разменяха гръмки шеги. Може би нещо е сбъркал?

— Тук е, тук — подкани го възрастен мъж, след като си намести очилата на носа. — Седнете по-близо до катедрата. Вие се казвате Станимир, нали? Мисля, че вече всички сме налице. Можем да започваме. Наш скъп гост е уважаваният лектор от Централния институт Маринов. Той ще ни запознае с най-новите разработки в нашата област: „Структурни Административни Системи“, и по-специално с частта: „Приложение на теорията за катастрофите при

резки изменения на САС“. Предстоят ни три часа напрегнат труд. Моля, господин Маринов, заповядайте.

В почивката към Станьо се приближи набит мъж и му протегна ръка.

— Аз съм Стоян — представи се той. — Ще работиш в моята стая... хм. Играеш ли морски шах?

— Предпочитам обикновен, но съм готов и на морски, щом трябва да си запълвам пълноценно работното време.

— Изглеждаш ми разбрано момче. Явно ще си допаднем... А-а, за малко щях да забравя. Шефът ми поръча да ти предам пропуска. Добре си излязъл на снимката, въпреки че в натура изглеждаш много по-свеж... Дай ми заповедта си за назначение.

Те си размениха документите.

Зелената пластинка се огъваше леко във всички посоки. Освен лика на притежателя, върху нея бе изписано името, секцията и работната стая.

— Какво означава допуск-1?

— Куп нужни и ненужни възможности.

— Къде мога да ги науча?

— Казва ли ти някой! Практиката е основата на познанието. Поживей малко повече сред нас и ще постигнеш най-висшата премъдрост: никога не питай за нищо! Мисля, че по-ясен не бих могъл да бъда.

— Почти.

— Радвам се, че си схватлив и бързо ще се разберам. Хайде, да сядаме някъде. Почивката свърши. Ако знаеш как ми се приспива, като чуя гласа на онзи лектор...

— Измъкни се!

— О-о! Излизането е през страничните ходове и отвежда направо към помощните стълби. Защо трябва да губя няколко часа от скъпоценния си живот?

И сякаш уплашен от казаното, Стоян се забърза и седна на мястото си. Столът му, лек и удобен, приятелски прие тялото и създаде така необходимия уют.

Лекторът Ангел Маринов с лекота излагаше основите на „Теорията за катастрофите в АС“. Слушателят Станимир Иванов Костов долавяше думите и не се опитваше да схване смисъла им.

Душевното му равновесие, с което започна деня, нещо се бе разклатило. Неудовлетворението бързо прерасна в отдавна забравено чувство — негодуване! Досега мълчаливо беше се примирявал с несгодите и неправдите. Какво ли друго му оставаше? По-силните на света избират винаги първи. Но този път посягаха на нещо неприкосновено (поне така си беше втълпил). Късаха части от живота му! Кой им позволяваше това? Животът е дар природен и никой няма право да го отнема. Разбира се има Наказателен кодекс, смъртно наказание, но той никога не е нарушавал закона и правата на другите. Защо го наказват така? С какво право? Отговор няма и може би това всъщност е отговорът. Стори му се, че стигна до истината. Сградата е ненаситна лакомница, животоядица, насища се с хорски особи, пиявица и мръсница, долна гадина! Защо се подлъга и дойде тук? Но поне разбра една проста истина. Законът за оцеляването гласи: стой повече в коридора и ще живееш повече. Примитивно и затова напълно вярно.

Болеше го душата, но не толкова от това, че го ограбваха, колкото от мисълта, че се бе оставил да попадне в подобно положение. И той като всеки човек се стремеше да се изкачи колкото се може по-високо по служебната стълбица. Приспособяваше се към условията и разбираше, че колкото по-успешно го прави, толкова повече го ограбват.

Но каква е целта на тази Грамада?

Това не успяваше да проумее...

... Сигнал бе до онова положение, когато вече не успяваше да мисли свързано, в главата си усещаше пълна пустота и... странно — но и чувство на облекчение.

Цял живот са го лъгали, цял живот ги е лъгал — сега ще бъде същото.

От мъглата изплува грамадата на Сградата, той си представи нравешката същност на отделния човек и се възхити на грандиозния замисъл. Може би така трябва? Несгодите сега са достойнства утре!?

Съвзе се и се огледа.

Намираше се сам в залата и зяпаше от първия ред празната катедра. Зад нея безмълвни и бездушни стояха местата за деловия президиум. А зад гърба му стотици номера скочиха за бурни овации. Тишината ръкопляскаше.

Останала бе една отворена врата и Станьо побърза да излезе през нея.

Фоайето го посрещна шумно. Няколко десетки души се разхождаха безцелно и оживено разговаряха, ръкомахаха и се смееха. Изглежда го чакаха да опразни помещението, защото вратите веднага се разтвориха след него и шумната тълпа се втурна в залата. Станьо тръгна по коридора и неочаквано му хрумна да опита. Насочи се към най-близката врата с обикновен номер и влезе вътре.

* * *

Погледна си часовника. Обективно вътре бе прекарал цял час, субективно — нито секунда. Къде бе отлетяло времето?

Има ли го това „вътре“?

Инстинктивно се уплаши.

Избягвай неудобните въпроси! Ако не успяваш, търси отговорите негласно в себе си. Мисли, разсъждавай, но не говори! Оправяй се сам. Другите ще те издадат, когато се почувстват заплашени или облагодетелствани.

Ориентиране: Етаж 389

Коридор 62

Стая 17

Усети нужда да посети тоалетната. Досега не беше му се случвало. Обясняваше си го с малкото собствено време на пребиваване в Сградата. По негова преценка бе прекарал тук най-много три часа и половина, а според часовникът му — три дни и половина.

— Извинете — обърна се той към минаващ край него служител, — къде е тук тоалетната?

— След три стаи — обясни му любезно мъжът и посочи с ръка. — В дясната стена.

Тръгна, воден от печалния си опит, в обратната посока, преброи три врати и смело се насочи към лявата стена. Тя се разтвори и го пропусна.

* * *

Появи се веднага в съседния коридор № 63, на същия етаж, облекчен, изкъпан, избръснат, напарфюмиран с любимия си одеколон. Абсолютното време, отчетено по часовник, бе равно на нула! Да, тази система има и доста предимства. Лошото е, че явно четете мисли, иначе откъде ще знае за предпочитанията му.

Каква ли е целта?

Хайде, стига си разсъждавал!

Получи се пресищане. Но след час или два мозъкът му отново ще заработи пълноценно. Засега се лекуваше със скука. Но...

Поискай и ще го получиш!

Представи си Вики. Дано и тя да се сеща за него. Щеше да му е приятно да поприказва с новата си познайница. И после — време е да си създаде познанства: могат да прераснат във връзки и приятелства.

Сам ли си, бързо ще те смачкат.

15.

Пресметна посоката по новите формули и тръгна към фоайето. За съжаление лавката беше затворена, стълбите — изчезнали. Вместо тях се виждаха асансьори. Влезе в левия, който стоеше от дясната страна на коридора, затвори очи и напосоки натисна някакъв бутон. Не беше в състояние да си обясни, защо направи така, не се и опита: важното бе да се движи и да усеща движението — така живееше, а къде, беше без особено значение. И един миг да му откраднат, пак е невероятно много! Обхвана го ярост: „Губете своя живот, не си играйте с моя. Аз ще се боря! Аз ще си отмъстя!... За какво? Сам съм дошъл тук. Интересно, злобата ми е насочена към Сградата, а ненавиждам хората в Сградата! Дори Вики ми е противна. Поисках си я, без да я обичам. Искам да се забавлявам с нея, искам да я унижа и така да унижа Сградата.“

Успокои се и си възвърна рационалността. С омраза и злоба връзки не се правят. Още колко неща ще се наложи да узнае, за да успее да се приспособи.

Постара се да не гледа означенията. Влезе в един транслатор в „кабина 3“, последва друг в „кабина 2“, трети в „кабина 4“ и след това тръгна напосоки по открилия се пред него коридор.

Хората, които срещаше, не му обръщаха внимание, нито пък той на тях. Може би грешеше, защото ако беше по-внимателен, щеше да забележи една фигура, вървяща на известно разстояние след него.

Древният ловджийски инстинкт го отведе на подходящото място. Миризмата на кафе му подсказа, че наблизо се намира някакво заведение. Поразходи се известно време напред-назад. Видя как един човек изчезна направо в пода. Отиде на това място и повтори движенията му. Под краката си усети стълби, продължи смело в мрака и когато тъмнината отстъпи правата си, Станимир се озова в барчето на етажа.

Нисичките маси с удобни столчета и бледата топла светлина създаваха уютна обстановка. От приглушените високоговорители се

носеше нежна успокояваща музика. Почти нямаше свободни места. Облаците гъст тютюнев дим подсказваха за упорита мисловна работа.

Станьо се нареди на опашката. Малко преди него беше Вики. Не посмя да ѝ се обади, въпреки че веднага пожела. Предпочете търпеливо да изчака тя да си купи кафе и да тръгне към него. Надеждата му се оправда — забеляза го!

— Защо не ми се обади? — запита Вики.

— Не ми беше удобно — отговорът прозвуча някак неестествено дори за Станьо, но той изведнъж разбра, че казва истината. — Тук ли ще си пиеш кафето?

— Да.

— Мога ли да седна при теб?

— Естествено. Ние сме няколко души и с удоволствие ще станем с един повече.

След като си поръча, взе нещата си и тръгна към нея, видя, че е сама. Постави кафето и пакетчето фъстъци на масичката и се настани на стола.

— Къде са ти колегите?

— Запиляха се някъде — предпочете да не уточнява тя. — Познаваме се от една седмица. Грег е чудесен. Какви интересни истории разказва само. Томи е мълчаливец — рее поглед в тавана и все мълчи, мълчи... Соня обича да се облича хубаво. Цялата си заплата дава за дрехи. Тя предложи да отидат на горния етаж — там откриват специализирано магазинче. Теб интересува ли те? О-о! Там сега ще бъде ужасна блъсканица. Нали ще продават дефицит. Харесват ми и на мен, но не съм съгласна да ги придобивам с цената на изпомачкани ребра.

Замълчаха. Искаше толкова много неща да ѝ каже, а не намираше подходящи думи.

Стана тягостно. Такива мигове настъпват незабелязано и трудно се преодоляват.

— Какво ли е времето вън? — опита се Станьо да разсее тъгата.

— Сградата е всичко и вън нея няма нищо! — отговори тихо и натъртено Вики. — Не споменавай думата „вън“ пред други хора.

— Опасно ли е?

— Не, просто е тъжно. Никой няма да те упрекне. Никой няма да ти каже лоша дума. Може дори да не забележат. Просто и ненужно.

Ненужно...

— Когато идвах, току-що беше валил дъжд. Въздухът беше свеж и прозрачен. Градът — пречистен и бодър. Витоша блестеше със снежния си купол. Весело чуруликаха врабци. И аз бях наистина щастлив.

Той се усмихна горчиво и продължи:

— Не съм предполагал...

— Знаеш ли какво казват остроумните? — прекъсна го рязко Вики.

— Откъде да знам?

— Няма друг свят освен Сградата и Михайлов е нейният шеф!

Неволно го напуши смях.

— Откога си... — искаше да каже „вътре“, но успя да схване двусмислието и се поправи — на работа?

Неговият преследвач влезе в бара и тихомълком премина край тяхната маса, като едва не закачи Вики с лакът. Седна с гръб към тях на маса с двама свои познати и не проговори нито дума. Гледаше напрегнато пред себе си. Може би мислеше, може би слушаше идващите отдалеч думи.

— Това беше толкова отдавна — отговори Вики. — Забравила съм. Нека се наслаждаваме на настоящето.

— Ето къде си бил!

Наобиколиха ги трима души. Непознатите им лица го стреснаха. После Станимир позна сред тях Стоян.

— Сядайте — покани ги Станьо.

— Търсихме те — поясни Стоян, след като си даде поръчките на Христо. — Шефът има работа за теб. Тази калкулация трябва да се провери и да се занесе на главния счетоводител за подпис.

— Къде се намира счетоводството?

— На петия етаж, петнадесета стая. Не бързай да скачаш веднага. Падна ти се хубава работа. След малко ще бие звънецът.

Той и двамата му приятели изпиха светкавично по едно двойно кафе и побързаха да изчезнат.

— Май и ние ще трябва да тръгваме.

Вики стана, събра чашките, отиде до кошчето и с привичен нехаен жест разтвори пръсти; после се обърна и махна за довиждане с ръка. Изчака миг. На лицето ѝ се изписа някакво скрито недоволство

или огорчение — може би очакваше от него нещо друго; извърна се рязко и, без да го погледне повече, изчезна от барчето.

Така поне се стори на Станьо. Зает с тези мисли, той се отправи към счетоводството. Зад него нямаше никой. Коридорът, докъдето стигаше поглед, беше пуст и празен. Преследвачът остана да си допие спокойно питието: нямаше повече работа за днес.

Счетоводството се оказа на лесно място. Откри го много бързо. Предположи, че има и нещо друго: той бе пожелал да отиде там и Сградата го подпомагаше, като негласно му посочваше пътя.

Мисли ли четеше или... Документите! На тях са изписани номерата на стаите. Магнитният запис управлява различните преходи.

Колко било лесно! Долу мистиката!

Видя надписа „Счетоводство“ и отвори вратата.

29.16.2089 (ПЕТЪК), СУТРИНТА.

Дори не се изненада. Очакваше нещо подобно. Служебното усърдие на Сградата му спести скитането по помощните стълби. Посрещаше новия ден направо в коридора. В ръката си държеше документа, който бе подписан, сега да тича право в деловодството за извеждане и печат.

Ранната сутрин го посрещна с оживен хаос. Сети се, че предстои смяна на стаите. Трябва да намери на всяка цена работното си място. Така по-лесно ще успее да се ориентира в започналия вече понеделник. Деловодството. Отвори вратата...

* * *

... и се озова в коридор. Документите бяха изчезнали. Май най-сетне свърши някаква работа. Беше от най-баналните, но душата му се изпълни със задоволство. Започна да си намира място в системата. Погледна часовника си и... подсвирна от неприятна изненада. Наближаваше край на работното време!

За някакъв си подпис бе употребил цял ден!?

Е, чак до възторг не бива да стига. И защо ли въобще трябва да се радва? Цяла седмица е в тази дупка и за пръв път се докосва до

същината на нещата. Така ли разиграват всички новопостъпили?

Прогони мрачните мисли с изпитания метод — прехвърли се на друга тема.

Откакто получи допуск–1, вратите го отвеждаха в коридорите. Наистина се надяваше, че в деловодството ще се забави мъничко, а се оказа, че до края на работното време остават само десет минути. Прекарал бе целия ден в стаята. А какво всъщност беше правил там? Изпита досада и любопитство. Ако е вярна догадката му...

Светлината примигна.

Работният ден беше свършил.

Няколко души се мотаеха безцелно из коридора. Избра си един нисък и плешив мъж — реши да постъпва като него. Стараеше се да спазва известна дистанция, та да не предизвиква подозрение или, не дай Боже, скандал. В края на деня хората обикновено са изнервени, уморени и лесно избухват.

Завладя го нетърпение.

Плешивият рошльо (остатъкът от косата му стърчеше на всички възможни страни) трепна, когато чу звънеца, погледна часовника си, измърмори нещо като „Нима свърши!“ и се запъти към най-близката врата.

От чиста предпазливост Станьо реши да използва следващата врата. Отвори я и прекрачи прага...

16.

02.17.2089 (ПОНЕДЕЛНИК)

... Някой се беше погрижил за помощните стълби. Бележката „ПАЗИ БОЯТА“ се набиваше в очи. До нея на стената личаха безброй отпечатащи. По инстинкт и по стария обичай на неверниците повечето хора бяха проверили с пръст дали наистина лепне. Станьо аха да направи същото, протегна ръка, но в последния миг я извъртя така, че да погледне часовника си. До началото на работния ден оставаха десет минути.

Пресметна с покорна печал, че през последните три дни Сградата бе погълнала най-малко осемнадесет часа от живота му.

Опря се на перилата и бавно започна да слиза надолу. Душеше го безсилна злоба. „Мамо, мамо, затова ли си ме родила?“ Почти проплака. Някога като дете обичаше да бяга по поляните и да се радва на природата, на майчините ласки и на собствените си капризи. Какво съм сторил, че са ме затворили в този омагьосан кръг? Системата ме е захванала и не ме пуска. Иска непрекъснато да съм в нея. Като ревнива жена е — само тя ме притежава и не позволява на никой друг да се докосне до мен.

Мярна се някаква плешива глава.

Какъв неприятен тип! Щом е грозен, сам си е виновен! Станьо ускори крачки. Затича се. Запрескача през две, през три стъпала. Онзи отпред се извърна и го погледна изненадан.

— Обясни ми, моля те! — просъска Станьо и го хвана здравата за яката на ризата. — Какво става тук?

— Ти нов ли си? — съвсем спокойно го запита плешивата глава.

— Нов, стар, има ли значение.

— Успокой се, приятелче. Скоро ще свикнеш и ще бъдеш...

Той не успя да изрече думата „доволен“. Станьо замахна с лявата ръка. Почти винаги успяваше. Движението му обикновено изненадваше. Но този път удари въздуха. Десницата си насочи в лицето на противника. Него го нямаше. Изгуби равновесие и политна

надолу по стълбите — блъсна се в боядисаната стена. За миг залепна за нея като прикования Прометей.

Две силни ръце го сграбчиха и рязко го обърнаха.

Две змийски очи го хипнотизираха.

— И аз имам нерви! — просъска плешивият. — Знам чудесен начин за разтоварване.

Серията мълниеносни удари завърши с точен ъперкът в диафрагмата. Въздухът изчезна от дробовете му. Краката му се подкосиха. Свлече се на пода. Видя изцапаните си с бяла боя ръкави и между два опита да диша съвсем не на място, си помисли къде ли тук ще намери химическо чистене?

Плешивият го прекрачи, каза без капка ирония:

— Приятна работа! — и се отправи към най-близката врата.

Най-после Станьо възстанови дишането си. Изправи се на колене, стенойки изпълзя до перилата, хвана се за тях и рязко, преодолявайки слабостта си и земното притегляне, се изправи на крака.

Сградата се люлееше, но това не беше по негова вина. Няколко капки свежа червена кръв се посипаха по дрехите му и по пода. Извади кърпа, затисна носа си и се опита по някакъв начин да се оправи.

Светлината запримига бързо.

Трябва да се класира! Оставаха му само тридесетина секунди. Хукна по площадката и отвори вратата...

Посрещна го обичайният шум.

— Ха, виж ти, добре са те наредили!

Наобиколиха го няколко души.

Пълна, яка жена на средна възраст го хвана под ръка и го поведе нанякъде. Остави се на нейните грижи. Не можеше да говори, нито пък искаше да обяснява. Изгаряше го обида не толкова, че беше бит, колкото от печалното неумение да се защитава, жалката му избухливост и накрая — от плешивата глава и невзрачната фигура на противника. Сълзите му се смесваха с потта и течащата кръв и така се скриваха от любопитните погледи на жадните за зрелища зрители.

— Бързо при лекарката — нареди някакъв глас.

— Не — възрази друг, — първо през тоалетната и после в медицинския пункт.

Грижливите женски ръце го насочиха към скритата врата в стената и когато се върна обратно в коридора, усети известно облекчение от приятната чистота. Почти без да съзнава какво всъщност става, той се остави да го водят в неизвестна посока. Забеляза медицинската емблема и в същия миг просто го набутаха във вратата...

05.17.2089 (ЧЕТВЪРТЪК)

... Мигновено го изхвърлиха на помощните стълби. Никога преди не беше се чувствал толкова здрав и бодър. А след като погледна часовника си — направи го по навик — стана направо зъл и злобен.

Четвъртък!

Тези от медицината бяха откраднали цели три дни от живота му. Никога повече няма да влезе при тях, освен ако не е ужасно зле. Онзи побойник сигурно отдавна вече е успял да забрави собствената си агресивност, но ще си получи заслуженото. Три пъти по три ще минава през грижовните лекарски ръце. Разтрепера се от омраза.

Но напразно го чака до последния възможен миг.

В коридора цареше обичайното за това време оживление. Погледна номера на най-близката стая и със задоволство установи, че се намира на нужния му етаж. Допуск-1 управлява входната врата и като по поръчка го доставя на определеното място.

Понечи да отиде в кафето, както повечето колеги, но му хрумна нещо и реши първо да посети работното си място. Предполагаемите изненади не го стряскаха. Бе преценил, че сега му дават възможност да стане пълноценен Служител, наистина с главна буква, и така да придобие полагащите му се писани и неписани права. Задълженията остави за после.

Срещна странна процесия. Двама души в изцапани работни комбинезони мъкнеха някаква нескопосана на вид апаратура. Водеше ги достолепен служител с неприятно лице, върху което бяха изписани досада и погнуса.

— ... Третата помпа е блокирала — казваше единият работник на колегата си, — каналът е запълнен с вода, която се е изкачила вече до инсталацията за хоризонтално разгръщане.

— Нека поживеят на тясно — ядно изплю думите другият и шумно се изхрачи на пода.

Докоснат от грубата страна на битието, Станьо се направи, че не ги забелязва. Премина край тях, проявявайки само обичайното любопитство, като им метна равнодушен поглед и прекрачи няколкото влачеши се маркучи и кабели. Разминаха се без взаимни въпроси и уважение, а после той не посмя да се обърне и да проследи накъде отиват тези тримата.

Стаята!

„Работното място трябва да привлича добрия Служител, както ароматните цветове привличат пчелата.“ Така обичаше да казва един негов колега и никога не спазваше собственото си правило в при първа възможност кръшкеше. В известна степен Станьо следваше неговия пример.

Но сега положението бе друго.

Трябваше на всяка цена да покаже усърдие и компетентност.

Спря се пред вратата и с весело любопитство я огледа. Не се отличавахе от другите по нищо, освен по номера. В малкия списък откри своето име и се зарадва като дете, че не заема последна позиция. Явно са отчели образованието и трудовия му стаж, което е довело до издигане в йерархията.

Хвана дръжката, каза си мислено: „Да е хаирлия, Станимире!“ и решително влезе вътре.

* * *

Изминал бе час и половина. Лека болка в главата му подсказваше, че трябва да се освежи с едно силно кафе. Може и да закуси.

Намираше се във фоайето пред лавката.

— Аз ще се наредя на опашката — предложи Симеон, в вие седнете на някоя маса.

Преведено на обикновен език, това означаваше, че той ще черпи. Станимир запомни жеста и след ден-два щеше да се реваншира.

— Бобо е прекрасен шеф — започна да го осведомява Петър. — Скоро сам ще се увериш. Утре има рожден ден. Мераклия човек. Приготвя такива мезета, че след това ракията ти изглежда манна небесна. Редовно ни черпи с бутилка уиски. Откъде го намира, не

знам, но не се скъпи за колегите си... Душа човек. Знае страхотни вицове. А като си пийне и запе...

— Остави това — прекъсна го Станьо. — Утре е петък. И краят на месеца.

— Че какво от това?

— Нали ще има преустройство?

— Не ме карай да се смея. Това са измишльотините на Секретния отдел. Наистина ни преименуват, наистина ни преместват в друго направление, обединяват ни или ни разделят, понякога, в краен случай, изменят тематиката, но никога не ни ликвидират като структурна единица. Шефът е стабилен. Преживява трансформация след трансформация: не се издига, не пада, остава си шеф — мъничък, незабележим, винаги критикуван, често обиждан, често заплашван, работи повече от другите. Нали така трябва да си защитава позицията — гонен и преследван, презиран, но все пак винаги шеф. На него и неговите събратя се крепят Структурата и Смисълът на Системата. Останалите горе са измет и есенция, или смърдят, или благоухаят. Само Върховния...

— Ти говорил ли си с него?

— Хе, колко си бил смешен. Аз досега не съм срещал колега, който да го е виждал, камо ли да е говорил с него.

— Как тогава управлява Системата?

— Ш-ш-ш-ш-т! За това нито дума. Сигурен съм в едно, методите са най-рационални. Ела по-близо да ти кажа на ухото... Носи се приказка, слух де, че главният шеф често се преобразявал и като арабските халифи скитал между сътрудниците. Съвсем в стила на „Хиляда и една нощ“. А... по тези приказки ли беше?... Май няма значение. Върви той и види ли нередност, веднага нарежда да се накаже виновният и да се оправи поразията. Много бил справедлив.

— Ти вярваш ли?

— Ху-ху-ху-ху-у-у! Лелките, чистачките де, го разправят. Нали често остават след работа и виждат повече от нас.

Пристигна кафето заедно с мезе от фъстъци, стафиди, парченца фин шоколад и няколко прелестни бисквити... Щедър човек беше този Симеон. А като заразправя едни истории — не знаеш да вярваш или не, но поне развличаха и разнообразяваха менюто.

— Къде е столът?

— Много си прозаичен.

— Първо прозата, после розата — присмя се Станьо. — Хубаво нещо са приказките, но ако са неподплатени с нещо по-материално, си остават голо гъделичкане на нервите.

Обясниха му посоката.

И както си седяха тихо и мирно на масата, изведнъж Станьо се оказа сам. Не усети кога онези двамата изчезнаха. Смътно си спомняше, че отдалечен в пространството и размазан във времето, Симеон измърмори няколко неясни думи и изпадна от полезрението му. Другият, Петър, се беше изнизал съвсем потайно. Замайването, така си го обясни по-късно, бе дошло от кафето, след взаимодействие с някои медицински препарати, с които организъмът му беше все още пълен.

Съзвзе се, налапа последния фъстък, изчисти добросъвестно масичката от разпилените чашки и чинийки, набута ги в препълненото с боклук кошче и напусна задименото помещение, преминавайки точно под надписа „ПУШЕНЕТО СТРОГО ЗАБРАНЕНО!“.

Видя Вики. Много си беше мислил за това момиче, затова се отпрати към нея. Тя се усмихна и зарадвана заговори:

— Научих за случилото се. Оздравя ли? Хванаха ли побойника? Колко е ужасно, че напоследък такива неща зачестиха. Не би ли искал да се поразходим малко?

— Къде? Толкова е скучно тук. Навсякъде коридори, коридори, врати, които те отвеждат в други коридори и... стълбища.

— Добре, ще те заведа на едно място, но не бива да казваш на никого.

ЧАСТ ВТОРА

1.

Листовете започнаха да се сипят върху бюрото.

Ръката, която преди миг ги държеше, разтвори пръстите си и просто ги остави на милостта на гравитационното поле.

— Запозна ли се вече с тези донесения?

В кабинета, едно от особените места на Сградата, се намираха двама души. По-високият, който размахваше листовете, стоеше прав до бюрото си и гледаше замислен някъде през непроницаемия таван. Той беше винаги грижливо облечен и това създаваше у колегите му впечатление за учтива отчужденост. Другият гризеше лакомо сандвич със сварен кренвирш и през силните си очила с дебели старомодни рамки се беше вдълбочил в книга с шахматни етюди.

— Прочетох ги — отговори той, без да откъсва поглед от диаграмата. — Предлагам като втори вариант ход Dd5-f7. По този начин давам възможност на черния цар да стъпи на f5, след което може да се изгради матова мрежа.

— Мнението ти?

— Неясна ми е целта. Ние разиграваме някакъв психологичен етюд. Защо? Какво трябва да постигнем, а? Добре ще е да ми кажеш още нещо по въпроса.

— На мен също са ми неясни някои положения. Спомняш ли си, че преди седмица търсихме материали за така наречената „Лимфатична система“?

— Защо ли се казва така?

— Търсили са някаква аналогия с устройството на човешкото тяло. Допускам, че зад името се крие функционалната ѝ същност, която засега е тайна за нас двамата.

Очилатият мъж остави книгата на масата и внимателно се заслуша.

— Направих запитване до външните ни колеги. Според тях „Лимфатичната система“ е служила за придвижване и живот извън въздействието на основните генератори. Впрочем, ела да ти покажа нещо.

Той докосна с длан канцеларската кантонерка. За около секунда не се случи нищо, след което стената безшумно се разтвори: показва се малък коридор и вита стълба, водеща нагоре.

— Вратата е настроена единствено на моето биополе. За нея, освен външните, знаем само ти и аз. Използваше я и Сидер Антонов.

— Тоя дето изчезна ли?

— Той не изчезна. Него го отзоваха.

— С други думи, уволниха го.

Петър Иванов — високият мъж с интелигентното лице и прозаичното име — не отговори нищо. Посочи с ръка към зиналата грозна паст и подкани:

— Да вървим, Митко.

Другият се казваше Димитър Димитров.

Стълбата ги отведе в кръгло помещение, отвсякъде обградено с големи прозорци. Беше изпълнено с лъчите на ярко слънце. Гледката отвисоко беше изумителна.

— Намираме се на единственото място в Сградата, откъдето може да се придобие представа за истинския ѝ вид.

— Изненадан съм. Оттук тя изглежда много по-малка, отколкото си я представях.

— Останалото е въпрос на техника и супертехнологии. Да се качим на покрива. Отдавна не съм дишал чист атмосферен въздух.

Те се изкачиха на покрива. Посрещна ги студен за сезона вятър. Близостта на Витоша оказваше влияние. Отидоха до парапета и Митко погледна надолу. Зави му се свят и бързо се дръпна назад.

— Това място е прекрасно. Защо не заключим стаята и не излезем на покрива. Кой ще знае къде сме? Подреждаме шаха и изиграваме няколко партии. Ще бъде чудесно.

— Бихме го направили още сега, ако няхаме по-важна работа. На този покрив кацат вертолети. И това е единственото място, през което могат да проникнат външни хора, без да им е издаден пропуск. Само оттук човек може да излезе безпрепятствено извън Сградата. Сидер си тръгна по обяд. Отвори вратата и се заизкачва. Повече не го видях. Казаха ми само, че го бил взел хеликоптер. Напоследък се замислям за още една възможност: да е скочил от покрива. Нямам представа какво може да го е накарало да се самоубие. Доказателства

ли? Вибрациите. При кацане на онази машина стъклата на кантонерката потреперват. Него ден не зазвъняха.

— Вертолетът може да го е чакал.

— Час преди това излизах на покрива и се наслаждавах на изгледа. Прибрах се и не съм напускал стаята нито за миг. Сидер влетя вътре като хала, хвърли на бюрото куфарчето, с което никога не се разделяше, седна, извади някакъв документ и се зачете; така продължи минута или две. После, без да продума, отвори вратата в стената и... повече не го видях. Когато се качих горе и не го намерих там, се обадох във външното управление. Те ми отговориха да не се безпокоя и да не питам нищо. Минуту по-късно ми се наложи да изляза от сградата и когато се върнах, куфарчето го нямаше. Отгоре на всичко някой се беше ровил в книжата на Антонов и дори не беше се погрижил да ги прибере обратно в чекмеджетата. Докладвах, естествено. Отговориха ми, че така трябвало.

Вятърът се засили и стана неприятен. Димитър бавно обиколи площадката покрай високия парапет, като внимателно се вглеждаше в близките и далечни особености на пейзажа.

— Защо ме доведе тук? — поинтересува се той.

— По две причини. Първо, почти съм сигурен, че тук никой не ни подслушва.

— А втората?

— Илюстрация какво е представлявала „Лимфатичната система“.

— Разбирам. Изнесена е извън времето и пространството на Сградата.

— Казано точно. Така е било по проект. После някой решил да я няма. Преработили са проекта, а построеното са консервирани и на места са унищожили... Доколкото знам, системата е била изпитана и приета за пробно използване.

— Да слизаме — предложи Митко, — вкочаних се от този вятър. Вътре сме наистина вътре, но поне няма опасност да се вледеним. Или — той се обърна към неподвижния си спътник — имаш да ми казваш още нещо.

— Ние отдавна работим заедно — започна Петър. — Не знам дали постъпвам правилно, но предполагам, че мога да ти се доверя. Аз надникнах в куфарчето. Вътре имаше папка със заглавие „Инструкция за работа с Лимфатичната система“.

— Въпросът е кой ще си отиде по-рано: ти или аз. Доверието е въпрос на живот и смърт.

Той се разсмя и очилата му заподскачаха на сбръчкания нос.

— Възможни са още три варианта — продължи Митко, и потрепера зиморничаво от студа. — Тук — той посочи надолу в краката си — да излиза проход от Лимфсистемата. И Сидер да е влязъл в нея и да не е успял да излезе. Или се е върнал, взел е куфарчето си и отново е потънал в системата.

— А обискираното бюро?

— Той или някой друг. Какво ще кажеш за „Плаващата врата“?

— Легенда.

— Виждали са я.

Вместо отговор Петър заслиза по стълбата. Мислеше ли? Приблужи се до прозореца и дълго гледа нейде в далечината. По Стара планина преминаваха образи, навети от спомените, струпваха се на куп и се стопяваха в синия хоризонт. Висотата на положението му позволяваше да бъде далновиден. Вътрешните опасения преминаваха в страх, страхът — в паника, паниката — в безразличие.

Той сграбчи един стол и го стовари върху стъклото.

— Яко е като стомана — обясни действията си на Митко. — Не се чупят, не се отварят, отвън са черни като новопокръстени въглени. Има ли това някакъв смисъл? За мен — никакъв. За онези отвън в сигурно има. Но какъв? Ние вътре трудно го проумяваме.

— Вбесява ли те?

— Участвам в експеримент, а не знам какво се иска от мен.

— Може би в това е същността?

— Глупости! Навън, в истинския нормален живот, хиляди, милиони хора — всъщност повечето — не знаят за какво съществуват и само малко от тях се питат защо съм на този свят. Останалите просто си живеят. Смисълът на тази Сграда е в нещо друго.

— Прилича ми на гигантски етюд, в който ние играем ролята на пешки.

— Всяка пешка може да се превърне в царица.

— Някои пешки просто пречат на другите фигури...

— Искаш да кажеш, че ние с теб...

— Изводът е очевиден. Друг дърпа конците.

Върнаха се в стаята. Слизайки, внимателно изследваха стените. Знаеха предварително, че няма да открият нищо в дори най-съвършените уреди бяха безсилни, но въпреки това с нескрит човешки оптимизъм го извършиха. Резултатът можеше да бъде само един и те го постигнаха.

Петър застана зад бюрото си. Стоеше прав и размишляваше. Постъпи на работа тук заради добрата заплата, заради солидната длъжност и бляскавите перспективи след определено време. Усещаше, че нещата не вървят в посоката, която биха искали Външните. Само го предполагаше. А това означаваше край на илюзиите за богат и охолен живот... Погледът му се спря на Митко. Беше забил очи в някакъв етюд. Обхвана го злост.

— Стига си решавал тези проклети етюди! — изкрещя той, но веднага прехапа устни.

— Предпочитам да се занимавам с него, отколкото да полудея. Мислиш, че ми е леко ли? Каква е връзката на 6327 с Лимфсистемата?

— Ти провери ли отново в архива?

— Прелистих всички достъпни папки. Нищо.

— От паметта на компютрите всичко е изчистено. Открих запис на фрагмент от разговор, в който се споменава думата „лимфа“... „лимфата работи“. Записан е от Сидер.

— Многозначително.

— Съмнявам се. Микрофонът е бил насочен към други личности. Установени са. Дават им се имената. А тези думи долитат като ехо, някъде отстрани. Долавят се едвам-едвам.

— Възможна ли е допълнителна вставка?

— Не ми беше по силите да установя. Поисках да ми предадат действителния звуков запис. Отговориха ми, че по решение на постоянната комисия е бил изтрит като незначителен. Запазен е само компвариантът.

— Представлява богато поле за размисъл.

— По принцип трябва да се идентифицират всички лица в даден запис.

— Има ли видеозапис?

— Също е изтрит.

— Кога е направен записът? Кой се е интересувал от него?

— Преди три месеца... Никой.

— Освен Постоянната комисия. Нали Сидер беше член на тази комисия.

— Действали са според нормативния срок.

— Изводът: Лимфата или поне част от нея съществува и работи. Вместо да я разградят напълно, са я консервирани. Някои хора знаят за това и се възползват. Така те за известно време излизат извън влиянието на Сградата и представляват опасност за успешното провеждане на експеримента. Чрез знаещите ние трябва да проникнем в тази система и да я... обезопасим, или да я включим към общата, или...

— Изрази се много точно. Почти същите изрази са употребени в писмената заповед. Запознай се с нея.

Той подаде листа хартия и докато Димитър неколkokратно прочиташе и препрочиташе десетината реда, нервно се заразхожда из стаята.

— Кой ще ръководи акцията?

— Ти!

— Аз ли? А ти?

— Включен съм като твой помощник.

— Ще ми бъде извънредно трудно да заповядвам на прекия си началник.

— Така е наредено и аз се подчинявам. Запознай се със списъка на групата и се разпиши отдолу, че няма да го разгласяваш по никакъв начин.

— Доколкото разбирам, нямам никакъв избор.

— И не се предвижда. Запознал съм хората със същността на нещата, доколкото е било необходимо. Сега да ти обясня за обект 6327. Той е белязаният атом. Естествено, дори не подозира за ролята си. Притежава психологическо сродство с някои от подозираните субекти. Приложихме метода на инициирана привлекателност, както върху него, така и върху една от подозрителните личности. Казва се Виктория.

— С какво е привлякла вниманието ти?

— Информационното оборудване на Сградата притежава няколко недостатъка. Могли са да бъдат избегнати, но изглежда не са стигнали средствата. Регистрира се всяко влизане през врата. Но не е възможно да се следи придвижването на хората по коридорите. Десет хиляди души са доста голям персонал. Сам знаеш, че сме в състояние да

проследяваме максимум петдесет обекта. Лесно е другото — търсенето на определено лице. Системата го открива за минута. Това прави шестдесет души на час. За цял работен ден — четиристотин и осемдесет. Също изключително недостатъчно. Предполагам, че влизането в Лимфсистемата не се регистрира.

— И човекът се оказва извън Системата. Той изведнъж става свободен и неподвластен.

— Солидарен съм с подтекста на твоята реплика.

— Ясно ми е. Ти си потърсил Виктория и не си я намерил.

— Положението отново е двузначно. Нищо чудно да е била на помощните стълби. Сам знаеш, че на тях можеш да излезеш и без регистрация: аварийни изходи, противопожарни проходи, канализация. Освен това има и строителни грешки. Търсецят човешки дух ги е открил и побързал да се възползва... Набелязал съм четири групи, които са подозрителни. Достатъчно са сплотени и не издават информация.

— Обектът трябва да се присъедини към тях и да пуска „лъчение“, което ние ще изучаваме.

— Първата точка от програмата е изпълнена. „Белязаният атом“ се свързва с истинския обект на нашето проучване. Според донесение номер две той дори вече е попадал в Лимфсистемата.

— Изчезването в коридора. Позволявам си да отбележа следното: ако Лимфата наистина съществува, тя пуска в себе си хора по определен признак. Виктория го притежава и по някакъв начин е успяла да го употреби. Или пък влизането се осъществява след извършване на определен „ритуал“?

— Предполагам следното. Лимфата, нека наричаме тази система така за по-кратко, е била необходима за пускането и пригаждането на Сградата към нормална работа. Първоначално са я консервирани, но после, след като някои служители са проникнали в нея било случайно, било след запознаване с документацията, Външните са решили да я демонтират. И както често става, майсторите са си оставили ръцете. Махнали са по нещичко и са отчели пълен обем извършена работа.

— Който овладее Лимфата, контролира или придобива възможност да изменя начините на функциониране на Сградата. Появява се втори център на управление. Системата става нестабилна.

— Осъществено ли е или е само потенциална опасност?

— Кой знае? — Димитър изведнъж скочи на крака. — Може би на онези във страховете са големи. Питал ли си се понякога за какво служи тази грамада? Пълна тайна. Приемам го за нормално. Друго не мога да приема. Служителите! Е, плащат им добре. Старините им ще бъдат осигурени. Ако нещо им се случи, техните наследници ще си получат компенсацията. Но няма парата определя всичко? Нормално ли е да ти взимат от живота? И тези хора да са така спокойни? Да се отнасят помежду си тъй, че все едно нищо не се е случило. Изглеждат доволни. Опитах да разговарям с няколко души на тази тема, а те ми отговориха: „Аз ли ще оправям света!“ Петре, задавам ти следния въпрос: „Знаеш ли какво прави Сградата? Каква е нейната цел?“ Моля те, отговори ми искрено.

— За съжаление нищо не мога да ти кажа. Тайната се крие в работните стаи. Но какво всъщност става там, не ни е позволено да знаем. В началото, бях още така млад и зелен, трудно ми е да си го призная, въпреки побелялата си глава, бях изпълнен с илюзии, работех като вол и непрекъснато разсъждавах. Как ли не съм се опитвал да проникна в тези помещения. Знаеш сам как реагират на нашите посещения. Пропускат ни като през обикновени врати. Уви, аз съм най-обикновен човек. Ирационалното в живота ни прави несигурни, апатични, оставяме се на хода на събитията, превръщаме се в послушни и това Системата го постига по-добре с непонятното, отколкото с насилие или жестокост.

— За щастие нашата цел е напълно понятна. Трябва да разкрием онези хора, които проникват в Лимфата, и с тяхна помощ да доразградим остатъците ѝ. Първият ход е успешен. Да обмислим следващите.

Петър разбърка снимките на бюрото си. Избра една от тях и я протегна на Димитър.

— Погледни — обясни той. — Обектът се е наредил на опашката. Пред него е Виктория. Той гледа към нея, после отклонява глава и се спира на една друга особа. Красива е, нали? Подсъзнанието я запомня, съзнанието я отхвърля. Да видим този момент на видеото... А сега забавено... Тя също го забелязва... Май изпитва нещо като кратък стрес. Между тях е възможно наличието на психологическо привличане. Ако се намесим и намалим чрез инициализация прага на

контактността, ще бъдем в състояние да управляваме тяхното поведение един към друг.

— Ползата?

— Стабилните системи се отразяват благоприятно на моралните принципи. Ние трябва да ги разклатим, в известна степен да ги унищожим и да подтикнем нашия „белязан атом“ към нарушаване на нормите и следователно към действия. Идентифицирай тази жена. Изучи степента на нейната използваемост.

— Ти ми заповядваш, а би трябвало да е обратното.

— Не се хващай за буквата на закона. Използвай пакета за Психологическо прогнозиране.

— И друго!

— Какво друго?

— Виждам, че нещо се колебаеш.

— Не знам — замислено каза Петър. — Напоследък стават странни неща... Страхувам се, че ни чакат трудни времена. Имам задължението да ти съобща една от тайните на Сградата.

Той бръкна в чекмеджето и извади някакъв лист.

— Преди това трябва да подпишеш клетвена декларация. Собственоръчно попълни всички графи... Готов ли си?... Сега ще го изпратя в архива по телефакса...

Той се наведе над апарата, постави хартията и докато отворът я всмукваше, той се обърна към Димитър и продължи да говори:

— Слушай сега. Под мое наблюдение се намират част от резервните изходи, проходи и коридори. Казвам част, защото моите възможности се простират до някаква врата, която не желае да се отваря. Доколкото съм уведомен, тази част се намира под външно наблюдение. Имам правото, а сега го имаш и ти, да влизам в нея, само след като ми позволят или след като ми заповядат. Да си призная искрено, влизал съм вътре само един път в началото на работата си тук, с цел да се запозная с обстановката. Там е невероятно мръсно, неприятно и влажно; въобще — потискащо. Дори бях забравил, че съществува. Отвън също не ми напомняха за нея. Но вчера ми заповядаха да ги посетя. Повод имаше. Виж тази снимка.

Димитър потрепера от гледката.

— Наистина е страшно.

На каменния под легеше отрязана до лакътя ръка.

— Отидох и се уверих, че ръката е истинска. После, според заповедта, се върнах обратно, без да пипам нищо.

— Смяташ ли, че ръката е на Антонов?

— Дявол знае! Такъв страх брах, докато вървах под онези каменни сводове, какъвто никога досега не съм брал. Знаеш ли какво е, когато те обхване изцяло?... По-добре не си го представяй. Сега трябва да отидем двамата заедно. Такава е заповедта.

— Кога тръгваме?

— Веднага. Готов ли си? Искат да вземем ръката и да им я изпратим за експертиза.

Без да продума, Димитър Димитров сгъна книгата с етюдите, прибра я в библиотеката точно на предишното ѝ място, почисти трохите по бюрото си, облече сако си и очаквателно погледна шефа си. Той му кимна и двамата тръгнаха. Зад тях вратата се хлопна и автоматично се заключи. От двете страни на коридора имаше стаи, в които никой никога досега не беше влизал. Стигнаха до разклонението и вместо да продължат наляво, направо или надясно, Петър застана пред левия ръб и постави дланта си на него. Отвори се мрачна паст. Лъхна застоял въздух. Слабата жълтеникава светлина падаше върху бетонни стъпала.

Влязоха вътре, а зад тях стената възвърна първоначалната си монолитност. Започнаха да се изкачват. Димитър бе хипнотизиран от лампата, която, кой знае защо, леко се поклащаше.

— Не се впечатлявай — поясни Петър, — има силно течение на въздуха.

Влязоха в широк и висок коридор. Непонятни съоръжения показваха разнообразни плетеници от тръби и конструкции. Нищо не работеше. Безмълвието действаше повече на нервите, отколкото на разума.

— Не виждам никъде прах.

— Роботите изглежда го почистват редовно.

Завиха наляво в нисък проход. Голият бетон изглеждаше безжизнено блед.

Постепенно проходът се разшири в продълговата камера.

— Тук — обяви Петър.

Ръката лежеше на мястото си. Но на стената над нея се бе появил надпис с груби букви:

„ВАРВАРИ!“

Който го бе писал, бе топил четката в боята, без да капне на земята. Но лепната на стената, тя бе потекла и създаваше впечатление за нервно безразличие.

Камерата завършваше с врата.

Чу се рязко стържение.

Вратата се отвори.

* * *

02.17.2089 (петък)

Осведомител №76 Донесение №1

Получих задача да установя зрителен контакт с обект М-6327.

Предполагаемо място на обитаване зона 13-16.

Разпознаване по снимки. (Вж. приложението)

Запознат съм със служебните данни.

Цел в чрез установяване в бъдеще на непосредствен контакт да се предизвика активна откровеност в обекта. (Вариант 1)

На 27.16.2089 г. получих съобщение по телефона от Разпределител 35, че обектът (М-6327) е влязъл в Сградата през левия централен вход. Веднага напуснах служебния офис, където прекарвам времето в очакване на служебни задачи, и се отправих към препоръчаната ми зона. Зрителен контакт в положение гръб с М-6327 установих на 30.16.2089. Незабелязано последвах обекта и успях да запиша проведения от него разговор с неизвестно за мен лице. Според изработения и утвърден от управлението оперативен план прекратих зрителния контакт.

Обектът с нищо не показва, че е забелязал наблюдението.

Направеният запис на разговора изпратих за анализ с програмния пакет „ЛУДО ЛИЦЕ“.

Приложение:

1. Касета № 62351843 със споменатия по-горе разговор.
2. Фотоснимки на неидентифицираните субекти за следваща оперативна работа.
3. Видеокасета № ALC265-K със записа на следенето.
4. Анализ на разговора от касета №62351843.

Непосредствени впечатление:

Обектът е симпатичен човек на вид. Притежава приветлив характер. Външно изглежда спокоен. Но някои леки потрепвания на клепачите подсказват за вътрешно нервно напрежение.

Изводи:

Обектът притежава някои морални предразсъдъци, препятстващи, но не изключващи напълно Вариант 1.

Препоръка:

Да се мине на Вариант 2.

Подпис: (не се чете)

Резолюция: съгласен.

Подпис: (не се чете)

(Надпис на ръка с червено)

Да се провери побоят над обекта случайна флуктуация ли е, или преднамерено събитие?

03.17.2089

(няма подпис)

* * *

Осведомител №76. Донесение №2

Задача: Зрителен контакт с обект М-6327 — продължение.

05.17.2089 (четвъртък)

Получих съобщение, че обект М–6327 е допуснат до работа от медицинската служба. Напуснах служебния офис и се отправих чрез асансьора към посочената ми зона. На поверения ми обект се натъкнах в 10,42. Придвижваше се насрещно, придружен от особа женски пол. Същата фигурира под № 7 на Приложение 2 към Донесение 1. Поради възможността за нежелан двустранен зрителен контакт с обекта, бях принуден да използвам лявата тоалетна в коридора. Изчаках тридесет секунди и се върнах обратно. Лицата, посочени по-горе, бяха изчезнали. Въпреки положените от мен усилия, до 12,18 не успях да установя местоположението на М–6327...

2.

Някаква фигура се мярна в дъното на коридора. Вики пусна ръката му. Колко приятна бе нейната длан! Топлината, която излъчваше, достигаше до душата му и я правеше по-спокойна.

— Тук е — прошепна девойката. — Нека повървим още малко и да се убедим, че наоколо няма никой.

Човекът пред тях влезе в някаква врата.

— Връщаме се — заповяда рязко Вики. Изведнъж стана напрегната. Приблужи се до стената и потъна в нея.

— По-бързо! — извика тя отвътре.

Станьо се гмурна в неизвестното. Попадна в някаква ниша. Стените ѝ бяха облепени със златисти тапети с релефни геометрични фигури. Обърна се назад и остана изумен — между него и коридора нямаше никаква преграда.

— Ще ни видят — изплаши се той. — Да се махаме!

— Стой спокойно, глупчо — дръпна го момичето за ръката. — Стената отвън е непрозрачна, отвътре — прозрачна. Но не винаги се разтваря. Понякога съм се опитвала да вляза, а тя ме изхвърля. Тогава ми идеше да заплача. Това е моето гнездо. Когато се уморя много, идвам тук, сядам на пода и наблюдавам какво става в коридора. Хората минават, говорят, смеят се и не подозират моето присъствие. Понякога им се обаждам, но те не ме чуват.

Някъде наблизко хлопна врата.

— Вляво — в отбеляза Вики, — да видим кой ще мине.

Беше жена. Вървеше извън пътеката. Токчетата ѝ тракаха отчетливо по каменната мозайка. Премина край тях и Станьо срещна очите ѝ. Порази го синята им дълбочина. Но колко бързо отминаха и не му дадоха отговор.

— Хареса ли ти? — запита Вики. — Това е Соня от картографията. Искаш ли за те запозная с нея?

— Ти повече ми харесваш.

— Ш-ш-ш-ш-т! Не ме лъжи.

Този път гласовете дойдоха отляво. Групичка мъже бързаше по своя път. Стъпките им се заглушаваха от пътеката.

— Подписахте ли препоръката?

— Още не съм стигнал до нея.

— Какво толкова чакате? Откога съм ви наредил, помните ли?

— Човекът не ми харесва.

— Гледай го ти, не му харесвал. Ами ако ти започнеш да не ми харесваш!

Събеседникът му не отговори, само се намръщи.

— Утре сутринта искам подписаната препоръка да е на бюрото ми! Ясно ли е?

— Ще се постарая.

— Отговаряйте по-точно.

Те завиха някъде по коридора и гласовете им се загубиха.

— Тези искрени ли са?

— Какво искаш да кажеш, Станьо?

Той я притегли до себе си. Отпуснаха се на пода. Облегна се на стената. Вики сложи глава на рамото му. Така виждаше профила на лицето ѝ, усещаше лекия аромат на фин парфюм и долавяше тихото ѝ дишане. Погали я по косата и докосна с устни връхчето на ухото ѝ. Тя не помръдна.

— Приемам го за лицемерие. Ти помниш ли нещо от присъствието си на работното си място?

— Да не говорим за това.

— Слуша ли ни някой? — запита Станьо и я хвана за ръката. — Страх ли те е?

— Има негласни споразумения, които се спазват от всички.

— Но изрична забрана няма.

— Така е по-вълнуващо.

— Изобщо не те разбирам.

— Прекрасно е да не знаеш всичко. Случват ти се разни работи и то не винаги неприятни. Животът иначе е така скучен, особено когато е предварително определен.

— Но това е нашият живот!

— Носи се слух, че влизайки вътре в стаята, биваме хипнотизирани да забравим. След време с една дума или израз,

кодиран по специален начин, ще си възвърнем паметта и изведнъж ще се обогатим.

Вики се притисна до него, извърна се и го целуна. Докосването бе нежно и вълнуващо. После стана силно и всеобхватно. Ръцете му се плъзнаха по тялото ѝ нагоре, надолу и се опитаха да влязат под дрехите ѝ.

— Недей — помоли го тя, — довечера няма да мога да спя.

— Нима ние спим?

— Когато съм разтроена или възбудена, почивката, нека така я наречем, не ми се удава. Пристигам сутринта като разглобена. Затова предпочитам да завършвам работното време уморена, отпусната и спокойна...

— Как попадна тук?

— Съвсем естествено. Работех в една база за развитие. Отначало беше самостоятелна, после я трансформираха в отделно звено към един голям комбинат, обединиха ни с институт и накрая съкратиха половината от местата. Попаднах в числото на неудачниците. Минахме през профсъюзна комисия и за компенсация ни предложиха по нещо... Така стана. А при теб?

— Предложиха ми да постъпя на място, където мога да напредна. Какво друго ми оставаше, освен да се съглася? Правилно ли постъпих? Сега не мисля за това. Друго е по-важно. Променил съм се. Даже не съм усетил как е станало. Някога се наслаждавах на живота, четях много, размишлявах, изучавах и когато ми се удаваше, не се отказвах от удоволствията. Нещо ме изсуши и постепенно в мен остана само един стремеж — да се издигна. Защо, как, на каква цена — не се и замислях. Е, не съм бил чак толкова праволинеен. Спазвах някакви морални норми. И на никого не съм направил зло... Дойдох тук с единствената мисъл, че ще успея в кариерата. Сега знам, че съм попаднал в нещо необяснимо, неразбираемо. Опитвам се да го разгада — някои навици от младостта ми още са се запазили. Същевременно инстинктът ми казва: „Бягай, тук е опасно!“ Само че не виждам никакъв изход.

— Аз трябва да тръгвам — прошепна Вики.

— Къде? Наистина ли е необходимо?

Тя нежно се освободи от ръцете му и се изправи. Погледна я отдолу, изпита желание, което го овладя цял. Изправи се до нея,

повдигна косите ѝ, дълго я целува по ушите и врата и бе щастлив, че тя му отвърща.

— Стига — спря го тя. — Да се измъкваме. Ако искаш, можеш да останеш. Стената пропуска в обратна посока по всяко време. Мисли! — тя изведнъж се обърна към него и го погледна право в лицето. — Трябва да се измъкнем от Сградата. На всяка цена. На всяка цена...

Последва нещо, което и двамата не очакваха. Прозвуча писък, не много силен, но достатъчно, за да ги стресне. Обърнаха се към източника.

Стената зад тях се раздвижи, разтвори и примамливо ги подкани с ярка светлина.

Хванати за ръка, двамата влязоха вътре.

— Дали ще успеем да се върнем? — запита се Станьо.

— Разправят се страшни истории за безследно изчезнали хора — отговори Вики.

Беше късно. Вратата зад тях се затвори. Намираха се в тясно и не много високо помещение.

— Та това е асансьор! — досети се Вики. — Странен е. Такъв не съм виждала досега.

— Накъде да потеглим?

— Нагоре. Но как ли се управлява?

— Нарисувана е ръка — досети се Станьо. — Постави си дланта тук с пръстите нагоре... Ха, тръгнахме!

— Движението почти не се усеща.

На таблото запримигаха цифри.

— Брой етажите — каза Вики. — Жалко. Спря. Май по-нагоре не може. Изкачихме се на сто и петия етаж. Да слезем ли?... — тя обърна длан. — Стоп! — дръпна си неочаквано ръката. — Какво ще кажеш отново да се изкачим до сто и петия? Слизаме там и се връщаме в коридорите на Сградата.

— Съгласен съм. Стига да успеем.

Асансьорът послушно разтвори дверите си.

Нишата на този етаж се оказа пълна с изпочупени мебели, изкривени пръти, връзки рола със забравени тапети и много-много камъни и парчета от тухли.

По коридора преминаваха хора, разговаряха шумно, смееха се и не бързаха да се прибират по стаите.

— Да се върнем — предложи Станьо. — Тук няма да можем незабелязано да излезем в коридора.

— Добре — съгласи се Вики.

Но се оказа невъзможно. Асансьорът не отвори врати. Може би го нямаше, може би часът не беше подходящ, може би на този етаж не качваше хора.

— По дяволите! — ядоса се Станимир. — Е, да вървим.

Но преди да тръгнат огледа Вики — облеклото ѝ изглеждаше изрядно. Тя го провери за същото. Можеха да се покажат пред хора. Той стисна ръката ѝ, която още държеше, пусна я и решително премина през стената. Вики го последва.

Веднага тръгнаха към стълбите, а Вики започна да му разправя за приятелите си.

Не разбраха дали някой ги забеляза, но дори да бяха разбрали, нямаше да му обърнат никакво внимание.

* * *

Осведомител №307. Донесение: Извънредно
05.17.2089 (четвъртък). Време: 11.31.

Днес бях свидетел на интересно събитие. Движех се с приятелката си Бернара Стоянова по коридор А-62 на 105-ти етаж между стаите 632-А-62 и 62, когато видях от стената, между срещулежащите стаи да излизат мъж и жена.

Поради наличието на придружител не успях да ги проследя.

Приложение: Видеокасата № 9925-А-341.

* * *

— Мисля — спря се Вики пред асансьора на неговия етаж, — че трябва да се разделим. Временно — добави тя, като видя

недоволството, изписано ясно на лицето му, — докато свърша две-три поръчения.

— Кога ще се видим отново?

— Предполагам, че на обяд в стола, ако успееш да си намериш купони. До дванадесет продават във фоайето. Имаш на разположение цели осемнадесет минути.

Тя си тръгна, после се обърна и рязко се върна.

— Казват — заговори съвсем тихо Вики, — че служителите с допуск-4 и нагоре притежават привилегията да... как по-точно да се изразя... да преживяват и да помнят събитията в работните си стаи.

— Сигурна ли си?

— Понякога и в най-нелепите слухове има значителна доза истина.

— Ти кой номер допуск имаш?

— Три. И то без никакви изгледи за повишение.

— Защо?

— Най-традиционната причина — погледна го тя насмешливо. — Май не се сещаш? Добре, ще ти го кажа направо. Шефът иска да спи с мен. Но какво да правя, като не ми харесва, а? Ти ще ме посъветваш ли нещо?

Станимир вдигна неопределено рамене. Едва не отговори с натрапващото се: „Опитай!“, но като си представи, че е в чужди обятия, че някакви груби, кой знае защо подути от тлъстина ръце, я прегръщат и стискат силно, стана му неприятно и досадно.

— Най-малко аз мога да ти давам съвети.

Тя се усмихна, махна с ръка и си тръгна.

— Чао!

— Чао!

Той дълго гледа след нея с надежда и горчивина.

Все пак тръгна към фоайето.

Мъчеше го едно, а се замисли за друго. Каква всъщност е истината: съзнанието е разделено на няколко части, съществуващи самостоятелно, без да допускат преминаването на изживените събития една в друга? Та това е равносилно на наличието на няколко несвързани субекта в едно тяло, разделени според времето (денонощието). Такова допускане води до абсурд. Веднага си създаде пример: в коридора е бунтовник, в работните помещения — служител

на спецотдела; сам себе си проследява и се арестува. Възможен вариант: в едното си съществуване помни всичко, в другото — само работата; така в интерес на работата бит и всекидневие се отстраняват хипнотически. А в бита помни всичко и се надсмива над ограничените си подличности... Може пък да е една личност, а да се управлява съня и съзнанието: прекъсва се и се възобновяват в изгодни за Системата мигове. Но тогава възниква съвсем различен въпрос: Защо? И отговорът е невероятно труден.

Размина се с някакъв човек. Инстинктивно се обърна. Другият направи същото. Беше неговият шеф. Нямаше как, спря се и учтиво го поздрави.

— Радвам се, че те виждам — гласът на шефа звучеше иронично. — Търся те от сутринта. Къде се губиш?

— Ходих да пия едно кафе — отговори стандартно Станимир. В този въпрос няма заплахата, по-скоро бе следствие от обичайната практика, при която едни карат други да работят, а те се противят, без да се съпротивляват явно.

— Така ме завъртя шайбата — заоплакваше се шефът, — че дори не съм пил кафе днес. Слушай сега. Налага се да отидеш при Дончо Маринов. Познаваш ли го? Началник е на секция „Стандартни обекти“. В този плик е документът, който той трябва да прочете и да даде становище. Обеща ми да го направи за три дни. Помни, че след три дни ти трябва да го вземеш подписан и с готово становище. Друго — намери Кирил Георгиев, стая 513, и му предай, че съветът започва точно в петнадесет нула нула. Ти също трябва да присъстваш на този съвет. Ще се проведе в нашата стая.

— Добре. Така ще се запозная с тези хора.

Разделиха се. Станимир се запъти към Маринов, после се размисли, обърна се и се отправи към фойето. Нареди се на опашката, изчака и успя да си купи купони в последния миг. Мъчеше го глад, а и желанието го тласкаше към стола.

Десетина души вече чакаха пред гишетото...

Нахрани се, но Вики така и не се появи.

Тръгна да изпълнява задачите.

Застана пред вратата, бавно изчете номера и като се увери, че правилно е намерил необходимото му място, хвана дръжката и с нежелание влезе вътре...

3.

— Предполагам — разпери ръце Петър, — че ни канят. Нека се отзовем и в съответствие с добрия тон да преминем в следващия салон. Балът още не е започнал.

— Предпочитам да е без фойерверки. Панически се боя от силни и резки шумове, придружени от летящи и свистящи предмети, наричани простосмъртно куршуми.

Помещението приличаше на зала. Стените бяха облицовани с дървена ламперия, цвят абанос. Падащата върху тях светлина от кристалния полилей им придаваше благороден оттенък. Таванът бе по канцеларски бял и простоват, и никак не подходеше на останалата разкошна обстановка. В средата кръглата маса подканяше за съвещание.

— Моля, господа — прозвуча плътен глас, — заемете местата си.

Срещулежащата врата се отвори и пропусна да влязат трима души.

— Най-послед се срещнахме — изрече средният, по-висок от другите двама, плешив, пълен, с гладко лице и добродушна усмивка. — Аз съм представител на Външните. Казвам се Боян Младенов. Работя в Секретната секция. Колеги сме. Само особеностите на учреждението, което имаме щастието да обслужваме, възпрепятстват по-честите ни лични контакти. Благодарение на... нека го наречем засега... произшествието с намерената ръка — звучи добре, нали? — имаме повод да се съберем на едно място. Личният контакт ускорява служебното сближаване. Запознайте се със сътрудниците ми... Адриян Мудров надзирава компютърните движения на сведения. Мони Платонов анализира стабилността на Сградата като съвкупност от човешки същества.

Настаниха се на масата.

— Длъжен съм да ви уведомя — изправи се Боян Младенов, — че ние петимата сме назначени за членове на следствена група с условно име „Ръка“. Аз ще ви бъда началник. В тези брошури, които ще ви бъдат раздадени срещу подпис, са вписани вашите права и

задължения, както и субординацията по отношение на останалата Администрация. Според правилника за вътрешния ред, моля, в срок от три дни, ако имате някакви въпроси, да ги зададете писмено... А сега на работа. Искам подробности за операция „Белязан атом“ и какви са вашите съображения за възможната връзка на това дело с отрязаната ръка.

— Каква е гаранцията — запита Петър, — че тук не ни подслушват?

— Този генератор — посочи г-н Мудров апарата, приличащ на прахосмукачка — създава звуков и светлинен екран около масата, през който навън не прониква ни звук, ни образ. Ако застанете в някой ъгъл на залата, няма да ни забележите. Така че бъдете напълно спокойни.

Димитър безстрастно отбеляза, че в доклада си Петър премълча доста подробности.

Един външен сътрудник влезе в салона, премина безпрепятствено защитното поле, поздрави почтително шефа си, наведе се леко напред и му подаде листче хартия. Младенов го прочете, протегна ръка, помахаше с показалец: ела тук; и зашепна нещо в послушното ухо. Изслушаха го внимателно.

— Ще бъде изпълнено, господине — сътрудникът бързо си отиде.

— Господа — изправи се Младенов, когато Петър привърши разказа си, — приятно ми бе да се запозная с една професионално и прецизно извършена работа. Трябва да поздравим колегите си от „Вътрешния отдел“ за положения труд. От името на Главното управление ви награждавам с персонална награда. От фонд „Секретен“ ще ви бъдат отпуснати по хиляда лева. Моля да се впише в протокола... Извънредни обстоятелства ме принуждават да ви напусна. Следственната група сигурно вече завършва огледа на мястото. Господин Димитров, вие поемате случая „Ръка“. А пред вас, господин Антонов, се разкрива ново поприще. Прочетете съобщението. Незабавно вземете мерки. Необходимо е да държите в пълна тайна хода на следствието, дори от най-близките си сътрудници. Искам да ми докладвате на всеки час... Доволен съм от хода на операция „Белязан атом“. Продължавайте работата в същата насока. Старайте се да бъдете колкото се може по-дискретни. Мисля, че ме разбирате достатъчно добре.

Шефът стана и нахлупи шапката си.

— Довиждане, момчета.

Групата се изниза по най-бързия начин. Минута по-късно се изтегли и следствената команда.

— Дори не ни даде възможност да му зададем поне един въпрос.

— Яд ли те е, Митко?

— В никакъв случай. Какво говедо! Писнало ми е от такива...

— Хайде да си вървим. Наближава края на работното време. Ти някога оставал ли си извън Системата? А за другото засега не мога да ти кажа нищо. Мисля, че сам ще разбереш защо... А, щях да забравя. Използвай врата 512. Нали си я спомняш? Намира се в края на коридора.

Работното време завършваше с интересен ритуал. Звънеше звънец. Хората в коридорите спираха мълчаливи за няколко мига — според инструкциите си припомняха извършените дейности. Втори звънец. Предстоящите задачи. Трети звънец. Време е да се излиза. Онези, които се забавяха, започваха да изпитват все по-непреодолимо желание да преминат през вратата, докато накрая се предаваха.

6.17.2089 (ПЕТЪК)

Станимир прекрачи прага и остана силно изненадан. Намираше се на спомагателните стълби, следователно бе прекарал остатъка от работния ден в стаята, без да изпълни останалите задачи, възложени му от шефа. Интересно какво ли му бе попретило? Подобна невероятна мисъл не би му хрумнала на никое друго място по света, но тук, в Сградата, изглежда щеше да го спохожда често и — улавяше се в категоричност — едва ли някога ще успее да си отговори. И защо да си блъска главата, щом това се приема за естествено.

Изглежда си беше отпочинал добре, сутрешната мъгла в главата, която така често го спохождаше напоследък, не затваряше насила очите му. Доброто настроение е по-често функция на здравата физиология, отколкото на здрава психика; лекотата в краката създава повече приятни мигове, отколкото точните съждения. Наистина го бяха лишили от цял следобед — три часа и половина живот си беше отлетял. Сега дори не бе в състояние да предполага — пълноценен ли ще бъде или чисто и просто загубено време. Представи си Вики, вълнуващия допир на нейната гръд, дочу плавния ѝ алтов, малко

провлачен глас и съвсем изненадващо за себе си помисли: „Сградата направлява живота ни и може би е постъпила правилно.“

Прие нещата нормално.

Извади цигара, тръсна по навик запалката и старателно поднесе огънчето под носа си. Изпусна облак сивкав дим. По този начин прикри напирания навън смях. Беше забелязал, че в такива учреждения върви грубата шега, но оригиналната мисъл не се възприема и дори се наказва. Никак не му се искаше да стане передното потвърждение на тази стара като света истина.

Изчака на площадката до последната секунда. Би се радвал да срещне плешивия. Беше подготвен да му поднесе с върховно удоволствие лека изненада за добро утро. Но изглежда онзи бе сънувал пророчески сън и бе избрал друга врата.

Станьо влезе през своята и се оказа в голямо помещение. За пръв път стъпваше в него, не бе предполагал, че подобен грамаден хамбар може да бъде вграден в която и да било сграда по света.

Но тук си го бяха позволили.

Стените бяха облицовани с бял мрамор. От тавана висяха безброй кристални полилеи, по-голямата част от които не светеха в икономия на електрическа енергия — и въпреки това в залата бе светло като в слънчев ден навън. Множеството, което прииждаше през безбройните широко отворени врати, се струпваше пред високите информационни табла. Хората мълчаливо четяха съобщенията и шумно ги обсъждаха. Във въздуха на ограниченото пространство се носеше глъч, подобна на непрекъснат буреносен тътен.

Станимир се запромъква към най-близкото табло. Забеляза, че хората се трупат около един от безбройните листа. Проби си не много учтиво път и застана на достатъчно разстояние, за да различава буквите. Зачете.

„ЗАПОВЕД № 15/5.17.2089

През последните дни из повереното ми Учреждение се разпространяват нелепи и вредни слухове. Сред малцина наши служители се ширят нетърпими настроения. Само така може да се обясни инцидентът в стола.

Служителят Асен Първанов Стойчев в присъствието на административни и обществени ръководители си позволи недостойни и напълно необосновани твърдения, пълни с лицемерие и злоба обвинения. Виковете и крясъците съвсем не са логически доводи, въпреки привидната им искреност.

Ние, които всекидневно се сблъскваме с истината, не можем да не се възмутим от грубата лъжа и измама. Водени от твърдата и непоколебима вяра в единствената възможна и вярна действителност, протестираме против опитите да бъде подкопано нашето единство.

По единодушното решение на колектива на Сградата предлагаме Асен Първанов Стойчев да бъде дисциплинарно уволнен. Същият да бъде предаден на медицинските органи, които да установят степента на психическото му разстройство и да приложат съответното лечение.

На изхода от Информационната зала ще бъдат поставени тетрадки. Призовавам Служителите да сложат своите протестни подписи. След извършване на този граждански акт на негодувание ще бъдат допуснати в Сградата за продължаване на работата.

Директор: (не се чете)“

— Какво е станало в стола? — запита Станимир мъжа до себе си.

— Я не задавай глупави въпроси, бе идиот — отвърна му онзи и побърза да се скрие в тълпата.

— Нищо не разбирам — остана слисан Станьо.

Няколко души се разсмяха. Гледаха го с искрено любопитство.

Той предпочете да се изгуби в тълпата.

— Ти ще подпишеш ли протеста?

Говореха си две жени.

— А ти нима ще откажеш?

— Още не съм чак толкова откачила.

Вслушваше се в разпокъсаните разговори, стигащи до него, но така и не схвана същината на инцидента. Хората предпочитаха да се

шегуват. Станалото не бе успяло да ги трогне особено.

Механизмът на подписването беше съвсем прост. Приближаваш се до някой от многобройните изходи. Влизаш в направляващите рамки. Щом стигнеш масичката и ти дойде редът, ти подават химикалка. Следва твоето действие. После те оставят да минеш през изхода.

Отказали нямаше.

Станьо сложи подписа си и изпита облекчение. Блъсна вратата и се натика в прохода...

9.17.2089 (ПОНЕДЕЛНИК)

... Откраднали му бяха още един ден. И не само на него. Служителите бяха лишени поголовно за цял ден от живот. Наказание ли беше този ден? Или беше своеобразна награда за доброволно поставения подпис? Един ден е равен на един живот, когато ти го вземат, без да те питат. Всъщност крадяха или даваха? Съществуваше и такова мнение.

— Хей, приятел, дай една цигара!

Беше виждал някъде този мъж. Напразно се опитваше да си спомни. По-важното беше, че лицето му предразполагаше към доверие.

— Вземи — протегна кутията Станьо.

— Благодаря. Ако предложиш огънче, няма да се откажа.

Станьо разклати по навик запалката и след като създаде пламъчето, го поднесе на събеседника си.

— Слушай — реши се Станимир, — разкажи ми, какво е станало в стола.

— Нима наистина те интересуват подобни глупости?

— Когато определят духа на времето...

— Какво, какво... А, разбирам те — онзи засмука с наслада дима. — Ти си нов, нали? Познах! Личи си от сто крачки. Слушай тогава. Подобни инциденти се случват често. Има хора със слаби нерви, но това не е достатъчно, трябва и малко примес на идеализъм. Аз бях на две маси от бай Асен. Видях ясно как блъсна чинията и за удоволствие на присъстващите се качи на масата и почна... не бих казал да вика, нито пък да крещи; просто говореше високо и убедително: „Докога, колеги, ще търпим това издевателство. Крадат ни

от живота, а ние се правим, че не забелязваме. Няма работни стаи, а душегубки..." И продължи все в този дух. Прав си беше човека. Всички го знаем.

— Не те ли е страх от мен?

— Че защо? Та ние всички си го говорим един на друг. Това е публична тайна. Администрацията няма нищо против. Тя си има основен принцип: говори, прави, каквото желаш, само не го демонстрирай официално! Хайде, да влизаме, че ще закъснеем.

Мъжът размахна цигарата. Тънката струйка дим описа летящо сърце. Затрополи надолу по стълбите. На вратата се спря, извърна глава и съвсем сериозно изрече:

— Бай Асен почти всеки божи ден играеше шах с Димитър Димитров.

— Кой е този?

— Работи в Секретната служба на Сградата.

Изстрелвайки тази последна стрела, той се стрелна във вратата. Разтвори я широко и прекрачи прага. Виждаше се коридорът, но човекът не го стигна, фигурата му се замъгли и изчезна, преди вратата да се хлопне.

Станимир веднага го последва, но се оказа в друг коридор. Онзи човек бе изчезнал някъде в Сградата и сигурно никога повече нямаше да го види.

Преди няколко дни би се възхитил, а сега се чувстваше унижен. Добре го бяха измислили, няма спор, набутват те в залата, а единственият изход е край масичките с листовете. Преди няколко дни би го приел съвсем спокойно, дори с презрение: някакви си там чертички върху бял лист, никого с нищо не задължават. Сега обаче в него се беше променило нещо в там, на онзи лист, ти оставяш частичка от душата си. Съмняваше го не толкова същността, колкото поставянето му в безизходно положение с единствено решение.

4.

В понеделник сутрин е съвсем различно от другите дни. Осъзна го, веднага щом се оказа в коридора. Хората се бяха подредили в две редици точно на пътеката с гръб към него. Потърси с поглед мястото си и веднага се постара да се намести незабелязано в строя. Секцията беше налице, начело с началника.

— Уважаеми дами и господа — прозвуча тържествено от високоговорителя, — днес поставяме начало на нова традиция, чиито корени се губят в древността, а в някои предприятия в Япония се спазва и до ден днешен. Комисията по ритуалите сметна за нужно да препоръча на ръководството на Сградата да изпълни желанието на колектива всеки понеделник всички сътрудници тържествено да изпълняват Химна на Сградата. Моля ви, колеги, пейте с нас.

Тържествената музика плени душите. Станимир се изпъна и запя заедно с другите. Думите не стигаха до съзнанието му, но пък и не беше нужно. Екстазът го издигна до небесата. Има само един свят в светът на Сградата, и той е негов служител, верен и неподкупен.

Музиката свърши, хората се разпръснаха.

Станьо се отправи към лавката. Нареди се на опашката и в него още дълго вилня възвишеното.

Ориентация:

етаж: 312

коридор: 47

стая: 517

означение: 312 047 517

посока: +

Последното означаваше, че асансьорите вървят в посочената посока, а стълбите — наобратно. Транслаторите си остават засега неизменни при всички преживени реорганизации.

— Разбра ли — дочу глас пред себе си, — днес закуските не са пристигнали. Пепи, лавкаджийката, обяви, че ще прави само три вида кафета и шест вида сандвичи.

— Казват, че дните щели да бъдат четни и нечетни.

— Доживяхме и това.

— Изгоряла била трансформаторната подстанция. Поради конструктивна недомислица при ремонта е необходимо да се изключат половината мощности на резервното захранване.

— Кога ще почне ремонтът?

— Знае ли някой. Пепи, три кафета с каймак, два сандвича с луканка и кайзер, сок от манго и три кутии цигари „Малборо“, но от онези с тигърчето в надписа. Два шоколада „Крава“, „Аерошоколад“ и три „Спътника“. Добави две пакетчета стафиди, ехо и три с бадеми „Юпитер“. На подноса да има четири салфетки-президентки.

— Много неща поръчваш, Жоро!

— Взимай, докато има. Като гледам как се опразват лавиците, скоро ще останем само на турско кафе и сандвичи със сирене и малко салам.

— Що пророкуваш като сляпа врачка.

— Не викай бедата, тя сама ще дойде.

Жоро тръгна и по пътя към изхода някой му подложи крак, нещата от подноса полетяха към пода, а мъжът скочи и се хвърли да бие шегаджията. В настъпилата суматоха удари съвсем друг човек. Развихри се буря. Разкрещяха се жени. Задрънчаха счупени стъкла. Трикрака масичка се намеси в схватката и незабавно пострада — строполи се на земята и жално заплака, докато я трошаха безмилостно. По-яките и по-спокойни мъже се опитваха да ги разтърват. Постепенно ги изтласкаха извън лавката, където стихията се разтече по коридорите и стълбите. Оформиха се три-четири двубоя, които, неподхранвани от живото любопитство на шумна тълпа, бързо затихнаха.

— Затварям — обяви Пепи. — Трябва да почистя.

— Аз ще ти помогна — появи се отнякъде Жоро.

— Я се махай, побойник такъв!

Той не отговори, а само се поухили, наведе се и започна да събира трошляците. Ушите му пламтяха, косите му бяха разрошени, а в очите се четеше наранено самодоволство и обидено достойнство.

— Видя ли кой те спъна? — запита любопитно Пепи.

— Дявол знае, има ли всъщност някакво значение, ударих първия попаднал пред очите ми.

— Беше великолепен, Жоро — приближи се до тях мъж с буйна коса, нисичък на ръст, спокоен по характер и съвсем не войнствен. По

време на схватката се беше дръпнал в най-безопасния ъгъл, изгледал бе любопитно зрелището и дори сега продължаваше да се наслаждава на разигралия се скандал. — Направи само една грешка, всъщност те спъна адашът ти, Жоро Иглата...

— Като го хвана, ще му дам да се разбере.

— Ама той бил голям страхливец. Предизвика сбиването, а самият той веднага се измъкна.

Станимир побърза и той да се измъкне. Не беше последен. Двама мъже продължаваха необезпокоявани да си пият кафето, групичка жени оживено обсъждаха случката. На вратата се сблъска с елегантен мъж. Въпреки средния си ръст, новодошлият имаше внушителна фигура, и някак от самосебе си събуждаща респект. Дрехите подсказваха служител от по-висш ранг.

— Какво е станало — запита влезият с остър глас и очите му веднага се насочиха към Жоро.

Онзи се сви, смали, на лицето му се появи смирено изражение и кротко отвърна:

— Имаме малък спор, господин Диборчев.

— И чашите са се пръснали на парчета от яд?

— Как познахте. Първо се изчервиха, после заплакаха и накрая се пръснаха.

— Добре. Изчистете помещението. Донеси ми едно кафе със сметана в стая 472. Отвори ми се прозорец в работата и бих желал да споделя с теб някои от малкото си знания по служебна етика.

Станьо побърза да се махне. Помоли се на Сградата да изпълни едно негово желание, само едно за днес. „Поискай и ще ти се даде“, е казано в Светото писание. Бе разгръщал на младини Библията и, воден от колекционерска страст, бе вадил и подреждал ярки слова. По-мъдър не стана, но поне ги сипеше на място и не на място.

Изглежда Върховния сравни желанието с нечие друго и като не регистрира допълнителни ограничения, реши да не пречи, а да помогне.

Вики излезе от най-близката врата в коридора и започна да се отдалечава. Не го видя. Станьо викна след нея, но още преди да дочака отговор, се затича, настигна я, застана от лявата ѝ страна, пое няколко пъти дълбоко дъх за успокоение и се представи.

— Виктория Панайотова Михайлова — влезе тя в тона му. — Господине, принудена съм да ви предупредя, че наложителни обстоятелства ми налагат да бъда съвсем кратка. Изключителни събития ми попречиха да дойда на срещата в петък. Дълбоко съжалявам за случилото се и затова съвсем искрено ти предлагам да плюем на задълженията и да поживеем тази сутрин за себе си. Съгласен ли си?

— Разбира се! Госпожица или госпожа?

— Госпожица.

— Госпожице Михайлова, изказаните от вашата особа мисли искрено ме развълнуваха; те съвпадат напълно с моите собствени разбирания. За дълбоко свое съжаление, съзирам една съществена трудност. Къде ще отидем?

— За това ще се погрижа аз!

Тя го поведе по коридора, по възможност по-далеч от лавката. Срещаха все по-малко хора. Накрая пространството съвсем опустя и те застанаха пред вратата на асансьора. Изкачиха се осем етажа нагоре. Насочиха се към транслятора.

— Дано няма никой вътре — помоли се Вики.

— Ще се заключим ли?

— Не ставай глупав. Подобно нещо в Сградата е абсолютно недопустимо. Да си забелязал някъде ключ или ключалка? Тези отгоре те разпознават било по допуска, било по тебе самия, и определят — според тях правилно — дали да ти отворят или да оставят вратите плътно притиснати.

— По-добре затворени, отколкото изхвърлени навън като проскубани котета.

— Принудена съм да ти съобщя, че последните думи не успях да чуя. И те моля като добър приятел и разумен човек да не ги повтаряш. Поне не тук. Разбра ли ме?

— Пропуснах да схвана същността на мисълта ти, но като мъж се подчинявам на женските капризи. Често това е доста по-приятно, отколкото си го представяме.

— Мъжете винаги са с едномерно въображение — ухапа го Вики. — Стигнахме. Вляво — изкомандва тя.

Влязоха в транслятора.

Вики провери врата подир врата дали вътре няма друг човек — без значение от пол и възраст.

— Хващай — отново прозвучаха твърди нотки в гласа й. — Дърпай!

Кабина 5+ се измести, скърцайки, и разкри зад себе си неправилен отвор в стената. Двата побързаха да влязат вътре и веднага придърпаха обратно кабината.

Стана тъмно. Светлината проникваше така оскъдно през недобре допряната кабина, че очите трябваше дълго да привикват. Вики се заслуша дали няма още някой в транслятора. Станьо усети засиленото й дишане, миризмата на лек парфюм и приятната топлина на тялото й. Ръцете му, без да го питат, здраво я прегърнаха. Тя потрепера, рязко се изви и устните им се намериха.

— Да вървим — прошепна тя, когато се освободи. — Внимавай, тук е пълно с най-разнообразни отпадъци: тухли, тръби, проводници и разни ръждясали желяза. Ш-ш-шт!

В транслятора нахлуха няколко души. Високите им гласове се разбиваха в стената и достигаха до ушите на Станьо в някаква неясна гъгнеща форма. Затряскаха се врати. Стържене на търкащо се желязо подразни нервите. Глух тъп удар, втори, трети... Последва някаква ругатня и всичко затихна. Впрочем не. В помещението имаше човек. Стъпваше тихо и предпазливо като котка по време на лов. Присъствието му по-скоро се предполагаше, отколкото усещаше. Прекалено дълго се въртя около тяхната кабина, преди да напусне транслятора.

— Уф! — въздъхна облекчено Вики. — Отидоха си. — И се запромъква в тъмнината. — Ох, винаги се удрям в нещо — оплака се тя. — Казвам им аз на моите приятели да разчистим тази стая, а те все се съгласяват, но нищичко не правят. Няма светлина, оправдават се, сякаш това е по мъжки нормално. Едно фенерче не могат да намерят.

Тя напипа в тъмното дръжката на вратата пред себе си и съвсем леко я натисна. В пълната тишина скърцането им се стори като надут до последен предел, гърмящо радио. Разкри се правоъгълен отвор, през който проникваше слаба светлина.

— Тук вече никой няма да ни чуе от транслятора — обяви високо Вики. — Можеш да бъдеш напълно спокоен. В безопасност сме. Ако срещнем някой, той ще бъде наш приятел. Те ни очакват.

Влязоха в невзрачно помещение с голи неуютни стени. Единствената мебелировка бяха пет разклатени стола, изпокъсан диван и разнебитена кухненска маса без половин крак, заместен успешно с избелели тухли. С тази мизерна обстановка контрастираше ярката светлина на разкошен еднолампов полилей.

— Това е нашето тайно гнезденце — с гордост обяви Вики.

— Скоро ще стане явно — иронично изрече някакъв мъж, който се надигна от дупката на дивана.

Изглеждаше млад и уморен. Косата му беше пораснала доста извън нормите на Сградата. Той протегна вяло ръка за поздрав. Усмихна се, но само с ъгълчетата на устата си.

— Приятно ми е да се запозная с вас — отвърна на поздрава Станьо и на свой ред протегна ръка. — Станимир.

— Иван. Аз нямам нищо против вас, Станимире. Разсъждавам от общи позиции. Не напразно древните са казвали — знае ли един човек, тайната си е тайна, знаят ли двама души, тайната се знае от цял свят. Сигурен съм, че ти няма да споделиш с никого, или ще го направиш с някой много близък приятел. Той — с друг, също така близък... или любима. В крайна сметка ще знае здравото общество на Сградата и покрай него безбройните нехранимайковци и подлизурковци, готови користоно или безкористоно, от любов към занаята, да изпратят съобщение, със или без подпис, до съответните органи.

— Престани, Джони — смъмри го една от двете жени. — Аз съм Ирен, това пък е Луси. Ради, Стефан, Мартин и Киро. Приемаме те с радост. Приятелят на наш приятел е наш приятел. Любимият на наша приятелка не е наш любим, но може да мине за приятел. Това, което е писано, ще стане, независимо дали желаем или не.

На масата се появиха две бутилки с ярки етикети и забранени питиета, които бяха незабавно разлети по пластмасовите чашки-еднодневки. За мезе — купчина фъстъци.

Разговорът течеше непринудено.

По едно време Станьо спомена за боя в лавката.

— Сигурно този Диборчев ще накара Жоро няколко пъти да мине през вратите.

— Че защо? — запита Ирен.

— За наказание. Какво по-страшно от това да ти вземат от живота?

— Така ли мислиш? — намеси се Иван.

— По себе си съдя.

— В това се състои грешката ти — категоричен бе Иван. — Важни са три неща: вина, наказание, изкупление. Вината на Жоро е ясна. Но съвсем не е ясно наказанието. Защо според вас толкова често се използват такива наказания като мъмрене, порицание, строго мъмрене и т.н.? В Системата всъщност няма истински наказания. За всяко провинение следва напомняне — ние бдим, не се разпускай. Виновният не бива наказван. А вината остава. Няма наказание, няма престъпление. Аз, ти, той, ние нищо не сме направили, а вътре в нас блика чувство за вина...

— Истинското наказание — продължи след малко Иван — всъщност е едно: изключване от Системата. И за нас е по-страшно от всичко друго, не толкова защото е ненадежно и извън регламента, а защото макар и безболезнено, ни изхвърля извън общността, чиито членове сме и от чиито блага така или иначе се ползваме. Готови сме да понесем всички унижения, но да останем вътре. Затова, когато грешим, се стараем да не грешим много. Сами себе си обуздаваме. Без вина си влязъл и се чувстваш виновен. Ето висшата философия на Администрацията. Пия за това невероятно достижение на Цивилизацията!

Пресуши на един дъх чашата си.

Станьо предпазливо навлажни устни.

— Време е — подсети Киро.

Хората един по един напуснаха гнезденцето си.

Хубаво е да се отпуснеш в приятна компания. След много дни безпросветно скитане из коридорите душата ти се освобождава от тревожния баласт на изтерзаните нерви. Но остава и някакво неудовлетворение. Искаш да научиш нещо повече за Сградата, а се сблъскваш с общи разсъждения и свободни разговори.

Измъкваха се по стълбата надолу, когато над тях или под тях се раздаде пронизителен шум. Приличаше на болезнен човешки вопъл. Но се долавяше определена метална нотка, подсказваща машинен произход. Стените се разтрепериха. Ситен прах се посипа от тавана. Симфонията завърши с тъп удар...

5.

6.17.2089 (ПЕТЪК) 8.00 Н

... И да искаше, Димитър не би могъл да мине през друга врата. Началниците винаги намират подходяща възможност да внушат съответното си желание в съпротивляващ се мозък на подчинен. 512. Номер на врата в техният коридор. 400. Етажът, на който се намира техният коридор. По-нагоре е само таванът... Изпълни без служебно усърдие наставленията и се оказа на помощните стълби. В сектора нямаше хора — биоиндикаторът твърдо стоеше на нула.

Това го учуди и го накара да се замисли.

Остави се да го води интуицията. Вярваше не толкова в нейната сила, колкото на обстоятелството, че беше напълно неосведомен; следователно най-прогностичен. И, както обикновено постъпваше в подобни случаи, насочи се към най-близката врата. Влезе и веднага се озова пред кабинета си.

На масата намери едно донесение.

Вдигна листчето и го поднесе близо до очилата си. Така бе свикнал отдавна, така постъпваше и до ден-днешен. Уж вдълбочен в текста, а всъщност прикриваше лицето си, да не би случайно да издаде с някаква мимика чувствата си. „Примитивно“, обичаше да казва мислено, но често помагаше.

Извади книгата за входящи материали и старателно описва документа, даде му съответния номер, след което го постави в папката с надпис „Белязан атом“.

Според отдавна установения и канонизиран до последния детайл сутрешен ритуал, започна да си прави кафе. Погледнати от страни, движенията му бяха най-обикновени, може би само овладени до автоматизъм, но ако някой би успял да проникне в душата му, с учудване би разбрал, че това е време на медитация, размисъл без мисли, само с емоции, подредени в умерена гама на доброволен песимизъм.

Горещата течност бе ливната в чашата.

Време бе за следващото удоволствие.

В предишните години, още в онези добри времена, когато не бе имал неблагоприятието да постъпи на работа в Сградата, седеше зад бюро и заедно със събуждането на мозъка си приемаше поредната порция писани на хартия новини.

Сега, лишен от щастието да разлиства шумолящите вестници, бе принуден и отдавна привикнал да ги замества със съзерцанието на почти непрестанно мълчащия телефон. След като изми чашката и прибра употребяваната апаратура за варене, се замисли какво да прави по-нататък. Размести няколко папки по бюрото, отвори вратичката вдясно и се зарови в хаоса, докато не измъкна от планината хартия лъскаво списание с блестяща външност. Заразглежда съсредоточено голите женски тела и вместо желание, потенциално лесно осъществимо, започна да разсъждава за служебни проблеми.

Всъщност обичаше този начин на живот. Сградата, с необичайната си организация и стриктното изтласкване на бита от съзнанието, му допаднаше с простотата на взаимните отношения и подредеността на битието. Някога бе имал жена и деца — момче и момиче. Сещаше се за тях, изпращаше им полагащата се част от заплатата, по някой друг подарък и дори писма, но за него те бяха нещо далечно, неосезаемо и отдавна превърнало се в спомен. Външният свят не го привличаше с абсолютно нищо.

Последните събития подсказваха не много ясно, едва загатнато, че механизмът е започнал да скърца, поддържането на реда се удава все по-трудно и по-трудно, хората са изнервени и готови на всичко, а невъплътеното бъдеще се приближава с бързината на експресен влак, който навакса допуснато закъснение.

Прецизният шахматен мозък бе разгледал разнообразни варианти и с безпощадна откровеност бе преценил вероятния им ход и завършек.

Само едно не можеше да прецени — какво всъщност желае той самият!

Реши, както винаги досега, събитията да го влачат. Няма да се противи, но няма и да помага.

Какво ли пък толкова го засягаше? Въпросът бе да се измъкне невинен, ако всичко започне окончателно да се руши.

Всъщност, даваше си сметка, че съвсем не е трудно да бъдеш отрицателен пророк. По-трудно е да убедиш околните в правотата си,

особено когато нещата засега стоят солидно на местата си, но той дори не би се опитал да спори — знаеше за директивния оптимизъм, присъщ на Системата, и последиците за самия него, ако...

Съществуваха две опорни точки в приблизителното разположение на „Лимфатичната система“, в която вследствие на служебно усърдие или обикновено човешко любопитство би могъл да проникне...

Информационната система избълва новините.

Сега бе удобният момент. Прибра папките и по стар навик ги заключи, след което провери внимателно дали не е пропуснал някоя ключалка. Навлече самото си, притисна до носа си силните очила и тръгна да излиза от стаята...

До вратата спря с ръка, почти поставена на дръжката. Постоя така миг-два, премигна няколко пъти с очилатите си очи, върна се и решително отвори желязната каса. На дъното в картонена кутия лежеше недокосван от години пистолет. Взе го, провери дали е зареден и след кратко колебание го пъхна във вътрешния джоб на самото си. Прибави и две резервни пачки с патрони. Така бе по-сигурно.

Надяваше се, че няма да се стигне до стрелба. Съзнаваше, че без очила е направо безпомощен.

Тръгна из Сградата.

Порази го невероятната тишина. Никъде не се мяркаше жив човек. Празните коридори навяваха страх.

Бай Асен...

Тук трябва да е! Те бяха изчезнали в този коридор, на това място. Посока на движение 1499. Най-вероятно входът беше от дясната страна.

... Играеха заедно шах...

Долепи се до стената и бавно продължи напред. Слабото му зрение бе увеличило чувствителността на другите сетива. Долови нещо. Леко трепване. Някаква апаратура работеше на това място. Индикаторите за електрически и магнитни полета твърдо показваха нула. Оставаше му да проникне вътре. А за това се изискваше и силно желание.

... Последната среща бе испанска партия. На двадесет и осмия ход бай Асен се отклони от дебютния вариант...

— Искаш да влезеш ли? — дочу думи, произнесени съвсем тихо с машинен глас.

— Искам.

— Искаш... Искаш... Искаш...

Трептенето спря. Може би... Димитър заопипва трескаво стената. Ръката му пропадна в някаква дупка.

Веднага вкара в нея цялото си тяло.

За да искаш, трябва да знаеш.

Правоъгълната кутия с нищо не подсказваше, че има продължение.

... Ходът беше на пръв поглед доста нелеп. Само че беше трудно веднага да му измисли опровержение...

Стреснаха го груби стъпки.

— Тук някъде изчезна.

— Успял е да открие входа, говедото му гадно. Рекс, стой до стената! Излезе ли, веднага му тегли куршума!

— Разбрано, господине! — с угодлива готовност отвърна дрезгав баритон.

— Даниеле, върни се назад и през транслатора премини в съседния коридор. Трябва да застанеш до онази врата. Така ще го държите в клещи. А ти се връщаш в нашия коридор. Тръгвайте!

Тичащи стъпки.

Дълги минути мълчание.

— Ето го! Браво, Даниеле. Ние ще влезем през върхната точка. Ще го загацим този кретен. Мисля, че до пет минути ще си свършим работата.

Стъпките бяха спокойни и изпълнени с достойнство. Тишината се зареди със смърт.

... Десетина хода по-късно загуби. Бай Асен искрено се зарадва. В неговото държане нямаше нищо, което да подсказва душевен срыв...

По дяволите, за какво мисли! След малко ще го убият. Да измъкне ръка и да стреля напосоки бе направо безсмислено. Онези сигурно бяха с бронежилетки, а може би и със шлемове. Трябваша му оръдия, а не това дребно пушкало. Би могъл да рискува — изскача и побягва през някоя отсрещна врата. Изненадата е на негова страна. Ако беше точно срещу него, би опитал. Десета-две от секундата допуска

риска. Но крачките са под ъгъл и повече от десет. В никакъв случай няма да успее.

Единствения път за спасение е да открие врата към Лимфата и да изпревари убийците. Насили въображението си. Желанието му бе невероятно силно. Но изглежда и онези са желали, дори по-силно, и май затова не получи отговор във вид на отвор.

А времето течеше.

Сви се в един ъгъл, извади пистолета, решен да се бори докрай, зареди го и успокоен от неизбежното се постара да разтегли колкото се може повече минутите.

... Подготвен? Срещу мен? За никого не е тайна, че играят редовно шах. Следователно могат да си разменят мисли...

Минаха петнадесет минути. Според онези би трябвало вече да са го опушкали... Двадесет... Какво ли става?... Надеждата, плаха неукрепнала птичка, започна да кръжи около него.

Изведнъж стената срещу него се раздвижи и зейна правилен отвор. Очакваше да се разнесе огнен откос, но последвалата тишина го подкани да предприеме нещо. Скочи и бързо се втурна в разкрилото се помещение.

Качи се веднага в най-близкия асансьор и натисна напосоки етажа. Важното бе да се изгуби някъде из коридорите на Сградата.

Асансьорът спря, той изкочи от него и побърза да се отдалечи.

Коридорчето, някога грижливо измазано, сега прахолясало и с изпададала от тавана боя, се разделяше на два тунела. Пое по левия — спря го желязна врата. Пое по десния — абсолютно същото. Надзърна в килиите — голи нарове, без никакви покривки.

Разглежда внимателно всички стени.

Никакъв изход.

Освен, разбира се, асансьорът. Застана пред него и установи, че се движи.

Приближи се до неговия етаж и припряно го отмина.

Пак беше принуден да чака.

Осветлението примигна и угасна. Тъмнината бе пълна. Изглежда някой изключи захранването на Лимфатичната система.

... Слаб полъх на въздуха показва, че някой беше влязъл в помещението, но се движеше така тихо и предпазливо, че не се чу дори поскърцване от иначе тъй шумния дъсчен под.

— Добре ли сте? — попита тих учтив глас.

— Никак — призна си чистосърдечно Димитър.

— Аз също — присъедини се към него непознатият. — Предупреждавам ви да не правите резки движения. Стрелям без грешка. Нося очила „Инфра-супер“ и ви виждам прекрасно.

— Какво искате от мен?

— Обърнете се наляво. Крачка напред. Опрете ръце в стената. Вдигнете ги по-нагоре. Стойте мирно. И отговаряйте на въпросите ми. Какво ви доведе тук, господин Димитров?

— В управлението подозират, че Лимфатичната система не е разрушена напълно. Наредено ми е да откроя работещата част.

— Кой ви помага?

— Това не мога да ви кажа.

Последва тъп удар. Острата болка почти парализира Митко. Изненадата го накара да извика силно.

— Внимавайте как ще отговаряте. Моето търпение не е безгранично. Времето ми пък е още по-малко. Ще се наложи да бъда жесток, ако не ми помогнете.

— Човекът не е виновен. Той не подозира, че неволно донася в службата.

— Името.

— Вие ще го убие.

— Името. Не ме подлагайте на изпитание. Името. Знайте, че когато заговоря на „ти“, ще ви застрелям като куче. Името!

— Гаранции.

— Какви гаранции?

— Че ще изляза жив оттук.

— Много са ти големи изискванията, идиот безподобен.

Воден от инстинкта си, Димитър се хвърли на пода. Прозвуча изстрел, втори, трети, автоматен откос и отчаян вик на отиващ си живот. Последният рикошет противно постави точка на погребалната песен.

Светлината трудно си проби път през барутния дим. Разкри се нелепа картина. Димитър, без нито една драскотина по тялото си, пълзеше по пода и търсеше очилата си. В едната си ръка държеше пистолет, на който не бе успял дори да свали предпазителя, с другата, дясната, опипваше прахоляка пред себе си. И сигурно нямаше скоро да

намери очилата си, защото по незнайни пътища бяха попаднали в стиснатата длан на убития.

Надупченият от десетина куршума човек лежеше по очи и кръвта му спокойно изтичаше от многобройните дупки и освежаваше с яркия си цвят мизерната обстановка.

Картината се допълваше от четирима непознати, предвидливо скрили лица зад предпазни маски.

— Тоя не трябва да ни вижда — дочу Димитър познат глас.

— О'кей, шефе — отвърнаха му бодро.

„Сега ще стрелят“ — помисли Димитър.

Крак в грубо подкована обувка се вдигна и заедно с мъртвата ръка премаза крехките стъкла на очилата.

— Довиждане, Димитре!

Идеше му да заплаче. Сълзите се смесиха с едрите капки пот и си проправиха път през посипаното с прах лице. Унижен бе от страха, унижен бе от сляпата си безпомощност. Отърва се без драскотина, а това бе най-унизителното. Книжен плъх си беше, книжен си остана. Изхлипа нещо неясно — плач ли бе или стон? — и започна да овладява чувствата си.

Асансьорът отново спря на етаж. Изщракването на вратата и резките стъпки на един мъж, който изобщо не се криеше, го накараха да извърне глава. Видя една размазана фигура.

— Как успя да го направиш, Митко? — прозвуча познат до болка глас.

— Пешо! — зарадва се искрено Димитър. — Ти ли си това?

— Няма кой друг да говори с моя глас. Виждаш ли ме?

— Като неясно продълговато тяло.

— Ти ли го уби?

— Много лошо мислиш за мен. — И храбро излъга. — Искях да го пленя, но приятелите му го убиха, за да не ги издаде.

— Щом се шегуваш, значи вече си добре.

— Бих се радвал, ако бях на твоето място.

— Колко зъл си станал.

— По-лошо — отчаян. Ти как се озова тук?

Високият елегантен мъж не смяташе да отговори на този толкова естествен въпрос. Разглеждаше безизразно, с познатия си маниер на духовно превъзходство, картината на полесражението и с

математическа точност запечатваше в паметта си всяка подробност. Особено внимателно се спря на лицето на Димитър.

— Добре ли си?

— Добре съм, но скоро ще се оправя.

— Малко ми е трудно да започна, сигурно ще го възприемеш неправилно, но за съжаление съм принуден да го направя. В разследването, което водя, се появи обстоятелство, налагащо известно изясняване. Трябва да ти задам няколко въпроса. Потърсих те по Системата и тя отговори, че си тук. Нямахме друг начин да те повикам, освен лично да дойда. Ще те помоля да бъдеш искрен... Разкажи ми за последната си среща с бай Асен.

— Ти?!?

— Необходимо е, Митко.

— Аз... Ами седнахме да играем шах. И нищо повече.

— Нещо особено в неговото поведение?

— Държеше се съвсем нормално, като всеки друг път. Защо ти е това? Ти също беше в стаята и много добре го знаеш.

— Въздействието върху душата на другия не става само с думи, може да се извърши и с поглед, движение, дори — мисъл. В твоя случай — чрез шахматни ходове... Не бързай да възразяваш! Постави се на мое място. Много е подозрително следното обстоятелство. Бай Асен е напълно нормален до... срещата с теб. Когато излиза от кабинета, се отправя към стола, взима си храната, поставя я на масата, качва се на същата тази маса и започва да държи разобличителна реч.

— Махай се! Махай се!

Изведнъж се усети, че държи револвер в ръката си. Махна предпазителя. Дръпна затвора. И започна да натиска спусъка.

Изстрелите изпълниха пространството и закънтяха болезнено в ушите. Миризмата на пистолетния барут бе по-особена и по-остра.

— Свърши ли с отговора си — запита незасегнатият Петър.

— Имам още един — отвърна ядно Димитър и старателно се прицели с полуслепите си очи.

Рикошетът го удари в рамото.

Захвърли ненужния вече пистолет и с разперени пръсти затисна кървящата рана.

Болката дойде по-късно и парализира съзнанието му.

— Сега ти трябва лекар — установи Петър. — Отивам да го извикам заедно със следствената група.

Излезе.

Димитър зариде.

6.

9.17.2089

— Какво беше това? — изплаши се Вики.

— Не знам — отговори Станьо. — Друг път чувала ли си подобни шумове?

— Никога.

— Защо не спират?

— Можем само да гадаем.

— Да излезем ли?

— Трябва. Наближава обед.

— Гладна ли си?

— Много.

Избутах кабината на мястото й.

— Ела — предложи Вики, — да опитаме още нещо.

Хванати за ръка, двамата влязоха в същата тази кабина и после се отправиха към изхода.

Някакъв солиден господин ги изглежда неодобрително, след което се насочи към избраната кабина.

Двамата влюбени минаха заедно през вратата.

— Успяхме! — зарадва се Вики, — пренася и по двама души.

— Така не претоварваме ли механизма?

— Абе, карай да върви.

— Госпожице Виктория, възползвам се от обстоятелството, че сме заедно и си позволявам удоволствието да ви поканя на обяд.

— Господине, трогната съм от вашата покана.

Столът ги посрещна с обичайната глъчка. Наредиха се на опашката и там веднага научиха за новото събитие — нямаше хляб. Според едни всеки момент щели да го донесат, според други — песимистите, не бивало да се надяват, защото май имало повреда в хлебозавода.

Без да се колебаят, Вики и Станимир взеха ястията и се настаняха на една маса, доста отдалечена от гишетата.

— Знаеш ли — започна Вики, — носи се слух, че някъде в Сградата има голямо езеро.

— Истинско езеро?

— Изкуствено, но изглеждало като истинско. Толкова било голямо, че можело лодка да се кара. По бреговете му растели палми. За плажа били докарали пясък от Приморско, като предварително го пресяли. В него пуснали различни вкусни риби — така Върховния си разнообразявал трапезата. Било красиво като рай. Но много трудно се стигало до него. Запазено само за големи началници.

— Защо разправяш приказки?

— По-старите служители споменават, че имало един начин да се достигне — през Блуждаещата врата. Рядко, много рядко тя се появявала в транслаторите и който имал щастието да влезе в нея, се окъпвал в езерото, след което му заплащали за прослуженото време и му разрешавали да напусне Сградата...

— Чакай, чакай, сега си спомням. Когато се оказах за пръв път в транслатора, забелязах една врата между двете редици от кабинни.

— Тя е била. Блуждаещата врата. И не си влязъл в нея?

— Че откъде да знам?

— Все пак си щастливец.

— Може отново да ни се усмихне щастието.

— Заедно?

— Как иначе!

Започнаха да мечтаят...

Заговориха за живота в Сградата, за хората, за живота извън Сградата...

— Знаеш ли за какво мечтая през последните дни? Изглежда скоро няма да изляза извън Сградата. Невъзможно е. Не е разрешено. И съществуват куп други административни забрани. Желая да погледна извън Сградата. Все някъде трябва да има прозорец към света.

— Казват, че в края на коридорите наистина има прозорци, но...

— Какво, но?

— Никога не съм била там и да си призная искрено, дори не съм имала такова желание. Нито пък съм чувала някой да го е изказвал... Странно... Секциите са разположени по средата... Тук съм от година и половина, а не съм влизала в стая с голям номер...

— Какво ще кажеш, ако опитаме?

— Съгласна съм. Веднага ли?

— Веднага. Гълтай десерта и да вървим.

И двамата излапаха тортата си.

Отправиха се към края на коридора. Когато отминаха средата му, хората рязко намаляха и скоро престанаха да ги срещат.

Обгръщаше ги гнетяща тишина.

Понякога се отваряше някоя врата, от нея излизаше човек и веднага се отправяше към средата на Сградата, а минавайки край тях, им хвърляше поглед, в който можеше да се прочете само гневно осъждане.

— Станьо — спря се Вики. — Да се върнем, а? Хвана ме страх.

— Тя го хвана за ръката. — Моля те. Недей настоява повече.

— Трябва да отида.

— Защо?

— Не знам, но трябва да отида и да видя какво има там.

Тя го задърпа.

— Да се махаме.

— Хайде, стигнахме толкова далеч, нека направим още пет крачки...

Спряха. Той я уговаряше, тя отказваше. Спориха повече от десетина минути. Тръгнаха, направиха няколко крачки, а тя заплака.

— Не мога — сълзи потекоха от очите ѝ. — Повярвай ми и не ме мъчи повече.

— Разбирам — той я пусна. — У теб има, у мен няма.

— Какво?

— Хипнотична забрана, поне така предполагам... или нещо подобно.

— Значи са ни манипулирали? И защо?

— Може би отговорът се намира в края на коридора. Разбирам, че ти няма да преодолееш забраната, а аз не съм в състояние да я премахна. Върни се в лавката и ме чакай.

Момичето сякаш само това чакаше. Извърна се и побягна. Полите на роклята ѝ се мятаха като побеснели... И някак много бързо фигурата ѝ се стопи в далечината.

Интересно защо бяха пропуснали да го хипнотизират? Направи няколко крачки напред и си зададе нов въпрос: какво всъщност го

привлича там?

Хипноза! Но с обратен знак.

Опита да се върне и не успя.

Този, който е тръгнал по свой път, трябва да го измине докрай.

Някой го направляваше и, за да открие кой, се налагаше да извърши онова, с което в друго време не би се захванал или би поискал много по-високо заплащане. При такива мисли започваше да се срамува от себе си. Защо толкова често се съгласява да върши неща, които най-малкото са неразбираеми? А ако са незаконни или неморални? Пак ли би ги вършил?

Сега е друго, успокояваше се, докато краката му сами го носеха към края на коридора. А какво му е другото? Непонятното? Неизвестното? Или всичко е някаква игра, зад която се крие...

По дяволите!

Дневна светлина!!!

Прозорците заемаха цялата стена. Слънцето бодро влизаше вътре. Очите го заболяха от толкова много светлина. Затвори ги, задържа така няколко секунди и отново ги отвори. Приблужи се. Крачките му се ускориха.

И тогава стана нещо странно.

Прозорците се уголемиха. Таванът политна нагоре, подът се изкриви надолу. Както се беше засилил, поиска да спре и не успя — инерцията не му позволи. Започна да пада. Всичко стана толкова бързо, че дори не изпита страх. Удари се в рамките. Лежеше по очи и виждаше приближаващата се с бясна скорост улица. Той пада!

Стисна очи и уплашен изкрещя.

Зачака със свито сърце, но нищо не се случи.

Предпазливо повдигна клепачи. Улицата беше далеч-далеч долу, толкова далеч, че зрението долавяше само намек за съществуването ѝ. Размърда се. Улицата политна към него. Май беше относително. Или той падаше към нея, или тя се издигаше...

Гледай ти каква била работата.

Очите му управляваха гледката.

Отваряше ги, затваряше ги.

Време е да се измъква.

Странно бе това положение. Гравитацията го притискаше с лице към стъклото. Все едно се намиреше в дъното на огромен кладенец —

и то с прозрачно дъно.

Вляво видя врата. Вдясно — също. Запълзя на четири крака. Предвидливо гледаше да стъпва само по рамките. Добра се до вратата, отвори я, влезе вътре и преди да потъне в небитието, извади от джоба си табакерата и със злост я хвърли.

Разнесе се звън на счупени стъкла!

9.17.2089 (ПОНЕДЕЛНИК), СУТРИНТА

В кабинета на Петър Иванов цареше познатата делова атмосфера. Стопанинът се беше вдълбочил в получените рапорти и сведения. Димитър разгръщаше етюдите и от време навреме опипваше нараненото си рамо.

— Може би трябва да се отбиеш при лекаря — предложи отново, за кой ли път вече, Иванов. — Една сериозна инфекция ще те откъсне за дълго от работата. Трябваш ми след ден-два, а не след месец.

— Предпочитам да почакам — опъна се както досега Димитър и леко се намръщи от вътрешна болка. — Дните, които ще ми откраднат, са нищо в сравнение с това, което ще пропусна.

— Всичко ще се оправи.

— Прехвърлили сме лимита за разход на електрическа енергия. От утре се въвежда режим.

— И какво от това?

— Тези, които са проектирали Сградата, не са предполагали, че ще има енергийна криза. Машините, поддържащи съществуването ни, са изчислени за непрекъсната работа.

— Предвидени са резервни източници.

— Ще помогнат за известно време, но после...

— Ще поживеем, ще видим.

— Предпочитам да го изживея, отколкото да ми го разправят.

Съществуваше и друга причина, за която двамата знаеха, но предпочитаха да не споменават. Предизвикваше неприятни мисли у събеседниците.

— Способен ли си да разговаряме по служебни дела?

Димитър затвори книгата и я прибра на мястото ѝ в библиотеката.

— Слушам те! — гласът му както винаги бе равномерен и спокоен, само този, който добре го познаваше, би се досетил, че кипи

от възмущение.

— Операция „Белязан атом“ върви добре...

— Нали аз се занимавам с нея?

— Нещата се промениха. Сега аз съм шеф на операцията. Запознай се с последния телекс на Външните... Съжалявам, но си поставен под мое ръководство.

— Подчинявам се на заповедите.

— Както и аз. Та... Основните цели са осъществени. Обектът проникна в неформалната група, с кодово обозначение „А“. С негова помощ установихме достъп до Лимфата или поне до онази нейна част, която все още работи... Справихме се пътьом с един нелегален терорист.

— Установихте ли кой е той?

— Не. Кадрите, предадени ни от обекта, показват, че тази личност е взимала участие в събиранията на неформалите. Наричали са го Сашо. Не е включен в списъка на служителите. Изпратихме данните за външна идентификация. Отговор още нямаме.

— Какъв ужас само! Неизвестен в Сградата!

Не можеше да се разбере сериозно ли го казваше или иронично. Петър предпочете да не размишлява над това и продължи:

— Докладвах на шефа за резултатите. Той ни поздравява за постигнатите успехи и препоръчва да минем на Вариант-Б.

— Този обект е най-щастливият човек в Сградата. Влюбен е, отговарят му с взаимност, движи се по места, недостъпни за други... Защо не ми позволиш да си сменим местата?

— Възприемам напълно сериозно предложението ти и отговарям с твърдо „не“. Причини: външният ти вид не е много подходящ за предизвикване на спонтанни чувства, дори те да са инициирани хипнотично. Освен това ти си достатъчно добре познат сред служителите.

— Стига, де. Лесно ти е да ме обиждаш.

— Изобщо не съм искал това.

— Защо тогава го каза?

— Продължавам. Заемаш се с обекта и подготвяш акцията. Сега той се намира в нервна депресия и е близо до морален срив.

— Добре. А ти?

— Изяснявам случая „Асен“. Директорът го смята за потенциално особено опасен. „Неправилното мислене, цитирам го по памет, е донесло на човечеството повече беди, отколкото болестите и земетресенията взети заедно.“

— Дори когато са прави?

— Истината няма нищо общо с ползата и когато са несъвместими, толкова по-зле за истината!

— И твоето мнение ли е същото?

— Аз съм прагматичен човек. Имам свои стремежи и идеи, но когато няма друг начин да ги осъществя, се съгласявам с властващото мнение. Наричай го безскрупулност, наричай го цинизъм, така си е, прав си, но бих искал ти да ми покажеш друг, различен начин, за нормален живот в това общество. Защо трябва да се караме? Ти нима си по-различен?

Димитър нямаше какво да отговори.

Стана и се приготви да отиде в кабинета си, спря се и каза:

— Когато настанат тежки времена, прелетните птици политат на юг. Такива като нас, гарвани, остават...

7.

... Трошенето продължи да отеква дори след затваряне на вратата. Това бе вик по-скоро на изплашената душа, отколкото физически шум. Представи си как излита, разперил ръце след безброй блестящи на слънцето скъпоценни брилянти от просто стъкло и се устремява надолу. Земята лети срещу него. А ударът се бави, бави.

Можеше ли да се случи?

Отговаряше си с „не“, а телом потръпваше, като си представяше кървавата маса, в която би се превърнал след падане от сто или повече етажи. Примамляването не беше само в краката. Общата слабост го насочи към най-близката пейка — стигна я и се строполи като отсечен дъб: клоните се разпериха, листата полегнаха по земята и немилостиви подметки яростно ги стъпкаха.

Овластяното въображение — начин за душевно равновесие. Тази мисъл изплува сред морето образи-отломъци. Така го учеха в един курс по самоизграждане. Не бягай от това, което те гнети, можеш да не успееш да се откъснеш, променяй детайлите и се наслаждавай на новите картини. Стъпка по стъпка ще се откъснеш от гнета на собствената си душа.

... Зашумоляха листа...

Стресна го втрепен поглед.

Невзрачен мъж с още по-невзрачна физиономия и мрачно лице се приближи до него и, без да пита за позволение, седна на пейката.

— Позна ли ме?

— Да.

— Имам един въпрос към теб. Какво търсеше в края на коридора?

— Забранено ли е?

— Подсказва най-малкото лош тон.

— Извинявайте, не знаех.

— Животът в Сградата е подчинен на няколко неписани правила, необходими за безконфликтното съществуване на обществото. Без дразги и обиди към прецизно изпълнение на служебните задължения.

— Аз не съм забелязал... — започна Станьо и млъкна.

— Какво не си забелязал?

Невзрачният го визираше с полуотворени сивкави очи.

Напрежението не спомага за лекотата на мисловния процес. Станьо искаше да каже „Аз не съм забелязал някой да работи“. Сети се, че това не е прието да се изразява гласно и доста се затрудни, преди да каже очевидното:

— Как какво? Скандали! Засега по време на кратката ми служба тук, намирам че отношенията са напълно колегиални.

— О! Ако знаеш колко анонимни писма се получават... колко истина и колко скрита злоба има в тях, не би се осмелил да твърдиш гореказаното.

— Всеки гледа от мястото си — дръзко заяви Станьо, — а вижда това, което вълнува съвестта, променя възгледите или ги поддържа, проправя път в живота.

— Кариерата не ме вълнува, достигнал съм онзи таван, който не бих могъл да прекрача, дори да искам. Вълнува ме едно: какво ви отведе в края на коридора?

— Защо се месите в живота на хората?

— Предполагам, че над вас е извършена психоманипулация.

— Да прекратим този разговор.

— Бихме го направили с чиста съвест, но тогава ще се наложи да го продължим на друго място и ти ще бъдеш принуден да отговаряш в не особено приятна обстановка...

Каза го с тон, в който не личеше и капка заплаха, а бе изпълнен със съчувствие.

Горещината, която Станьо изпита, едва ли бе предизвикана от страх. Поразтегна малко яката на ризата, но облекчение изпита, едва след като каза:

— Може да разменим още няколко думи.

— Обичам да работя с отзивчиви хора, особено когото са искрени. Кой беше с теб?

— Сам бях, никой не ме придружаваше.

— Имам сведения, че си се движел с една хубавица на име Виктория.

— Някой ви е заблудил.

„Само не си признавай, спомни си старото правило Станимир, лъжи, извъртай, бяло ли, черно ли, съвсем не е от значение. Важното е да отхвърляш обвиненията. Истината носи само неприятности. Тези хора предпочитат да ги лъжат. Ставайки грешен, ти слизаш под тяхното непорочно равнище и с нищо не смуцаваш нравствения им хоризонт. Те обичат хората да са виновни и с присъщата си доброта са склонни да им прощават.“

— Аз имам доверие на собствените си очи.

— Следели сте ме, а?

— О! Просто пътищата ни за известно време съвпаднаха... Виктория ми харесва и неволно вървах след нея и се любувах на изящната ѝ походка.

— И какво от това?

— Срегнахме се, поговорихме, после тя си отиде. Останах сам. Хрумна ми, че мога да се поразходя, и продължих...

— Нещо да си усетил?

— Какво да съм усетил?

— Възпиращо чувство например.

— Не.

— Привличащо чувство?

— Не — предпочете отново да излъже Станьо.

— Значи, отиването ти в края на коридора при прозорците е съвсем, ама съвсем случайно.

Станьо сви безпомощно рамена.

— Аз никога не бих отишъл в края на коридора — обясни невзрачният. — Не че не искам — мен също ме гони любопитството, а по съвсем други причини. Сградата е направена така, че близо до външните стени съществуват гранични гравитационни изкривявания. Сигурно си успял да забележиш това. Те са опасни за хората. Знам за няколко души, които са били изхвърлени извън Сградата. Всички те са намерили смъртта си. Затова бе въведен хипнотичен регулатор. Минавайки средата на коридора човек изпитва желание да се върне. Това чувство става болезнено след определена граница. При теб го няма. Ти не си защитен. Когато те видях да пресичаш границата, исках да ти помогна и да те спра... Съжалявам, не успях да превъзмогна себе си.

— Каква грижа за човека! — хапливо се изпусна Станимир.

— Трябва да си помагаме — сякаш не разбра иронията невзрачният. — Нали сме колеги?

— Благодаря.

— Няма защо, такава ми е службата. Странното при теб е липсата на хипнотичната забрана. Препоръчвам ти да минеш през лекарския кабинет и да поискаш да ти вградят защитата. Така ще се предпазиш от излишни съблазни.

— Ще се постарая да изпълня препоръката.

Невзрачният се усмихна и тази усмивка, за пръв път откакто се познаваха, изведнъж го разкраси. Оказа се, че този човек не е чак толкова безизразен. Вътре в него се усещаше някакъв живец.

— Какво ще кажеш да ти покажа едно място?

Звучеше като покана, на която можеше да има само един отговор. Станьо се съгласи. Мястото се оказа доста близо. Преминаха през стената и се озоваха в малък уютен бюфет.

На двете масички, покрити със снежно бели покривки, нечия грижовна и опитна ръка бе поставила ваза с цветя, подредени по най-строгите закони на икебаната. Станимир гледеше като замаян привлекателните етикети на различните продукти, наредени по лавиците.

— Мишо, както се уговорихме!

Невзрачният се отпусна привично на стола и започна да обяснява:

— Тук има всичко. За това място знаят много малко хора и още по-малко имат достъп. Изключително е удобно за поверителни разговори. Само различните видове уиски, при това поднасяни незабавно, са тридесет и седем, и то от най-реномираните марки, а още толкова могат да се изпият допълнително. Погледни шоколадите. Безброй са. Сега Мишо ще поднесе специалитета на заведението, най-безхитростния на света: чиния с по едно парченце от всеки вид салам. И с пухкавите хлебчета — едва ли си ял нещо по-вкусно досега. Салатата е с домати от Австралия, без никакви следи от нитрати и радиация. Залята е с чист зехтин от Испания.

Той вдигна чашата и дълго се любува на прозрачната течност.

— Наздраве!

Двамата се чукнаха. Звънна чист кристал. Топлината забушува в гърлото му, потече към крайниците и се спря в главата.

— Как го намираш?

— Прекрасно!

— Още една чашка?

— С удоволствие.

Разговорът беше приятен и непринуден, докато онзи не попита:

— Случайно ли беше там?

— Съвсем — искрено отговори Станьо. — Прииска ми се, тръгнах. Бях изпднал в някакво неопределено състояние...

— Сам?

— Съвсем сам. Кълна ти се!

— Аха — каза невзрачният, който знаеше истината.

— Така беше — потвърди Станьо, комуто бе известно, че събеседникът му също знае, но отговаряше пред него, както трябва.

— Сигурно е било, както ти казваш — съгласи се невзрачният. — Още една чашка?

— Стига толкова — реши се да откаже Станимир. Вече усещаше слабост в краката си. — Обичам да има по малко, колкото да си усладя душата.

— Какъв си мъж, ако не умееш да пиеш?

— Умерен. Пий, но знай кога да спреш. Така съм се научил.

— Правилно. Ето човек, който ми харесва. Сигурен съм, че ще станем приятели. Ще се радваш ли по-често да използваш този бюфет?

— Иска ли питане!

— Но сигурно си се досетил, че преди да ти дадат, трябва нещичко и ти да дадеш.

— Съгласен съм с това, но какво мога да дам?

— Искреността си. Споделай с мен чутото и видяното, без да се притесняваш.

— Трябва да си помисля.

— Нима ми нямаш доверие?

— Аз съм стеснителен човек. Предпочитам да си мълча. Не съм свикнал да си разкривам душата. Изобщо не съм приказлив.

— Добре, помисли си.

Невзрачният взе да се нервира.

Той не разбираше, че събеседникът му е от онази порода хора, които външно се съгласяват лесно, покорни са на вид, възползват се с

лекота от предоставените им възможности и същевременно са пълни с вътрешни терзания, самолюбие и внезапни пристъпи на упорство...

— Ако се съ согласиш, ще ти издействам възможността един път месечно да посещаваш спецбюфета за десетина минути, с добавка... право на гос... тенка. Подаваш си заявката предварително и ще бъдеш обслужен качествено и в срок.

— Много е съблазнително. Нека си помисля.

Другият престана да го убеждава.

— Съгласен съм. Кога ще получа отговор?

— Може би още утре.

Излязоха от бюфета. Станимир благодари за почерпката — била чудесна, и понечи да се сбогува — имал много работа. Тръгна си, когато невзрачният го спря.

— Щях да забравя — започна той и искрено се усмихна, — беше ми поръчано да ти обявя, че имаш вече право на Допуск-2. Сигурно знаеш какви са правата, давани от него. Въпреки това ще ти ги обясня с няколко думи: получаваш свобода и бързина при придвижване из Сградата. Напускайки стаята, ако това не влиза в разрез с по-висша необходимост, можеш да попаднеш в непосредствена близост до желаното място. Настоящият документ означава, че си направил стъпка нагоре в йерархията. Поздравявам те за примерната служба. А сега трябва да влезеш в онази стая и да подпишеш съответните документи.

Станьо изтръпна целият — сега би предпочел да не влиза в никакви врати.

Невзрачният търпеливо чакаше.

— Довиждане — каза Станимир и се реши.

Хвана дръжката и отвори посочената му врата. Прекрачи прага...

9.17.2089 15.03 Н

Кабинетът на Димитър е изпълнен с тишина. Самият той е възстановил душевното си равновесие, минал е през лекарския кабинет, където мигновено са го освободили от получената рана и сега седи на бюрото си, чете току-що постъпилото донесение и често примигва с късогледите си очи.

„... е създадено чувство за съпротива. На обекта бе намекнато за споразумение и лични изгоди. Същият не отказа и не прие. Запази си

правото да помисли. Нивото на нервна възбуда е повдигнато. Вербуването засегна нравствените устои на личността. Резултат: неприязън към официалния ред. Насока: стремеж към активен контакт с неформални организации (засега само предполагаем). Полза: информация от независим и следователно обективен източник...“

Изглежда му бяха дали някакво успокоително. Срещна Петър и той му се стори най-милият човек на света. Не биваше да продължава повече така. Опита се да възбуди вътрешната злост, но не успя. Липсваше подходящ обект. Защо да не бъде „Белязания атом“. Представи си го: добре сложен, привлекателен мъж. Придаде му иронична усмивка, преминаваща в арогантност, и солидна доза наглост. Така, сега бе възможно да възбуди у себе си негодуване от израза му, после от предполагаемите постъпки, които този тип би извършил, докато накрая го намрази, само защото той съществува.

Познаеше добре механизма на омразотворчеството. Задейства го и постигна желаното: онова трескаво състояние на мозъка, което го кара да прескача от събитие на събитие и с лекота да ги комбинира. После далеч по-трудно щеше да се отърси от ненавистта — кой знае защо не бе разработен подобен механизъм, но в крайна сметка лесно можеше да го разреши като не си позволи скорошна среща с обекта на „обичта“.

Защо не избра убийците?

Можеш ли да намразиш някого, чието лице не си виждал?

Спомни си разговора с Петър.

— Кои бяха тези хора?

— Забрави ги.

— Как така да ги забравя. Та те щяха да ме убият!

— Те са професионалисти. Ако имаха наистина такова намерение, нищо не би ги спряло. Престани да си блъскаш главата.

Сигурно „те“ бяха от специалния отряд.

— Не мога да забравя лицето на убития.

— Нима е имало такъв?

Звучеше като подигравка, но бе произнесено напълно сериозно.

— Трудно ми е да забравя това, което съм виждал със собствените си очи.

— Запомни неписаното правило: в Сградата никога не стават такива събития. За тях няма почва и място. Те не са присъщи за нашето

общество.

— Благодаря, че ми отвори очите.

— Пази се някой да не ги затвори завинаги.

— Това предупреждение ли е?

— Смятай го за съвет.

Беше се надигнал, готов да избухне и да се бие. Тогава Петър се ухили, стана и тръгна към вратата, но преди това му подаде малко листче.

„Прекарали са подслушвателна уредба. Внимавай какво говориш. В края на работния ден ела край Лимфата, на най-долния етаж. Унищожи веднага бележката.“

Подпис нямаше...

... Появи се образът на Външния шеф. Изглеждаше невероятно уморен.

— Възникнаха известни затруднения с енергията — обяви той. — Налага се от утре да бъдат затворени нечетните стаи. Организирайте уведомяването на колектива. Нека стане негласно. Обяснете им, че това няма нищо общо с организацията на Сградата и е временно и случайно явление. Взимат се незабавни мерки за бързото преодоляване на недостига. Съвпадението с Празника на Сградата е чиста случайност. Постарайте се тържеството да протече така, че хората по-малко да се въртят из стаите.

„Притрябвало им е“ в помисли си нервно Митко.

— Разбрано — отвърна бодро на глас той. — Нарезданията ви ще бъдат изпълнени.

— Отлично, Димитров. Предай на Иванов да закрие случая „Бай Асен“. Оказа се чиста невроза. Дадохме на човека отпуска по болест и го изпратихме на почивка. След санаториума ще се върне обратно на работа свеж и пречистен от неприятни мисли.

— Радвам се за него.

— Понякога подобни проблеми се решават съвсем безболезнено. Той се изключи.

Последното съобщение възвърна до известна степен самочувствието на Димитър. Примигна няколко пъти, задъвка

въображаема дъвка, млясна два-три пъти с устни и накрая взе, че се включи към изчислителния център.

— Мими — заговори на миловидната програмистка, — приключи ли с „Психо-312“?

— Сега вкарвам данните в паметта. Днес обектът ще бъде подложен на иницирирана привлекателност при сутрешното идване на работа. Предполага се, че при среща с обект М-6327 ще възникне взаимно влечение с вероятност 85.36%. Предварителна прогноза: симпатията ще прерасне в любов за около двадесет часа. А десет часа по-късно ще бъде осъществен и телесен контакт...

— Ама че термин. Телесен контакт. Няма ли по-красив израз?

— Така е заложено в паметта. Какво съм виновна, че с терминологията се е занимавал някой нравствен идиот. Въпреки че по въпроса може и да се спори. Науката бораи със сухи думи, зад които крие собствената си импотентност. Ще имаш ли нещо против утре по време на празника да се срещнем и да поспорим за очевидни неща?

— Дадено — въодушеви се Димитър и започна да съставя планове с не толкова сух характер. Запали се от примамливите перспективи и тогава му хрумна интересна мисъл. Да!? Защо да не постъпи наистина така? Време е най-сетне да стане примерен Служител!

А какво всъщност правят примерните Служители?

Оставят нещата да се движат сами. Нищо не правят, без да са принудени. Досега се беше старал достатъчно. Време е да си вземе почивка. Но трябва да го направи достатъчно ловко, за да изглежда естествено.

КРАЙ!

Нека другите да работят. Той само ще заема длъжността. И животът ще бъде пред него.

Изчака нетърпеливо да наближи краят на работния ден.

Удари звънецът.

Направи си малко удоволствие. Възпротиви се на желанието. Възбудата приличаше на наркотично опиянение. Каква наслада е да се бунтуваш!

Трети звънец.

Време е. Приблужи се до вратата и хвана дръжката. Отвори я широко и с доволен вид влезе в нея...

— Откога те чакам — гласът на Петър звучеше ядосано. — Още малко и ще закъснеем.

Здрава ръка го хвана под мишницата и докато се усети, го насочиха към стената.

Двамата влетяха в гнездото.

— Успяхме. — Петър истерично се засмя. — Избягахме от Системата. Сега тя ни брои като излезли на помощните стълби. Там ще прекараме настъпващия ден.

— Развали ми празника!

— Среща ли имаше?

— И още каква, говедо. Мръсник.

— Съжалявам. Удоволствието не беше мое.

— Какво ще правим сега?

Петър се усмихна доволно.

— Забелязах нещо странно. Асансьорът тръгва от този етаж. Сега етажът носи номер двеста и петнадесети. Изкачва се до триста и петнадесетия. Разликата е точно сто етажа. Броячът му започва от едно и... забелязал ли си докъде стига? Не?! Колко странно за теб. Ти си от хората, които не пропускат нищо... На последния етаж, който за Сградата е триста и петнадесети, броячът показва сто и десет. Следователно или има някаква грешка, или в Сградата между тези етажи има още пет, недостъпни с обикновени средства!

— Разбирам те. Смяташ, че те са достъпни през Лимфатичната система, нали? Как ще ги открием?

— Елементарно, Митко. Изкачваме се етаж по етаж.

— Много трудоемко.

— Но сигурно.

— Какво смяташ, че ще открием?

— Езерото на влюбените!

— Ти нима вярваш на тази легенда?

— Името е романтично, останалото е груба проза. Резиденция на висшето началство. Познавам един човек, който е бил допуснат до езерото. Каза ми, че било прекрасно.

— Това ли те привлече?

Петър премълча.

— Питам те не от желание да разбере вътрешните ти подбуди — те могат да бъдат благородни и не чак толкова благородни, а за да

разбера кой всъщност обезпечава акцията?

— Чудиш се как успях да те насоча? Днес ме повишиха. Получих Допуск-6, с една степен над твоя. Сега ми е разрешено да викам нужните ми хора по всяко време на денонощието.

— Каква радостна вест!

— Удобствата са за предпочитане.

— Кой номер допуск има Върховния?

— Разправят, че е номер двадесет и едно.

— Гледай ти колко високо!

— Е, ние сме и ще си останем дребни пешки, винтчета в многообразието на Системата. Но винтчета със специална резба.

— Предпочитам да се откажа. Помощните стълби ми изглеждат по-привлекателни.

— Ще стигнем и до тях. Нека първо се опитаме да проникнем в езерото през лимфата и ако не успеем, тогава ще излезем на стълбите.

— За какво ти е всичко това?

— Искам да знам — ядно процеди Петър — какво се прави в тази сграда. Искам да знам защо ми прахосват живота. Искам да знам кой си играе с нас. Искам да знам...

— Достатъчно.

— Ще дойдеш ли с мен?

— Какво друго ми остава. Искам да знам само едно: какво ще ни правят, след като ни убият?

— Песимизмът не е чак толкова хубаво качество, въпреки че понякога помага.

— Разправят за Блуждаещата врата.

— Да я е виждал някой?

— Вторник е!

10.17.2089 7.45 Н

... Станимир не се учуди, когато се озова на помощните стълби. Учуди го нещо друго — бе изминал само един ден, а мазилката бе започнала да пада. Влажни петна бяха избили по тавана и стените. Миришеше на мухъл и запустяло.

Побърза да се махне.

Някоя не много грижлива ръка бе написала на вратата:

„Не се отваря!

Мини на долния етаж!“

По стълбите го настигнаха мъж и жена.

— ... Кафето ще бъде само един вид. В лавката ще дават сандвичи със салам и кашкавал. Сирене няма да има. В стола месото е свършило и още не са докарали. Постният боб няма да стигне за всички. Трябва да бъдем между първите на опашката.

— Ама че работа! Точно за празника ли трябваше...

— Намери ли шоколадови бонбони?

— Не успях. А ти?

Те влетяха във вратата и Станьо не чу отговора. Всъщност какво от това? Би ли могъл с нещо да им помогне? А на себе си? Къде би държал запасите си? Та той си няма свое гнезденце, освен в...

Стройните редици на Служителите изумяваха с правилността си. Станьо изтича на мястото си и застана в строя. Прозвучаха резки команди. Хората застанаха мирно. Началниците се отправиха на тържествен рапорт. Под звуците на химна се вдигна знамето на Сградата. След мощното „ура“ започна трудовият ден.

Точно в девет се откри Тържеството.

— Пир по време на чума — измърмори Стоян.

— Стига си черногледствал! — прекъсна го Киро. — Иди в зала А-11 и си пийни от запасите. Като те удари в главата и светът се завърти, тогава искам да те чуя.

— Станьо, доведи Вики.

Беше Виктор.

— Отговаря ти на името, нали?

— Нали сме адаши.

— Ще я потърся, но не храни надежди, че ще ти обърне някакво внимание.

— Достатъчно е да я гледам. Ако не стане нищо повече, няма да се ядосвам, я.

Станимир тръгна да я търси.

Направлението, носещо сега името „Свръхинтелектуални административни системи“, празнуваше в лавката на тридесет и петия етаж, непосредствено до вътрешните стълбища. Общата маса завиваше край басейна. Натрупаните лакомства подсказваха за минали богатства. Вики бе заобиколена от трима мъже, които ѝ обясняваха нещо важно.

Видяха го, познаха го и го поканиха. Свой човек. Нали е приятел на Вики. Заговори с един посетител на тайната стаичка. Онзи се възхищаваше на висок глас на сутрешната проверка. Особено му бе харесал рапортът на Борилов, шефа на секция „Стабилност и Катастрофи при внезапни Реорганизации“. Човекът притежаваше глас на оперен бас и само прекаленото му самочувствие бе провалило артистичната му кариера. Разправяха, че се обяснил в любов на първата примадона, и то точно пред официалния ѝ любовник, оказал се по нещастно стечение на обстоятелствата и съвместителствата директор на операта.

— Забавляваш ли се? — прекъсна разговора им Вики.

— Теб чакам. Свободна ли си?

— Обещах на приятелите си да бъда тук. Ще останеш ли с нас?

— Щом ти желаеш, оставам.

Подаде чашка, наляха му водка и се чукна с приятелите.

— Къде е Карен? Този с малките мустачки.

— Той не е от нашите. Доколкото знам, работи някъде на тавана.

Защо ти е?

— Така. Да си поприказваме.

— Знаеш ли какво се сецям? — сепна се Вики. — Виждала съм го само в тайната стаичка.

— Има ли някакво значение?

— Знам ли?

— Какво ще кажеш, ако те открадна от твоите приятели и отидем да проверим в тайната стаичка. Може още да е там.

— Добре. Почакай ме малко.

Тя се завъртя около приятелите си. Потанцува малко с всеки от тях. Разприказва се шумно. Пийна от чашата си. Станьо излезе от лавката и се отдалечи навътре в коридора. Видя я как напуска забавлението и се насочи към нея.

— Накъде беше? — запита той.

— Направо — замисли се Вики. — Изкачваме се три етажа нагоре и се транслираме през пет коридора.

Там беше пусто и тихо.

Дръпнаха кабината и се запътиха нагоре по стъпалата. В стената нямаше никой. Станимир я хвана за ръцете. Тя се прилепи до него. Дълго не се откъснаха един от друг.

— Умори ли се? — запита го накрая Вики.
— Това е тежка работа.
— Кажки какво искаш и аз ще го направя.
— Трябва да свършваме. Обичам те.
— И аз теб.

* * *

Някъде в далечината удари нещо тежко. Стените потрепераха.
Чуха се приглушени гласове. Виковете се скупчиха в общ рев.

— Какво ли става? — разтрепера се Вики.

— Да отидем да видим.

Те се облякоха и през транслятора излязоха в коридора...

ЧАСТ ТРЕТА

1.

10.17.2089 11.00 Н

Трите часа преминаха в движение с асансьора. Изкачваха се един етаж нагоре и слизаха. Поглеждаха през гнездото и се връщаха. Повтаряха отново цикъла. Броячът равномерно, последователно и с учудващо равнодушие прехвърляше цифрите. Прекъсване нямаше.

Скритите етажи така си и останаха недостъпни. Вратата на асансьора не се отваряше за тях. Опитаха всички възможности, които им хрумнаха, но резултатът си остана неизменен. През лимфата нямаше път към Езерото.

Изморени и ядосани се върнаха на първия етаж според брояча на асансьора и се намърдаха в лоното на Системата. Усетиха обичайното облекчение след приобщаването към привичния начин на живот.

— Къде ще пийнем по едно кафе? — запита Димитър. — Ти трябва да черпиш. Нищо не открихме.

— Лавките са заети за празненството.

— Да отидем в спецбарчето.

— Откъсваме се от трудовите маси.

— Предпочитам тишината.

— А-а-а...

Влязоха в спецбарчето през стената. Останаха изненадани. Лавиците бяха празни.

— Какво е станало? Да не е бушувала буря?

Мишо не отговори. Вдигна рамене и се засмя. Гласът му не бе в състояние да предаде вътрешната му обърканост. Днес щеше да преживее, но какво щеше да прави утре?

— Изкупиха всичко — постара се той да бъде кратък и ясен. — Шефовете се изредиха като на реномирана проститутка. Вие сте последните, както всъщност си е присъщо на спецовете.

— Кафе имаш ли?

— Машината е заредена.

— Дай ни две.

— С удоволствие. Но съществува една малка подробност. Няма захар.

— Винаги досега сме го давали интелектуално.

Чашките, поднесени в изящни чинийки, кацнаха на масата. Разнесе се звън на оригинален китайски порцелан. Прозрачни пари разнасяха вдъхновяващ аромат.

Петър взе сребърната лъжичка от подноса и по стар неотменим навик дълго разбърква черното кафе. Вдигна чашката и отпи внимателно. Течността потече в устата му. Горчивият вкус накара да потрепери цялото му тяло, но живителният дъх стигна бързо до мозъка и предизвика изблик на радостна еуфория.

— Митко, днес поработихме добре.

— Така, както е тръгнало, скоро ще ни изгонят — мрачно предсказа Димитър.

— Кой ще посмее да го стори?

Каза тези думи и вдигна отново чашката. Но не успя да отпие в дочу никакви викове и се заслуша.

— Какво става?

— Сигурно някакъв скандал. По какво съдиш?

— Виковете са безредни. Всеки гледа да се изкаже, а никой никого не слуша.

— Усилват се. Тълпата идва насам.

— Какво ще кажеш, да надникнем навън?

— Предпочитам да си пия кафето. Представи си, че ни подгонят да ни бият?

— Хайде, де! Че защо?

— Работата ни е такава. Уж сме секретни, а всички знаят. Случат ли се безредици, ние ще сме отдушникът, върху който тълпата ще стовари разрушителния си гняв.

Мишо изведнъж се разбърза.

— Господа, аз затварям.

Двамата се спогледаха объркано.

— Още малко — съвзе се пръв Петър. — Нека все пак си допием кафето.

— Та вие може и до утре вечер да си го пиете — развика се почти истерично Мишо. — Моля ви, побързайте.

Той започна да обръща столовете на неизползваните маси.

Нямаше как, изпиха кафето по най-бързия начин, прекръстиха се мълчаливо и излязоха в коридора.

Гласовете звучаха някъде наблизо.

— Помощ! — викаше мъж. — Умира! Къде са тези проклети лекари?

— Какво ли става?

— Нека видим.

Затичаха се към гласовете.

В коридора се вълнуваше безформена тълпа. Приблжиха и незабелязано се сляха с нея. Петър потърси с очи някой по-спокоен човек, откри една притихнала плаха жена и я попита:

— Какво е станало?

— Маруся откачи — отвърна жената, без да откъсва ужасен и възбуден поглед от средата на тълпата. — Не знам какво ѝ стана. Изглежда си беше пийнала повече, отколкото понася. Превъртя ѝ пружинката. Май и някой я подкокороса. Качи се на масата и почна да вика: „Щом в магазините няма нищо и по нас да няма нищо!“ Мъжете — гадни сте си по природа — зацвилиха от щастие. „Няма да посмееш, лельо Марусьо.“ Така я подкачваха. Тя се хвана и започна да се събличае Ужас! — Личеше, че на тази жена ѝ доставя удоволствие да разправя случката. — Пуснаха музика. Тя затанцува. Сваляше дрешка след дрешка. Ама и тя с кой акъл! Стигна до съблжимия момент. И точно тогава стъпи в една чиния с торта. Подхлъзна се и падна от масата. Удари се зле. Изглежда си е счупила ръката. Видях как мигновено побледня като току-що изгасена вар. Донесохме я тук. Но лекарите ги няма никакви.

Петър дръпна партньора си настрана.

— Сега я вапцахме. Лекарските кабинети като за зла беда са всички по четните номера и днес не работят.

— Леля Маруся не е в първа младост — разправяше гръмогласно рус младеж близо до тях, в но още си я бива. Жалко, че се подхлъзна, щеше да бъде чудесно забавление. Чу ли я какво разправяше по едно време: „Единственият начин да протестираме!“

— Ти смяташ ли, че в знак на протест е правилно да се събличаеш? — запита го някакво момиче.

— Възприемам го като нормален начин на протест.

— Хайде да се събличаме! — предложи момичето, което беше доста привлекателно.

— А, не съм казал, че аз...

— Гледай го ти какъв страхливец!

Тълпата се люшна.

— Умира!...

— Да разбием вратата на лекарския кабинет.

Чуха се силни удари. Ритаха с крака. Блъскаха с рамена. Вратата се оказа много по-здрава, отколкото предполагаша.

— Почакайте! — изви се над шума писклив истеричен глас. — Сега ще ѝ видим сметката.

Край Петър и Димитър преминаха двама души, мъкнещи голяма дървена гредка. Интересно откъде бяха я намерили? Тълпата се раздвижи и ги пропусна. Те се засилиха и таранът бързо свърши работата си.

Вратата жално изскърца при първия удар, простена при втория и завинаги замлъкна при третия в излетя от пантите и се търколи безпомощно на пода.

Тълпата се дръпна и изненадана замлъкна.

Зад вратата, на която с големи букви пишеше:

ЛЕКАРСКИ КАБИНЕТ 65

ПРИЕМ

СУТРИН ОТ 9.00 ДО 11.00,

СЛЕДОБЕД ОТ 13.00 ДО 15.00,

проблясваха лампите на най-обикновен коридор.

— Излъгаха ни! — завика някакъв прегракнал глас. — Излъгаха ни! Да ги накажем!

Гласът му потъна в тишината.

Хората надничаха в направения отвор, преминаваха от единия в другия коридор, тихо си разменяха по някоя и друга дума и бързаха да си отидат.

— Да видим сметката на съседната врата.

Притежателят на пискливия глас се оказа висок благообразен мъж с клиновидна брадичка и разкошни мустаци. Приличаше на известна порода декоративни кученца. Наивитетът му поддържаше у него убеждението, че той командва, и от устата му се сипеха резки слова:

— Раз, два, три. Удряй!... Раз, два, три. Удряй!...

Работната врата не издържа бесния натиск и се строполи с гръм и трясък като колос от Великденския остров. Този път станаха къси съединения и резките пламвания заслепиха очите на присъстващите.

— Давай следващата врата!

Сега викаше един от младежите, които държаха гредата.

— Я да се измитаме — предложи другият до него. — Не виждаш ли, че сме останали само двамата.

Те се огледаха, видяха само секретчиците, които мирно седяха настрани, захвърлиха гредата, хукнаха по коридора и бързо изчезнаха.

Дори мъжът с пискливия глас го нямаше.

Малко встрани от полесражението две жени помагаха на леля Маруся да се изнесе на безопасно място. Всъщност, забеляза Димитър, тя съвсем не беше стара, а жена в зряла възраст с прекрасно оформени, привлекателни гърди. Какво ли не правят с красотата неподходящо избраните дрехи. Дали пък не бе съзнателен избор?

Жената силно охкаше. Ръката ѝ беше неестествено изкривена.

— Дай да те видя — предложи Димитър. — Имаш късмет — увери я той след малко, — само е изкълчена. Сега ще трябва да я дръпна и ще те заболи. Стискай зъби.

Той дръпна и леля Маруся веднага изохка силно.

— Намести се. Трябва ми бинт да стегна ставата. Евгения, да имаш нещо подходящо?

— Че откъде — избухна момичето, — всъщност опитай с шала ми. Мисля, че ще свърши работа не по-зле от здрав бинт.

— Е, лельо Маруся — каза доволен Димитър, — остава да те облечем и да довършим празника.

Жената забеляза любопитния поглед на мъжа и неволно прикри гърдите си. Донесоха дрехите ѝ, тя ги навлече, но дори под тяхната защита не успя да укрие стройното си тяло.

— Ще пишем ли рапорт? — запита Петър, повече сам себе си, отколкото сътрудника си, когато останаха сами.

— Има ли смисъл?

— Ти защо смяташ така?

— Май експериментът приключи. Хората вече знаят, че няма стаи, че не се работи, че не се почива. Какво повече да правят тук?

— Нали си получават заплатите!

— Да, ама ни плащат за незнание, защо смяташ, че ще ни плащат сега за знание?

— Дявол знае!

Във фоайето имаше нещо като митинг. Разискваше се на висок глас един-единствен въпрос: как да се излезе от Сградата. Мненията бяха крайно противоречиви. Едни предлагаха да слизат надолу, други настояваха първо да се изкачат на покрива и оттам да преценят обстановката. Трети твърдяха: „Добре сме си тук, плащат ни, хранят ни, грижат се за нас, и то прекрасно, защо не изчакаме наблюдателите да вземат решение, а ние да го изпълним.“

Вривата бе неопишуема. На места избухваха кратки схватки. Тълпата се залюляваше и по-предвидливите разтърваваха непримиримите.

Внезапен тропот на множество крака привлече вниманието на хората. По стълбите се спускаше стройна колона. Начело, размахал знаме, направено от покривка за маса, с гордо вдигната глава и огнени очи вървеше едър дебел мъж и размахваше свободната си дясна ръка, с която тактуваше скандиранията на следващите го:

— Да вървим навън! Да вървим навън!

— Хайде с нас! Хайде с нас!

— Искаме да работим! Искаме да работим!

Първите редици поддържаха равнението и вървяха в крак с маршова стъпка. Следващите представляваха безредна тълпа, която викаше, скандираше и весело се смееше. Процесията завършваше с група побойници, грабнали по някоя здрава тояга (откъде ли бяха ги намерили?), праметната небрежно през рамо.

Отминаха...

Никой не се присъедини към тях — не бяха от нашите. Оратор се опита да поведе тълпата, но съобщи, че в стола дават супа по купон 1. Хората не бяха още гладни, но предпочетоха да хапнат, защото съвсем правилно предполагаха, че скоро това трудно ще им се удава.

— Тези са объркали посоката — махна с ръка Петър към стълбището. — Мислят, че слизат, а всъщност се изкачват.

— Ние какво ще правим?

— Предлагам да обядваме. Купони имаме, освен това бай Иван ми е приятел и може да отпусне нещо допълнително. Да си призная,

мъчи ме глад. Докато онези празнуваха, ние с теб скитосвахме из потайностите на Сградата.

— Май повече няма да се налага.

— Я виж, нашият „Белязан атом“ с любимата си!

2.

Бурята не успя да ги разтревожи.

Странно успокоение владееше душата на Станимир. Като нещо неестествено край него преминаваха картина подир картина и не бяха в състояние да разпалят нищо друго освен най-нормално любопитство. Попитаха тук, попитаха там и събитията им се изясниха. Спогледаха се, зашепнаха си и, водени от общия порив, се отправиха към столовата.

Изведнъж Станимир весело се разсмя.

— Спомням си — заразправя той на Вики — как веднъж нашият старшина ни събра, строи и започна да се разхожда важно пред нас. Предстоеше ни да заминем за друго поделение. Заразмахва някакво листче. „Знаете ли — запита ни той с въодушевен глас — какво е това?“ Ние мълчахме, както се полага в армията. „Това е предписание за котлова храна. Без него сте загубени. Трябва да го пазите по-добре от зеницата на окото си.“ Отново се заразхожда пред строя. „Момчета, може да загубите калашника си. Ще намеря начин да ви оправя. Оръдие да изчезне — оправям и него. Но появите ли се без предписание — гладни си оставате. Няма начин и аз да ви оправя...“ Май от утре ни отнемат предписанията.

— И гладни ще си ходим от Сградата.

— Но как?

— През Главния вход, в случая Изход.

— Ти знаеш ли как можем да го открием?

— Съвсем не, господин старшина!

— Машините работят, изменят геометрията на Сградата. Намираме се в лабиринт, който всеки ден се подрежда по нов начин.

— Станьо, трябва да отидем на първия етаж, разбиваме стените и излизаме на чист въздух. Копнея да видя нощното небе. Тези тесни пространства ме угнетяват. В мислите ми все не на място се появяват стени и тавани, безкрайни коридори. Пресичат всеки волен порив. Ние не сме болни от клаустрофобия. Тя е нашият живот. За някои хора бе

удобен, за други — не чак толкова, но времето му изтече. Да вървим навън.

— Как ще го осъществим?

— Съществува един постоянен ориентир. Земното притегляне!

Той ѝ разказа за края на Сградата и гравитационните ефекти.

— Дори и това са изменили — почти проплака девойката. — Има ли край нас нещо истинско?

— Мислите! — отговори рязко Станимир. — Мислите са най-естественото нещо на света. Нали не са материални в как ще ги направим изкуствени!

— Съществуват толкова методи да ги насочват в определено направление...

— Хайде да не се отвлечаме — предложи Станьо. — Излезем ли навън, ще имаме достатъчно време да размишляваме. Сетих се за нещо, но първо да обядваме, а после ще го обсъдим.

На входа на стола малка блъсканица ги развесели. Тогава се срещнаха погледите им. Тези неща стават инстинктивно. Станимир случайно се извърна. Просто я простреля с поглед право в очите, долови природната ѝ красота и неволно, чисто по мъжки, прекара взор по тялото ѝ от гърдите до краката. В нея нещо трепна и сърцето ѝ заби по-силно. Руменина покри лицето ѝ. Тя се извърна, но тръгна след тях.

Опашката се виеше през цялата столова и вървеше бавно и мъчително. Често избухваха кавги с готвачките или между чакащите. Нахалните минаваха отпред и спокойно, наглед с волски нерви, издържаха възмутените викове на останалите. По-оправните намираха познати и им подаваха купоните, след което се изтегляха встрани и изчакваха реда си.

Мина повече от час преди да стигнат до храната. Вики взе прибори и отиде да търси място по масите. Станьо нареди чиниите с гореща супа на подноса, видя, къде се е настанила приятелката му и тръгна натам.

— Да има едно свободно място при вас — стресна го плътен глас. Беше на онази очарователна жена, с която размениха погледи.

Поканиха я и тя се настани на масата.

— Бързо след тях — прошепна Петър на Митко. — Срещнаха се. Сега ще стане интересно.

— Има ли вече смисъл?

— Май никакъв. Но може да извършим поне едно добро дело.
Подчиненият му сътрудник го изгледа с любопитство.

— Добре чу, ние секретчиците наистина сме в състояние да извършим добро дело. Надушвам скандал. З12 едва сдържа нервите си. А „Белязания атом“ е прекалено спокоен и желанията му са в друга посока.

Доста се помаяха, преди да намерят удобни места. Димитър бе с гръб към следените, а Петър ги наблюдаваше спокойно, по пряка видимост, което си имаше и своите неудобства.

— Яж по-бързо — нареждаше той, — трябва да бъдем готови за всичко.

Но той самият не бързаше да поглъща топлата и вкусна течност. Първо, не обичаше да проявява дори най-малките признаци на лош тон; второ, вниманието му бе приковано към другата маса. Аристократизмът, който в разговори отричаше и осмиваше, но на който всъщност така много държеше, се проявяваше дори в извънредни ситуации.

За щастие не се случи нищо. Силвия, така се казваше красивата съблазнителка, се оказа жена с опит и здрави нерви.

Може би щяха да се нахранят и да напуснат стола, където нещата по-лесно биха се оправили, ако не бе избухнал луд скандал на друго място. Готвачите обявиха, че няма повече храна. Опашката се превърна на буйна тълпа и обсади тезгяха. Гладните, засега относително, искаха своята дажба, а нахранените побързаха да напуснат бойното поле. На вратата стана стълпотворение. Пронизително запищя смачкана жена. Затворените по старо неписано правило крила на входната врата изхвърчаха от пантите и се понесоха над главите на хората. Разлюляха ги и те полетяха към служебната територия на готвачите. От удара се разлетяха разни съдини, а чупливите се превърнаха на безброй парчета.

Яростта бе закъсняла. Готвачите и готвачките предвидливо и мъдро бяха изчезнали през страничните врати.

Напразно по-буйните мъже ги търсеха за саморазправа. Бегълците бяха захвърлили белите дрехи и като обикновени служители се изгубиха някъде из дебрите на Сградата.

— Внимание — увереният глас от радиоуредбата усмири донякъде хората, — съобщение на Административното ръководство.

Първо, напоследък зачестиха дръзките нарушения на Правилника за вътрешния ред. С цел да се пресекат хулиганските прояви и унищожаването на ценно имущество началниците на секции, подпомагани от профсъюзните председатели, да организират сплотени групи за самозащита и да не позволяват на развилнелите се елементи да вършат ексцесии. Второ, съобщаваме, че поради неизвършена доставка на енергийни мощности сме принудени от утре, 11.17.2089 г., да въведем режим на работа, четен на пет. Ще работят стаи с номера, делящи се на пет. Изключваме три от четирите асансьора. Надяваме се, че горепосочените мерки ще успокоят обстановката в поверената ни Сграда.

Реакцията беше яростно свирене.

— Не усещаш ли миризмата на дим? — запита Димитър.

— Май наистина някъде гори — разтревожи се Петър.

И други хора забелязаха дима.

— Пожар! — развика се тълпата.

Част от хората се устремиха към изхода. Няколко мъже се хвърлиха да гасят. Пламъците разцъфтяха. Стана невероятно горещо. Отнякъде изникнаха пожарникари с медните си блестящи шлемове и трескаво заразвиваха маркучи.

Кранът бе развит докрай, но вода не потече.

— Само това липсваше — простена Петър. — Давай да изчезваме.

Стихийно се оформи малка групичка, която се насочи към изхода, като мъжете разчистваха пътя от разхвърляните столове и маси, а жените — предвидливи като всяка потенциална домакиня, събираха пръснатите парчета хляб в една покривка. Утре също трябва да се яде.

Бяха девет души: три жени и шестима мъже. Познаваха се добре, само Станимир не беше виждал Петър и Димитър.

Събраха се на кратко съвещание в един от ъглите на фоайето. Пламъците на пожара се разрастваха, но достатъчно бавно, че да бягат панически. По коридорите сновяха хора и по-буйните с трясък разбиваха вратите, символ на омраза и потисничество. Действаха първично и с нищо не си помагаша. Те не съзнаваха още, че борбата бе вече за спасяване на собствения им живот.

— Какво ще правим? — запита Снежа.

— Първо да установим с какво разполагаме — предложи Станимир.

Бързо направиха опис на оскъдните вещи:

1: хляб за три дни;

2: две гарафи, пълни с вода и три празни, които се надяваха да попълнят из пътя;

3: железен лост, намерен от Марин в кухнята;

4: три сгъваеми ножчета;

5: пистолетът на Димитров, така и неизползван от зачисляването му, с осем патрона;

6: допуски от 2 до 6;

7: дребни лични вещи, полезни за външния вид и тоалета, но неизползваеми в борбата за оцеляване.

— Стратегията е ясна — заяви Драгомир, мъж на средна възраст, среден ръст и със запомнящо се спокойно лице. — Трябва да стигнем първия етаж, в краен случай втория и да излезем извън Сградата. Сигурен съм, че гори не само при нас. Скоро вътре няма да издържи ни едно живо същество. Освен това...

Някакъв тътен, изглежда предизвикан от срутване, разтърси пода.

— Слизаме надолу!

— На кой етаж сме? — запита Станьо.

— На петнадесетия! — отговори рязко Марин. — Съвсем близо сме до спасението.

— Струва ми се... — предпазливо се намеси Петър — ... доколкото знам от практиката, не винаги формалните цифри съвпадат с действителните.

— Тогава?

— Всъщност Сградата наистина е голяма, но не толкова, колкото си мислим. Вярна е височината от четиристотин етажа. Докато ширината е фиктивна. Има едва четири коридора. Останалите са математически имитирани при преходите чрез трансляторите.

— Как да установим истинските координати? — запита Марин.

312 или Снежа се опита да се успокои и да се овладее. Гледаше Станьо и с мъка превъзможваше налитащото желание. Петър добре разбираше какво я мъчи и трескаво премисляше как да я предпази от

внезапно избухване. Засега бе възможен само един начин — да ѝ възложи някаква работа.

— Някой от вас да е бил тук по време на строежа? — запита целенасочено той и не се изненада, че се обади Снежа:

— Аз бях в бюрото, проектирало електрическите инсталации — поясни тя. — С какво би ни помогнало това?

— Доколкото си спомням — обясни Димитър, без да се впуска в подробности, — разпределителните кутии на етажите носят номера, съвпадащи с истинските. Може ли да ги намерим?

— Веднага ще опитам! Някъде наблизко бяха!

Всички се разпръснаха по протежение на стените и внимателно зачукаха. Марин откри кутията. Събраха се край него. Петър с едно движение на лоста откърти капака.

— Къде са номерата?

— Сега ще проверя. — Хубавата жена се надигна на пръсти, при което полата ѝ се изопна и очерта стройните крака. Когато се извърна, лицето ѝ беше преbledняло. — Намираме се на двеста осемдесет и петия етаж.

— Лъжеш, мръснице! — развика се Мария. Тази жена изглеждаше доста възрастна. Бе пристигнала заедно с Драгомир и досега не беше се обаждала. Напълно си изпусна нервите и продължи: — Лесно ти беше навремето да минаваш от шеф на началник и обратно. Загуби си привилегиите. Искате да ни умори!

Жената изведнъж се тръшна на пода и пронизително зави. Виковете отекнаха между стените на етаж и се понесоха по коридора.

Пръв се съвзе Стоян, колегата на Станимир. Наведе се и рязко ѝ удари два силни шамара. Жената учудено го изгледа. По-важно беше, че млъкна веднага.

— Тишина — обяви Марин. — Остава да изберем шеф.

— Стига глупости — разкрещя се отново Мария. — Ние загиваме, а вие се борите за власт!

— Млъкни — просъска Стоян и надвисна застрашително над нея.

Тя уплашено си вдигна за защита ръцете и го послуша.

— Предлагам — продължи Марин, — всеки от нас на листче хартия да запише името на подходящия според него ръководител.

Важно е да има шеф, водач или както щете го наречете. И никак не е важно кой ще е той.

Изборът извършиха буквално за пет минути: накъсаха листчета от случайно попаднала им тетрадка и пуснаха единствената химикалка да обикаля по кръга.

Резултат:

Драгомир — пет гласа

Петър — два гласа

Станимир — един глас

Една бюлетина бе недействителна с изрисуван среден пръст, наподобяващ друга част от човешкото тяло.

— Правилата са следните — обяви Марин: — подчиняваме се абсолютно на Драго, докато излезем във външния свят.

— Да се изкачим през лимфата на 385 формален етаж — предложи Димитър. — Може би оттам ще успеем да слезем. Асансьорът е подходящ за нас — събира десет души наведнъж.

— Да тръгваме — заповяда Драгомир.

— Нека Вики ни води — намеси се Петър, след като обясни накратко какво представлява лимфатичната система.

Тръгнаха.

Асансьорът ги прие гостоприемно и тръгна нагоре по своя път надолу. Слязоха на избрания етаж и веднага се насочиха към мястото на електрическото табло. По стар навик го разбиха и Петър потърси номера.

— О-хо! — викна той. — Не сме се придвижили много. Намираме се на двеста седемдесет и петия етаж.

Звънецът удари. Работният ден бе изтекъл. В правото си встъпи обичайното и неотменено влечение към вратите. Станимир хвана Вики за ръка и я притегли до себе си. Съпротивяваха се отчаяно. Но силата на сградата се оказа по-силна и един по един ги изхвърляше на помощните стълби.

3.

Когато се свести, Станьо беше сам на стълбите. Извика силно:

— Вики!

Ехото отекна многократно и замлъкна някъде в подсъзнанието му във вид на нежна и тъжна въздишка. Извика отново и отново, но ехото беше единственият отговор. Хвана се за перилата и бавно се свлече на пода. Не можа да се сдържи и бурно зариди.

— Има ли някой тук?

Викаше с всички сили на белите си дробове.

— Няма-а! Няма-а! Няма-а-а-а! — отговори многократно ехото.

Дълго време се беше сдържал. Възприемаше нещата спокойно, с разбиране, без да се оправдава и без никого да обвинява. Разсъжденията му бяха близо до тези на някои индийски учения: бъди наблюдател и не се намесвай. Така разправяше на приятелите си и сам си вярваше, но само във времето между лягането и заспиването, а той се славеше с бърз и добър сън. Но в живота на подобни хора идва мигът, когато не издържат повече. Нервите им се късат като опънати до крайност стоманени въжета и разрушават всичко по пътя си.

При него нервният взрив се изроди в обикновена истерия с продължителен затихващ финал. Преживяното в последните часове бе истински удар за него. Беше се влюбил, обичаше това момиче и бе повярвал, че ще излезе навън и ще започне нормален живот с нея.

Нададе последен вик и хлипайки се надигна от хладния камък. Изправи се, хвана се за перилата и заслиза надолу по стълбите. Превъзможна слабостта си и се замисли върху единственото, което го интересуваше сега — къде да я намери!

Само преди миг бяха заедно, държаха се за ръце, усещаше топлината на тялото ѝ, а после тя изчезва, няма я никаква, и двамата са загубени някъде из търбуха на Сградата (още продължаваше да мисли за сградата с главна буква).

Унесен, не чу приближаващите се стъпки. Видя първо сянката, която го настъпи по обувките, и едва тогава вдигна бавно очи, докато спря поглед на лицето пред себе си.

Видът на новодошлият не предвещаваше нищо добро. Още по-малко милосърдие внушаваше спретнатата униформа и праметнатия през рамо ремък на металния предмет, наричан простонародно калашник. Показалецът на дясната му ръка небрежно докосваше спусъка.

— И такива ли ги имаме тук? — изстена първично Станимир.

— По-добре се върнете в Сградата — равнодушно изрече униформеният. — Из тези помещения скитат мародери. На мъжете хвърлят по един хубав бой, а жените просто събличат и след като им се насладят, любезно ги въвеждат обратно в помещенията. Е? Още ли ще седиш без движение?

— Отивам. Отивам, де.

Обърна се и тръгна към вратата. Чувстваше се необикновено, като човек, който всеки миг чака гръмки неприятности с един единствен възможен екзитус.

Някъде горе проехтя вик.

Тежко тяло се удари в стената и се затъркаля по стълбите. Изстрел. Стонове. Крясъци. Автоматен откос. Рикошетите засвистяха неприятно. Тропот на много крака. Приближават се.

Имаше нещо страшно в отмерения ритъм.

Станимир се хвърли към вратата, дръпна дръжката и като не успя да я отвори, задумка с юмруци. Зарита я яростно. Паниката го обзе изцяло и го подгони. Затича надолу по стълбите и едва при третия опит успя да се върне на работа...

11.17.2089 (СРЯДА) 8.00 Н

... Пое дъх и се отправи към мястото си в строя. Още преди да го заеме, засвириха химна. Хората запяха бодро, а думите никога досега не бяха звучали така възвишено. Станимир отвори уста и с пълно гърло се присъедини към многогласния хор. Очите му проблясваха фанатично.

Музиката спря. Хората не бързаха да се разотиват. Разправяха си разни неща и изглеждаха щастливи. Сутринта щеше да мине без инциденти, ако не беше Сотир Проданов. И това, което направи, съвсем на подхождаше на възрастта му — приближаваше пенсия и главата му бе изцяло побеляла, там, където върху нея все още се бе запазила растителност. Той се затресе и завика с пълна сила:

— Загиваме-е! Вие сте слепци! Загиваме! Вън, вън, трябва да излезем! Тези отгоре не се интересуват от нас. Изядоха ни живота...

Край него се събра тълпа. Слушаха го иронично, подмятаха едни такива ядни думички, които още повече го разпалваха.

— Ей, изкуфял дядка — викна здрав момък, — стига си драг гърло. Изчезвай!

— Служебно куче! Ти си с тях!

— Дръжте го този стар идиот.

— Бийте го!

Тълпата се развълнува. Сотир може и да се палеше прекалено, но не беше сляп. Като усети, че ще го линчуват, потърси изход. Хвърли се, разбута няколкото души пред себе и побягна по коридора. Шмугна се в първата работеща врата и изчезна от полезрението.

Проехтяха разочаровани възгласи.

— Добро утро — поздрави го приятен алтов глас.

Станимир вдигна очи и се зарадва, като видя свежото лице на Снежа.

— Здравей. Радвам се да те видя.

— Май снощи направихме грешка — каза тя. — Трябваше да изчакаме в лимфата нощта и една тогава да се върнем в коридорите.

— Права си. Нямахме да се разделим.

— По-тихо. На тези са въздействали.

— А на нас не са ли?

— Трябва да искаш, за да те обработят.

— Лошо мнение имаш за хората.

— Изучавам ги отдавна и познавам слабостите им.

Светлината премига. Изгасна. Светна. Изгасна. Светна... Направи така още няколко пъти в продължение на половин минута и изчезна напълно. В настъпилия мрак Станимир протегна ръка и я хвана. Така нямахме да се изгубят. Усети нежния ѝ допир, приятната топлина и си спомни за Вики. Къде ли се намира сега?

Тъмнината бе посрещната с възторжени викове. Такова интересно събитие не бе се случвало от никога в Сградата. За пръв път хората бяха без контрол. Какво щастие! Луд кикот раздираше въздуха.

— Тези ще ни убият — уплаши се Станимир.

— Тъмнината успокоява — произнесе тихо жената и се долепи до него. Той усети дъха ѝ. — Тъмнината отрезвява. Почакай малко и

ще видиш как ще млъкнат. След еуфорията винаги следва спад. Тъмнината показва несъстоятелността на Системата.

Искаше да ѝ вярва, да се осланя на знанията ѝ, на теорията и надеждата в разума, но така често бе срещал ирационалното в хората, че трудно би приел духовното им прераждане за истина.

„Всъщност, усъмни се той, толкова ли са неразбираеми?“ Та въпросът пред тях и пред него е да оцелеят! Как, това едва ли е от значение. Привичното е по-привлекателно, защото е познато и обяснимо. Нищо, че често води до... катастрофи. Е, тогава е късно да преценяваш... А другото е неясно, пълно с опасности и привлича неудачници, авантюристи, изобщо хора, отхвърлени от Системата, често неуравновесени и избухливи, хора напълно непредвидими.

Разсмя се гръмко.

— Какво става с теб? — обезпокои се Снежа.

Обясни ѝ мислите си.

— Може би си прав — съгласи се тя с него, но все пак в гласът ѝ се усещаше огорчение от възражението.

— За толкова глупави ли ги смяташ? Да не виждат очевидното?

— Очевидното е близката опасност. Пътят за спасение е въпрос на избор.

— Ние какво ще правим?

— Трябва да избягаме.

— Знам, но как?

Резервното осветление задейства. Бледата светлина примигна и след мрака бе толкова непоносима, че Станьо неволно затвори очи. Разнесоха се одобрителни възгласи. Около минута по-късно токът дойде.

— Внимание — заговори радиоуредбата. — Поради недостатъчно подадени енергийни мощности работят стаите, кратни на десет! Повтарям съобщението...

Край посочените врати хората се наредиха на опашки. И може би имаха право. По този начин ускоряваха приближаването на спасението или на гибелта. По-трудно е да стоиш в неизвестност...

— Струва ми се — предложи Станимир, — че ако искаме да се измъкнем, трябва да спрем машината. Докато тя работи, ще се движим в кръг: от коридор в коридор, или от коридор на помощните стълбища и обратно.

— Прав си, трябва само да го осъществим.

И това беше главната трудност.

— Ако се управлява отвътре — размишляваше Снежа, — е по-лесно, отколкото ако се управлява отвън.

— При всички случаи трябва да открием централата и там да се оправяме, както можем.

— А как?

Отговорът на тези въпроси съвсем не беше лесен. Може би затова те дори не се опитаха да го направят. Запромъкваха се между хората и бързешком, с непозната трескавост, се отправиха към края на коридора. Спряха се едва когато край тях нямаше никой. Тишината шепнеше с непознати думи.

— Накъде? — спря се Станимир.

— Тук някъде трябва да има врата...

Снежа нервно оглеждаше стените. Страхът я дърпаше назад към тълпата, страстта управляваше краката и те мъчително преодоляваха всеки нов метър.

— Дай ръка — прошепна тя.

Хванати като деца, с една мисъл те прекрачиха през видимата твърд на отвесната стена. Тъмнината ги погълна за миг и ги изхвърли в зрящ полумрак. Сенките се местеха, изкривяваха се от развълнуваните балдахини и създаваха илюзия за призрачната бречливост на човешкото битие.

Телата се притискаха едно в друго. Животът е страст и нищо друго не съществува. Миговете на насладата продължиха безкрайно...

Последният стон се отрони от нежните устни и настъпи отрезвяването...

Избликна светлина.

Призрачният приказен свят отстъпи място на овехтялата действителност. Няколкото белезникави прозрачни пердета безсрамно показваха скъсаните си места. През дупките светлината описваше неправилни цилиндри в летящата прах.

— Бр-р-р — зиморничаво се сви Станьо. — Къде се намираме?

— Не знам — отговори Снежа и побърза да навлече блузата си.
— Разправяха ми, че между номер 500 и номер 501 се намира стая за техническия персонал, за чистачките, де. Не съм ги виждала скоро и

сигурно, отдавна или въобще никога не са влизали тук, ако се съди по прахта, но помещения за тях са предвидени и отделени.

— По някое време чистачките са станали ненужни, но вече не е било възможно да се измени проектът, затова са зазидали стаите в стените.

— При това са ги направили с ограничен достъп.

Станимир веднага запитва:

— Била ли си в други стаи?

Снежа се изчерви неволно.

Всъщност отговорът не го интересуваше. След омаята на опиянението разсъдливостта се връщаше в опустошения му мозък. Опитва се да преодолее равнодушието и отчаянието. Единственото, което постигна, бе интересът към голото женско тяло. Под невзрачното служебно облекло се оказаха скрити чудесни форми. Съзерцавайки ги, той се опита да свърже поне няколко стройни мисли за отношението си към нея, но освен задоволеното си желание, не откриваше нищо друго. А за Вики дори не се сещаше.

Жената прокара длан по гърдите му, спусна я по корема и продължи надолу до колената. Надигна се, лявата ѝ гръд докосна лекичко устните му, дясната след миг направи същото, оказаха се лице срещу лице и последва дълга целувка.

Възприе ставащото с наслада. Изглежда истинското удоволствие тепърва предстоеше.

— Кажы какво желаеш — зашепна тихо и нежно жената, — и аз ще го направя.

— Трябва да си помисля.

— Не бързай — размърдаха се почти без звук устните ѝ, — насладата е рай, когато идва постепенно.

— Ты какво би искала?

— О-о-о!... — сгуши се Снежа на гърдите му, а косите ѝ се разпиляха. — Толкова много неща...

Прекъсна ги рязък и оглушителен скърцащ звук.

Те скочиха уплашени.

Светлината избликна яростно и стана непоносима.

Някъде наблизо се отвори врата.

Разнесоха се резки и груби мъжки гласове.

— Какво чакате! Ставайте! Вземайте противопогазите! Пожар на петия етаж!

Последваха объркани викове и тропот на подковани подметки.

Зави сирена...

Бе сработила някаква радиоуредба. И както гърмеше на прага на човешкото звуково възприятие, рязко прекъсна; може би завинаги.

Отново се чуха гласове. Този път слабо, но явно съвсем близо. Трясна се врата. Някакви метални предмети шумно се изтърколиха на пода. Далечен удар, който нямаше нищо общо с тази шумотевица, разтърси Сградата. От стените се посипа ситен прах. Въздухът веднага стана тежък и непоносим за дишане. Една лампа проблесна силно преди края на живота си и се превърна в стара непотребна вещ.

Женски писък, заглушен от дебелите стени, сякаш изпрати зов за помощ.

— Обличай се бързо! — заповяда Станимир и сам започна да търси дрехите си. Тъкмо навличаше панталоните си, когато стената се разтвори и през отвора нахлуха трима души.

— Добре си уплътнявате времето в приятни забавления — отбеляза ехидно Петър.

4.

Вики ги гледаше изненадана и объркана, а Димитър само намести очилата си.

— Разбрахте ли за пожара? — запита Петър и след като получи утвърдителен отговор, продължи: — Огънят се разпространява чрез електрическата инсталация. Пожарникарите локализираха пожара по площ, но не могат да се справят с изкачването му по етажите нагоре. Ние сме точно в центъра, наистина малко високо — цели четири етажа ни делят от пламъците. След половин час и тук ще загори. Трябва да се махаме веднага.

Групата изкочи като един човек в коридора и се насочи към центъра на Сградата. Вики тичаше и плачеше. Сълзи се търкаляха по лицето ѝ. Тя бягаше с всички сили и искаше да се скрие някъде в лабиринта на стайте. Станимир извика и се затича след девойката.

Възпря я да влезе в една работеща врата — съществуваше опасност да попадне в бушуващия пожар. Тя го блъсна, освободи се и продължи да бяга. Внезапно се обърна, удари го с юмрук по лицето и влетя в най-близкия транслатор.

Вън от себе си, Станимир я последва. Хванеше ли я, щеше да я набие. Но от нея нямаше следа. Провери една по една кабините, като се опитваше да ги издърпа.

И тогава видя една врата по средата между двата реда кабинни.

ВРАТАТА КЪМ ЕЗЕРОТО НА ЩАСТИЕТО!

Без да се колебае, влетя в нея...

(ИЗВЪН ВРЕМЕТО)

Такъв късмет се пада веднъж на хиляди опита. Тръгна по витата стълба, водеща отвесно надолу, и се досети, че и Вики бе минала по този път. Би трябвало да чуе стъпките ѝ. Спря се и тишината веднага го омаломощи.

Прииска му се да се върне обратно. Погледът му срещна плътна бяла завеса. Преградна стена. А бе извървял толкова малко. Тръгна с гръб напред. Крачка надолу. Стената също се премести.

Пътят нагоре бе затворен.

Изборът бе сведен до една алтернатива и поради това бе принуден да се подчини. Представи си, че пътят към Езерото може да бъде инверсен. Вики е взела друга посока и е тръгнала нагоре. Дали ще се срещнат край бленувания бряг?

Понякога противоположните пътища много скоро се пресичат.

Разсмя се диво.

Строителите на Сградата бяха оставили на хората вътре правото сами да си избират правилата на играта. А те, изглежда, наблюдаваха отстрани, без да се намесват. Какво ли искаха да постигнат с това?

Затича се по единствения възможен път надолу. Стъпките кухо отекваха между стените. Бялата пелена пред очите му го замая и отне малкото останал му разум. Мисълта изчезна. Личността се стопи...

Роботът от плът и кръв се блъсна в някаква врата. Тя мигновено и без съпротива се отвори и зейна мрачно. Остра болка прониза тялото и съзнанието му се върна.

Човекът изстена и се строполи на пода. Ръцете му потънаха в нещо лепкаво. Удари го мирис на гнило и спарено, на машинно масло и евтин алкохол.

Изправи се на крака и дълго, с нескривано отвращение, се опитваше да изчисти дланите си от гнусната кал. Когато се убеди, че това няма да му се удаде напълно, отказа се и започна да се оглежда с надежда да открие някаква чешма или друг източник на чиста вода.

Вратата зад него хлопна. В първия миг направо ослепя. Стори му се, че тъмнината е навсякъде, дори вътре в душата му. Загуби равновесие и с последни усилия се хвана за някакъв прът. Така стоя неподвижен известно време, докато очите му свикнат. Тогава долови някаква слаба-слаба светлинка.

А може би тази светлина полека-лека се усилваше и така ставаше достъпна за зрението.

И наистина скоро започна да вижда добре.

Намираше се в някаква огромна зала, на втората тераса над пода. В дъното се виждаше гладка водна повърхност.

ЕЗЕРОТО!

Някакъв предмет се свлече и плъосна във водата. Гладката повърхност се набразди с безброй концентрични вълни, които бързо се разбягаха и затихнаха.

Проехтя вик. Ехото многократно откликна и изчезна като лек и ехиден смях.

Тук имаше хора.

Гласовете им се приближаваха. Станимир различи няколко смътни фигури. Инстинктът му го накара да се свие и скрие зад най-близкия зид. Изчака търпеливо да минат и едва тогава се изправи отново.

— Човече! — проехтя басов глас почти до него. — Тук нищо не те заплашва.

— Знам ли? — смутолеви Станимир.

— Прав си. — Човекът се отдели от стената и се приближи. — Поздравявам те за показаната предпазливост. Тя е свойствена на грижовните хора и аз ги уважавам. Все пак съм длъжен да те уведомя, че думите ми са верни.

— Аз не се съмнявам.

— В никакъв случай не желая да ти отнемам съмнението. Според мен то е едно от най-човешките чувства. Ти сам, след време, ще се убедиш в искреността ми.

— А дотогава?

— Ще таиш страх в душата си!

Някъде в дълбините на залата се разрази зъл кикот, последван от гръмки хлипания, завършили със сърцераздирателни ридания.

— Какво беше това? — стресна се Станимир и дори не се опита да прикрие страха си.

— Неизвестното, дори да е безобидно, плаши повече от непосредствената опасност — обясни непознатият. — Това са помпите. Отдавна не са ги чистили и когато заработят, тинята се вмъква между перките и стене от болка, докато премине през тях.

Той замълча и изчака пронизителният шум да стихне.

— Сега вече са се прочистили и се чуват само моторите — дообясни той. — Аз се казвам Никола, а ти?

— Станимир.

— Приятно ми е да видя нов човек сред нас. Какви са новините горе?

Станимир ги съобщи накратко.

— Да, положението никак не е розово — промърмори Никола. — Какво ли ще стане с нас?

— Трябва да се измъкнем, колкото се може по-бързо. Сградата се руши. Може всеки миг да се сгромоли върху нас и да ни погребее живи.

— Как да се измъкнем?

— Все трябва да има някакъв изход.

— Назад не може, лично се уверих, напред не бива.

— Как да го разбирам?

— Както искаш.

— Тогава?

— Съветвам те да останеш при нас и спокойно да изчакаш събитията.

— Тук! В това гнусно благо!

— Само на пръв поглед е неприятно. Поживей и ще се убедиш, че дори тук човешкото съществуване може да протича с достойнство.

— Благодаря — поклати отрицателно глава Станимир. — Предпочитам да си отида. Очаквах да видя ЕЗЕРОТО НА ЩАСТИЕТО, а намерих отвратително благо, в което се изливат нечистотиите от обслужващите системи на Сградата.

— Но след пълно пречистване.

— Дори така да е, пак изпитвам отвращение. Не мога да си представя... Да, не мога да си представя произхода им...

Той не успя да намери повече думи и замлъкна. Вдигна неопределено рамене, обърна гръб на събеседника си и бавно се отдалечи.

— Упорит си. — Никола го настигна и тръгна до него. — Щом не искаш да останеш, ще ти помогна. Обслужващият сектор е отделен от нас със стоманена врата. За съжаление тя никога досега не се е отваряла. Нито пък някой от нас знае как да го направи. Няколко луди глави се захванаха да я съборят, но начинанието им се провали, без да бъде нанесена и драскотина по повърхността ѝ. Но малко встрани, отдясно, съществува пожарна стълба, водеща някъде нагоре. Къде? Никой не знае. Други луди глави тръгнаха по нея и досега не сме получили ни вест, ни кост. Опитай, ако не те е страх.

— За страх, страх ме е, но така не мога да живея.

Той се сбогува и тръгна.

— Запомни, върви край стената, стигни до стоманената врата и там отдясно ще намериш стълбата.

— Благодаря. Ако успея, ще се върна да ви изведа.

— Дано. И други са обещавали...

Тръгна и скоро парапетът се прекъсна и пред очите му се разкри тясна желязна стълба. Заслиза и бързо се озова на долното ниво. Тинесто-машинният дъх на блатистата вода тук се усещаше по-силно. Испита отвращение и гадене и същевременно някакво долно животинско удоволствие от разлагащата се плът: обхвана го нещо като страст на токсикоман. Хвана се, че диша дълбоко, възпротиви се на слабостта си и си наложи сдържаност.

Сети се за нещо и извика:

— Накъде да вървя? Наляво или надясно?

Никола се наведе над парапета.

— Все едно е. Краят е същият!

— Благодаря, много ме успокои, няма що.

Тръгна надясно. Само след десетина крачки се убеди, че пътят няма да бъде никак лесен. Препречени железа с остри краища залавяха дрехите му и трябваше да внимава и да се промушва ловко, за да не ги изпокъса. Локвите криеха непредсказуеми дупки. Няколко пъти пропадеше, измокри се до колената и трябваше да открива ямите и да ги заобикаля, което съвсем не скъсяваше разстоянието. Накрая стигна до някаква камара нахвърляни безразборно дъски, камъни и тръби. Опита да заобиколи грамадата, но опря до брега на блатото.

Погнуса се да нагази водата.

Обърна се и тръгна наляво. Мина отново край Никола и въпреки мрака възприе или по-скоро усети скритата насмешка, изписана върху спокойното му лице. Испита злост и почти вбесен, продължи напред. Случи се почти същото. Равният под се смеси с издатини и разхвърляни строителни материали. Поучен от краткотрайния си опит, старателно избягваше измамните плитки локви. Така се увлече, че не забеляза как стъпи върху някаква смазка.

Плъзна се и не успя да запази равновесие. Падна по очи, удари силно главата си и, заедно с болката, в съзнанието му нахлу силен смях. Няколко подземни жители гръмогласно изразяваха моментното си задоволство от нелепата картина.

— Внимавайте в картинката, господа! — викна разярен Станимир и опита да се изправи.

Отговори му взрив от още по-силен смях. Някаква жена изкочи от тъмнината и се приближи до него. Хвана го за ръка и внимателно му

помогна да стане.

— Не им се сърдете — гласът ѝ бе доста приветлив. — Паднахте достатъчно комично. Елате с мен. Изнервен сте, уморен сте и трябва да си починете.

В първия миг понечи да откаже. Самолюбието му бе повече от засегнато. Вътрешно беснееше, но преди яростта да избие навън в нервни крясъци, очите му срещнаха погледа на жената. Възпитанието не му позволи да избухне. „Хайде, успокой се, каза си той, полека, полека...“ Напрежението се разреши и настъпи успокоение...

Влязоха през някаква врата и още от прага Станимир силно се учуди и занемя. Примижа от силната светлина и когато свикна с яркостта, разбра, че се намира в друг свят.

— Върви първо в банята! — заповяда жената и му посочи първата врата вляво, без да очаква и да търпи възражения.

Отдавна (наистина ли?) не бе изпитвал такова удоволствие.

— Нашето жилище е малко — обясни жената, след като Станимир излезе от банята. — Стремим се към чистота и подреденост. Иначе ще измрем бързо от болести. Блатото е пълно с инфекции. Искаме да живеем нормално и засега успяваме донякъде... по двадесет и четири часа в денонощието, както е предопределено от природата.

— Предпочитам това да става под яркото слънце.

— Ние също, но не можем да открием пътища за излизане от тая яма.

— Опитвали ли сте?

— Не ни ли вярваш?

Станимир вдигна неопределено рамене.

— Уморен съм. Как се казваш?

— Надя.

— Хубаво име. Къде мога да си почина?

— Ела — покани го Надя. — Пригответи си легло.

Той се бухна в разтворените завивки и заспивайки, се наслаждаваше на нежния допир на чистите чаршафи.

Разбуди го неприятен тътен. Помпите поглъщаха притока излишна вода. Стана и се облече. Някой, вероятно Надежда, бе изпрала и изгладила дрехите му. Погледна се в огледалото и установи, че изглежда уморен. А се чувстваше бодър и вдъхновен.

Излезе от стаята и се озова в някакъв тесен, но светъл и чист коридор.

Чакаше го младо момче.

— Аз съм Ваньо — представи се то важно. — Зная пътя през блатото и ще те преведа на отсрещната страна, ако още желаеш.

— Трябва първо да се сбoguвам с Надя.

— Тя има работа и няма да може. Остави тази бележка. Прочети я.

„Желая ти успех.

Надя“

— Ще тръгваме ли?

Станимир кимна с глава.

Момчето стигна до водата и смело я нагази. Станимир се поколеба, изпита неволно отвращение от вълнуващата се мръсотия.

— Щом веднъж си влязъл в блатото — извика Ваньо, — няма начин да запазиш краката си сухи и чисти. Следвай ме и не се отклонявай много. Има доста ями, някои от които са опасни, защото са пълни с остри желяза. Не ти мърда набиването на кол.

— Добре, идвам.

Пътят им криволичеше. Първо тръгнаха наляво и почти стигнаха левия ъгъл, където Ваньо продължително и внимателно опипваше дъното с дълъг прът, преди да направи поредната крачка. После се върнаха назад през средата на блатото и се озоваха до хаотична купчина стройматериали. Задминаха я, леко се отклониха вдясно и когато направиха стотина крачки право напред, момчето заяви:

— Оттук нататък е лесно. Вървиш право към онази врата. Нали я виждаш? Пътят е гладък като тепсия. Аз се връщам. Скоро ще потече вода и ако ме заvari в блатото, мога да се удавя.

— Ела с мен на другата страна.

— Страх ме е. Там след час или два ще прозвучи силен рев. Прилича на неизвестен хищник. Може да е опасен. Съветвам те веднага да се качиш на пожарната стълба.

— Благодаря за предупреждението.

— Ако искаш, върни се с мен.

— Тръгнал съм!

Разделиха се с мисълта, че никога вече няма да се видят.

Вратата отблизо не изглеждаше така внушителна, както отдалеч през изкривената перспектива на затвореното пространство. Станимир се приближи и постави ръка на изографисаната в ретростил дръжка. Познаваше добре Сградата и таеше надежда, че без да знае може да притежава някакъв ключ, закодиран в служебното му положение. Процентът обаче веднага заклони към пълна „нула“.

Щеше още дълго да опитва, ако не бе чул някакво ръмжене. Спомни си предупреждението на Ваньо и се затича към пожарната стълба. Закатери се пъргаво по нея. Стигна до някаква площадка, където сметна, че се намира в относителна безопасност. Огледа се.

Веднага забеляза движението. Едно странно рунтаво същество изкочи от мрака и попадна в полумрака. Ръмжеше и се въртеше покрай вратата. Изглежда надуши следата на човека, защото спря рязко, притисна се към пода и като се убеди, че натрапникът е на стълбата, се насочи с олюляваща се походка към него.

За ужас на Станимир, съществото не само стигна стъпалата, но се изправи и тромаво започна да се катери. Уплашеният човек мигновено се понесе нагоре, стигна до последната площадка и като се изправи пред тухлената стена яростно заудря с юмруци по нея.

Като по чудо стената се разтвори и го пусна вътре.

5.

13.17.2089 (ПЕТЪК)

Времето се беше върнало.

Светлинните табла отново изписваха датите и часовете.

Някъде в забравата бе изчезнал един ден. Напразно Петър се опитваше да си спомни какво бе правил през него. Подозираше, че „онези“ (кои всъщност бяха „онези“?) по неразбираеми за него и за другите служители причини бяха прескочили поредния номер 12, но напразно се опитваше да го докаже. Димитър не намираше смисъл в подобна кражба и предполагаше далеч по-лошото: вследствие на техническа грешка броячът се е превъртял повече, отколкото би трябвало. Изводът — системата се разваля.

— Периодът на полуразпад е експоненциална функция — развиваше тезата си Димитър. — Трагедията започва бавно и протича стремително. Развързката очаквам през следващите часове.

— Каква ще бъде тя?

— Пълно разпадане.

Той премести очилата си от върха на носа по-близо до челото си. И вместо старческият си безпомощен вид, придоби почти детски, но още по-безпомощен, макар и хитроват.

— Изход? — продължи Димитър. — Май единственият изход е да излезем извън Сградата, преди тя да е престанала напълно да функционира. Страхувам се, че в противен случай ще ни погребат под отломките си.

— Нищо ново не казваш — намеси се Драгомир.

— Новото е в липсата на време — възпротиви се Димитър. — Ние сме изпаднали в цайтнот.

— Ние сме в цугцванг — никой не очакваше подобни думи от Снежа. — Не се учудвайте на този израз — засмя се тя, като забеляза реакцията им. — Аз играя добре шах. Положението сега е такова, че всяко действие само влошава позицията ни. Необходим ни е етюден

печеливш ход. Митко, ти се занимаваш с етюди на шахматната дъска, ще измислиш ли такъв ход и в живота?

Той разпери объркано ръце.

— Събитията са тези, които ни носят на бурните си води и не се знае къде ще ни запратят. Нека се оставим на течението и просто да избираме най-спокойните и най-безопасни места.

— Съветваш ни нищо да не правим? Ти си противоречиш!

— Така е. Но съм сигурен, че Сградата няма да ни освободи, преди тя самата да умре. Въпросът е да се пласираме така, че когато започне да се руши, да я напуснем, преди да ни затрупа.

— Много е опасно.

— Прав си — съгласи се Димитър и продължи, — но е единственото възможно.

— Какъв е този шум?

Намираха се в средата на коридора, където привличането към стълбите още не се усещаше с достатъчна сила. На това място някои бяха разбили близките врати и с тях бяха подредили нещо като беседка, в която така удобно се бяха настанили нашите приятели. Обкръжени от тухлен вал, те се чувстваха в някаква относителна безопасност и същевременно се криеха от силното течение, всмуквано от зеещите отвори.

А от тях често се разнасяше многогласен глъч.

Марин бързо се надигна и внимателно погледна през най-близката разбита врата.

В съседния коридор нямаше нищо.

Пресече го и отново се огледа. Но този път припряно се дръпна назад и се прикри зад стената. Почти в същия миг покрай зеещия отвор потекоха безброй хора. Те се движеха в безредна колона, в която единствената свързваща дисциплина бе избраната посока.

Изтекоха се като пороен вихър.

— Какво ще кажете да се присъединим към тях? — предложи Марин.

Останалите наскочаха и с това показаха съгласието си.

Единствено Петър се замисли. Колоната идваше от големите номера и хората в нея бяха спокойни. Може би рефлекторната система вече не действа?

Но веднага други мисли заеха главата му. Странни му се видяха тези служители в сравнение с това, което познаваше от толкова години. Най-малкото държането им представляваше достатъчен повод за съмнение. Движеха се в редици по четирима и макар да не спазваха напълно строя, усещаше се невидима ръка, която ги направляваше. Лицата им бяха спокойни и решителни, като на хора, знаещи цената си и твърди в намеренията си.

Изглежда минаващите ги забелязаха.

Невзрачен човек с обичайното работно облекло и необичайна розова лента на лявата си ръка ги приближи. Огледа ги един по един, но без това да бъде неприятно.

— Аз ви познавам — обърна се той към Петър. — Няколко пъти ми се налагаше да идвам във вашата стая.

— Сещам се! Слънцето грее за всички...

— Точно така, Слънцето свети за всички, а Желязната сграда ни пази от него. Това е моя мисъл. Заради нея си имах доста неприятности. Но защо да приказваме за минали работи?

Петър усети неприятни тръпки.

— Накъде сте тръгнали? — побърза да промени темата той.

— Същият въпрос да ти задам и аз.

— Естествено, дори ще отговоря веднага.

— По-добре почакай, може да предложи друга алтернатива.

— Без да сте ни изслушали?

— Всеки има намерение, съдбата — измерения!

— Радвам се да разбера, че не сте загубил афористичния си начин на изразяване.

— Придобил съм навика да черпя вдъхновение от практиката и да прилагам всичко на практика.

„Май става опасно“, помисли си Петър. Огледа се и разбра, че беше късно.

Обграждаха ги десетина яки на вид мъже с безмилостни погледи и равнодушни лица.

Какво ли ще се случи след малко?

— Очаквам да чуя вашето предложение — опита се да налучка верния тон.

— Най-сетне нещо съществено. Но преди това да се запознаем. По-точно да се припознаем отново, защото виждам, че си ме забравил.

Казвам се Михаил, по баща Иванов, с фамилия Мирнов. Като дете често ми се подиграваха за фамилията. Не им се сърдя, детска работа. Хората са... Искам да направя нещо за тях. Ти ще ми помогнеш ли?

— Иска ли питане! — отвърна бодро и сякаш весело Петър.

— Бих предпочел по-ясен отговор.

— Ще ви помогна, стига да мога.

— Доволен съм и на това. Така, запознахме се. И се разбрахме. Впрочем, наричайте ме Мим.

— Съгласни сме, Мим — отговори за цялата група Димитър.

— Засега може да вървите с нас — реши за тях Михаил. — По време на почивката ще се посъветвам с помощниците си и ще намерим някаква възможност за сътрудничество или, ако нямате нищо против, за присъединяване към нашата група. Дотогава ще ви помоля да не разговаряте с моите хора. Така в редиците ни няма да навлязат непроверени идеи.

След тези думи странният човек ускори крачка и се отправи към челото на колоната.

Спогледаха се учудено.

— Винаги може да се измъкнем — бодро предположи Снежа.

— Ако успеем — изрази скептицизъм Стоян.

За други мнения нямаше време. Колоната достигна стълбището. Огромната тълпа, изпълнила докрай коридорите и стъпалата, изглежда ги очакваше — глъчта при тяхната поява спря и безразборният шум се превърна в тихо дишане.

Михаил се изкачи на една маса, специално измъкната от близкото барче и започна речта си:

— Скъпи колежки и колеги, пред нас стои важен проблем: да направим правилен избор при възникналата ситуация. — Този път гласът му беше пронизителен и кънтящ. — Съгласим ли се да напуснем в безпорядък Сградата, ние се превръщаме в безправни дисциплинарно уволнени служители, без никакво право на компенсация. Призовавам ви в никакъв случай да не се поддавате на моментно настроение и на завистливи намеци. Нека останем тук, в Сградата, и докрай да отстояваме правата и достойнствата си. Запишете се в нашия комитет „Спасение“. Само така ще избегнем пълната разруха...

Петър усети как някой леко го дръпа за ръката.

— Да изчезваме — прошепна Димитър. — Тези май са луди, щом се водят по акъла на луд.

Потъвайки в безличната тълпа, те се измъкнаха незабелязано през една разбита врата и се оказаха в празен коридор. Дори глъчката се отдалечи значително. Още две-три подобни преминавания и щяха да се откъснат от натрапниците.

— Не! — възпротиви се изведнъж Снежа. — Аз оставам.

— И аз — присъедини се към нея Драгомир.

— Вие сте полудели! — закрещя Петър. — Скоро тази Сграда ще рухне и всички ние ще се окажем погребани живи.

— А вие двамата — изведнъж се противопостави и Стоян, — смятате ли, че ще успеем да намерим изход навън?

— Поне ще се опитаме!

— А ние ще се възпротивим на разпадането! — тросна се Снежа и обърна гръб. Повече нищо не възприемаше. Тръгна си, без да каже дори сбогом.

Другите двама я последваха.

— Да се махаме по-бързо — предложи Мария.

— Че защо? — запита Марин.

— Тези са агресивни и могат да ни подгонят и накажат за бягството.

Едва ли някой от групата повярва на това, но за всеки случай побързаха да се отдалечат от стълбището и да потънат в лабиринта от коридори и изкъртени врати.

6.

*Присъединете се към „Спасение“,
да не изпитате Сътресение!*
(лозунг)

* * *

Стената го пропусна толкова неочаквано за самия него, че Станимир не успя да се задържи прав, влетя в някакво помещение, залитна напред и се изтърси по очи на земята. За щастие инстинктивно вдигна глава и не се удари сериозно. Подът беше мраморен, гладък и така добре лъснат, че тялото му се плъзна два-три метра, преди да спре.

Шарките на плочата под него бяха необикновено красиви и топли. Прекара длан по нея и изпита вътрешно задоволство. Подобен разкош можеше да съществува само на едно място в Сградата.

Изправи се и тържествено се огледа.

Наоколо цареше строго административно великолепие. Каменни колони опасваха залата. Между тях пейки и мраморни масички, отрупани със списания и цветя, очакваха някой да ги използва.

Звучеше тиха приятна музика.

Точно в средата, непосредствено пред погледа на Станимир, се намираше единствената врата в тази Кръгла зала.

Пристъпи към нея с трепет.

Дали го очакваха?

Встрани от вратата имаше малка масичка от червено абаносово дърво. Върху нея бе поставена отворена голяма тетрадка с твърди корици и прошнуровани и прономеровани листа.

Погледна в нея.

Видя своето име, намиращо се в края на дълга редица.

Очакваха го!

Но нещо го стресна. Видя преди себе си познато име. Вики го бе изпреварила.

От яд захлопна тетрадката. И видя, че на етикета пише:

„ПОКАНЕНИ ГОСТИ“

Без да го е грижа, че ще го чуят и видят и така ще направи лошо впечатление, сграбчи тетрадката, замахна с всички сили и я хвърли към стената, като проследи с втрепен лудешки поглед нейния летеж и последвалия удар в преградата. Испита вътрешно задоволство от жалния ѝ стон при падането. Довърши деянието си с як ритник. После блъсна полуотворената врата и влетя вътре.

Изненадата го накара да затаи дъх.

Намираще се под открито небе, сред дърветата на грижливо поддържан парк. Зад него вратата хлопна и когато се обърна, не успя да я забележи в ясната далечина. Тук нищо не напомняше за Сградата. Пееха славеи, щурци с природните си цигулки извайваха спокойни мелодии, жужаха пчели и оси. Нејде наблизко ромолеше тих планински поток. През зелените листа на върбите проблесна гладка водна повърхност.

ЕЗЕРОТО НА БЛАЖЕНСТВОТО!

Наистина съществуваше! Без да избира път, Станимир се затича към брега направо през ливадата, отблъсквайки с ръце жиливите клони. Спусна се към малкия пристан и се качи на единствената лодка. Заработи весело с веслата.

Тук беше раят на Земята! Скоро се блъсна в отсрещния бряг. Скочи от лодката, завърза я с въже за една яка халка и се изкачи по стълбите. Алея, покрита с чист речен чакъл, водеше към дървена беседка, над която като добри защитници се извисяваха два огромни дъба.

Вътре в беседката върху разкошно легло се бе изтегнала Вики.

Стресна го не толкова нейната голота, колкото безметежният израз на лицето ѝ.

Испита дива ревност. Вдигна ръка да я удари.

— Колко хубаво беше — изрече жената, без да обърне внимание на заплахата. — Той е истински мъж. Истински мъж.

Тя се изправи и тръгна към Станимир.

Той се дръпна встрани и тя мина край него, без дори да покаже, че го е забелязала.

Не, не беше така, ръката ѝ бе хванала неговата и нежно го придърпваше. Вървеше до нея и едва сега осъзнаваше колко привлекателно тяло има и от това му стана още по-тъжно и по-тежко.

— Заслужаваше си — продължаваше тя — поне един път през живота си да бъда в рая. Какво внимание и каква наслада. Нежност и страст. Дали ще изживея друг път нещо подобно?

Лицето ѝ помръкна.

Изглежда опиянението я напуснаше.

— Почакай тук — заповяда му Вики и се скри в храстите.

Върна се след малко. Облечена в обикновените си дрехи, тя изгуби нежната си привлекателност и се превърна в предишната Вики, само че този път без обичайната усмивка и готовност за шеги и дързости.

— Ти ли си това? — грубо заговори Станимир.

— Знам ли? — отговори тя. — Ревнуваш ли? Нямах никакво право. Ако ме упрекваш за нещо, по-добре веднага си върви.

Той премълча.

— Отмъщаваш ли ми? — попита след малко.

— Бях извън себе си — призна Вики. — След като те видях с твоята развратна грация в царството на праха, светът за мен се превърна в прах. Онова, в което вярвах, се срути и не ми остана нищо друго, освен да се махна, колкото се може по-далеч от теб. Дори не помня как попаднах във вратата. Той ме посрещна тук, зад това бюро и беше така учтив и благороден, че не успях, а и не исках да му откажа. Не съжалявам и никога няма да съжалявам...

Станимир не можеше да търпи повече. Пристъпи напред. Вики сви ръце пред гърдите си, сякаш така щеше да се защити. Той ги хвана и рязко ги дръпна. Срещна широко отворените ѝ очи и му се прииска да се молят. Но те не трепкаха. Трескаво започна да смъква дрехите ѝ. Тя не каза нито дума.

Облада я върху бюрото.

Когато свърши, тя също така мълчаливо се облече.

— Е, и сега? — запита Вики, след известно време.

— Трябва да се махаме.

Каза го по навик и усети, че се успокоява. Заоглежда се.

Намираха се в скромна канцелария. Оттук директорът управляваше Сградата. На стената зад стола бе закачен портрет на позната личност.

— Къде ли се намира сега?

— Отишъл е някъде.

— Защо ли?

— Може би скоро ще се върне.

— Преди малко е бил тук.

Вики посочи лулата до пепелника. Тънка ароматна струйка дим се виеше към тавана.

— Дали ни е видял?

— Нима това те безпокои? — запита Вики.

— Разбира се!

— Той е джентълмен и веднага си е отишъл.

— Ако наистина беше толкова благороден, щеше да ти помогне.

— Той просто е разбрал, че аз не искам.

Станимир я изгледа втренчено.

— Ти...

— Ш-ш-шт! Обясненията после. Разбрах как да се измъкнем от Сградата.

— Каж ми!

— Поне веднъж имай малко търпение. Сега нямаме време за това.

Жената се наведе над клавиатурата и набра:

— КРАЙ! — след което натисна Enter.

ПОТВЪРДЕТЕ — ДА/НЕ

Тя натисна Д(А).

Изписа се съобщение:

ПРОЦЕДУРАТА ЗАПОЧНА!

В горният десен край на екрана се появи интересен по изпълнението си брояч и започна да отчита времето.

— Вече можем да се махаме — предложи Станимир. — Добре си е живял край Езерото на щастието. Бих желал да го видя в плът и кръв пред себе си, а не на портрет, макар и да е изографисан от най-изкусни иконописци.

— Това не е неговият портрет — усмихна се Вики. — Той е съвсем различен. Защо бъркаш лика на нашия президент с този на някакъв си там директор?

— Дори не се опитвам. Аз говоря за тази снимка — и той повдигна с два пръста твърд лист хартия. — Същият ли е?

— Предполагам. Приличат си.

— Нали си го видяла?

— Бегло.

— Как така бегло?

— Разговаряхме за художници, философи, за смисъла на живота и насладите! Изобщо не съм мислила, че някой ще ми търси сметка.

— Дори не те упреквам.

— Не бих допуснала подобно нещо.

— Него ще го търся до края на живота си и ще искам сам да го накажа. Достатъчно много изживях.

— Проблемът си е твой, решавай си го, както искаш.

— Питам те, това ли е директорът на Сградата?

— Не знам.

— По-скоро не искаш да ми отговориш.

— Просто не знам. Срецнах симпатичен човек край езерото и си поговорихме... Приятно ми беше човешкото общуване, а не административното достолепие. Държа се като истински джентълмен, на когото трудно можеш да откажеш.

— Истински джентълмен, ама те е изоставил!

— предложи ми да вървим заедно, аз знаех, че ще дойдеш и затова отказах.

— А... любовта?

— С любов дарявам тези, които ме обичат...

На Станимир му се прииска да завие от злоба.

— Рангът му никак не ме интересува. Ревността е лош съветник, Станьо. Остави отмъщението за после и да вървим. Скоро тази Сграда ще се срути!

Тя се обърна и тръгна към най-близката врата. Станимир я последва, но преди това мушна снимката в джоба си.

Несгодите би изтърпял — обидите никога!

7.

(СЪЩИЯТ ДЕН) 16.00 Н

До биенето на звънеца оставаше един час.

На този етаж ритъмът не бе нарушен. Намираха се дори такива, които продължаваха трудовата си дейност: понякога влизаха в работещите врати и изчезваха нейде из Сградата. Но повечето предпочитаха да се шляят по коридорите и събрани на малки групи, да си разправят злободневни клюки.

Тревога предизвикваше само мигането на червените лампички, неизвестно как появили се по средата на тавана. Честотата на трепкане бе така подбрана, че дразнеше психиката и събуждаше мисли за предстоящи неприятности.

— Какво ще кажеш за това — посочи лампичката над главата си Петър.

— Изглежда в ход е изключване на захранването.

— Тази фаза ми е ясна. Но какво следва после?

— Не мога да си представя точно. Предполагам, спиране на вратите. Следователно ще отпадне и влечението към тях в края на работното време.

— Май след няколко минути сами ще се убедим дали си прав.

— Друго следствие: натрупаната умора няма да изчезне. Аз съм гладен и ще си остана гладен. Връща се биологическа потребност, която скоро ще покаже лошите си страни. Ние не притежаваме храна и не знаем къде бихме могли да си я набавим.

— Предполагам, че ще ни уведомят.

— При подобни грандиозни проекти елементарните неща често се изпускат...

Димитър замълча и дълго си въртя копчето на сакото. Изглежда стигна до някакъв извод.

— За съжаление единственото, което мога да предложа, е да се махаме колкото се може по-бързо. Опитяхме се няколко пъти да избягаме и установихме, че топологията на Сградата не ни позволява

да го извършим. Да се надяваме сега, че при спиране на механизма поне някои пречки ще изчезнат...

Дали им предстоеше гладуване, щяха да научат след време. Всъщност организаторите бяха забравили нещо друго.

Забръмча радиоуредбата:

— Сградата престава да функционира — четящият съобщението глас звучеше прекалено отчетливо. — Умоляват се Служителите да запазят спокойствие. Евакуацията ще бъде извършена по предварително подготвен план. Предстои ни последното съвместно дело и ръководството се надява, че то ще бъде извършено със същата прецизност, както всички останали процедури...

Спирането на тока се предхождаше от кратко предупреждение. Хората отначало не се развълнуваха много, но само след пет минути се появиха явни признаци на раздразнителност. Те се натрупаха около доскоро работещите врати и водени от налагания им инстинкт, се опитваха да преминат през тях. В настъпилата суматоха доста хора получиха наранявания. Люшкането на тълпата придоби зловещ такт. На места, където стените не издържаха напора, вратите изкочиха заедно с рамките. Хората веднага нахълтвяха в образувалите се отвори, откъдето вместо облекчение се разнасяха разочаровани викове.

Добре, че някой се сети да изключи Системата за инстинктивно поведение (СИП). Но шокът бе толкова силен, че повечето люде изпадаха на земята, мъжете мръсно ругаеха, жените плачеха или пищяха, само отделни хора превъзмогваха животинската преса и се захващаха да помагат на пострадалите. Постепенно и други се присъединиха към тях.

— Проклетници — дочу Петър. — Всичко им търпях, повече не мога.

— Сградата свърши, човече — опита се да го успокои Петър.

— Радвам се, че загина. Но останаха тези, които я управлявах, останаха тези, които ядяха нашия живот, тези, които никога не сме виждали...

— Сигурно вече отдавна са си отишли.

— Колко си прав. Надробиха попарата, оставиха нас да я сърбаме. Поне веднъж да ни се покажат да ги видим и да им се наслаждаваме...

И други хора се намесиха в разговора. Превърна се в митинг. Някои викаха, други спокойно излагаха доводите си. Оформиха се различни групи, които си обърнаха сърдите гръб, сякаш бяха виновни една към друга, и предпочетоха да се оттеглят в различни посоки. Нещо много по-препоръчително, отколкото масовото сбиване.

Някаква тежка ръка се стовари върху рамото на Петър. Извърна се и видя насмешливото лице на Станимир. Малко вляво и зад него стоеше Вики.

— Видя ли какво стана — предизвикателно заговори Станьо. — Ние сме причината. Квитурахме Сградата. Вики ѝ удари ентъра с истинско удоволствие. Можеш сам да я попиташ за истинските ѝ чувства.

— Не го слушайте, нима сега моите чувства са най-важните? Ние сме свободни — ето кое ме радва! Искам по-скоро да съм въвн от тази сграда (произнесе я с малка буква).

— Помислихте ли за хората?

— Какво толкова да мислим? Нали им донесохме свобода!

— Често хлябът е по-важен.

— Смяташ, че сме избързали?

— Знам ли, подобни събития заварват обществото винаги неподготвено, дори да са били предсказани отдавна, и създават предостатъчно смут.

— Погледнете!

Викаше Димитър.

Помещенията се преобразяваха. Изисканата белота по тавана потъмня и се разкри грозната гледка на гол цимент. Стените се стичаха надолу и лакът, блестящ и винаги чист, се нагърчи, образува тънки струйки, които, стигайки пода, се превръщаха в мръсни локви. Показаха се разкривени тухли, покрити как да е с некачествен хоросан. Цивилизованият коридор изведнъж се превърна в подобие на праисторическа пещера.

— Ставайте! — подкани Марин малката група. — Предстои ни дълъг път.

8.

(ВРЕМЕ НЕОПРЕДЕЛЕНО)

Наблизо ехтяха изстрели. Между първото и второто ехо се вмъкваше неприятният съсък на рикошета. Някой методично, с отмереността на часовник, на всеки две минути натискаше спусъка.

— Кой ли ще е този идиот? — изруга Марин.

— Предпочитам да го заобиколим — намръщи се Станимир. — Напоследък не съм склонен към нови запознанства. Мотаем се вече няколко дни из търбуха на сградата (с малки букви) и не сме срещнали един свестен човек. Започвам да се разочаровам от наследниците на маймуните. Единственото, което ми пречи да ги прокълна, е собствената ми принадлежност към този забележителен род.

— Вляво има пролом в стената — забеляза Мария и тежко и дълго се изкашля.

— Не говори — почти ѝ се скара Димитър. — Ангината лесно може да премине в бронхопневмония. Без лекарства какво ще правим, а?

Жената понечи да каже нещо, но я задави силен пристъп на кашлицата.

Към пролома се отправи Драгомир; за кратко време се скри в него и след като се върна поклати глава:

— Път няма. Подът на коридора е пропаднал. Не би било голяма беда, ако същото не бе сторил и долният и още по-долният етаж. Там има пропаст, на която дъното не се вижда.

— Продължаваме напред — реши Петър.

— И дано не срещнем някой луд — прошепна повече на себе си, отколкото на другите Димитър. Постави очилата на носа си и се надигна. Радваше се, че може още да вижда какво тъпче с обувките си.

— Предполагам, че групата на Мариански е някъде наблизо. Спомнете си разговора с Борис, онзи човек, който така бързо ни напусна. Той направо се уплаши, когато му казахме, че идваме насам.

Мариански бил за оставане в Сградата и задържал със сила всеки, по паднал в ръцете му.

Въпреки това тръгнаха. Вървяха с опасение между несигурните стени. Често поглеждаха тавана и дълго спореха, дали е достатъчно здрав и няма ли да се срути от някое сътресение точно върху главите им.

— Слушайте! — спря ги Вики.

Леко потропване идваше отгоре.

— Спомняте ли си какво е това?

— Не?

— Та това е дъжд. Дъжд! Над нас е покривът. Усещате ли? Капки! Падат върху нас. Покривът е про паднал и се намираме под открито небе. Нощем е. Можем да видим звездите.

— При облачно време едва ли е възможно.

Групата се разсмя и нервното напрежение някак се разпръсна.

— Трябва да намерим начин да се спуснем.

— Струва ми се, че ще стане по-лесно и по-бързо, отколкото желаем.

Забележката на Марин бе предизвикана от леко разлюляване. Земятресение или Сградотресение? Посипаха се камъни. Трусовете се засилиха и ударите станаха по-мощни. Наблизо се срути цяла стена. Последва я втора, трета... Разнесе се такова скърцане, че направо изтръгваше душата и... всичко затихна.

— Не успяхме — отвърна Вики на Марин.

— Може би за наше щастие.

Разнесе се силен предупредителен вик:

— Кои сте вие?

Освети ги ярък тесен лъч. Неволно те закриха лица с ръце. Продължителната тъмнина бе направила очите им чувствителни към светлината.

Мъжът пред тях нехайно полюлявяше автомата си и чакаше отговор с разтворени крака за по-голяма опора.

— Искаме да се измъкнем — уклончиво отговори Петър.

— Навън ли? О-хо, бегълци, които напускат родното гнезденце.

— Естествено.

— Вдигнете ръце! Минавайте един по един край мен. Трябва да се убедя, че нямате оръжие. Добре... Добре... Значи не сте от

Съхранителите?

— Нямаме нищо общо с тях.

— Радвам се да го чуя, в противен случай можеха да се наложат по-строги мерки.

Той махна с ръка и се показаха още двама души.

— Ние преследваме Съхранителите. Те са виновни за Катастрофата. Искаме да бъдат наказани и едва след това ние самите ще напуснем Сградата.

— Но тя се руши! — възкликна Марин.

— Ние ще се борим докрай!

Пуснаха ги и те побързаха да се махнат, докато онези не бяха размислили и не бяха ги спрели отново за нещо. Бързо изчезнаха от очите им. Вместо тях видяха стълбище и се насочиха веднага към него.

Слизането продължи дълго. Отначало беше пусто, след време се появиха още няколко души. Постепенно се събра порядъчна тълпа. Влязоха в обширна зала. На Станимир се стори, че е същата, в която събираха подписите.

Парапетите бяха насочени в обратна посока. От множеството гишета работеше само едно. Малката опашка бързо се стопи. Петър се бе наредил най-накрая. Добре обработената система дори сега показваше идеален синхронизъм. Служителят заставаще пред прозорчето, навеждаше се и произнасяше номера и името си. Вътре изчукваха знаците върху клавиатурата, принтерът изписваше нещо и човекът получаваше листче хартия.

Зад вратата ги очакваше малка изненада. Върху кръгъл подиум бе издигната ораторска катедра. Зад нея червендалест човек с буйна разрошена коса и гъста прошарена брада разлистваше куп хартия.

— Колеги — заяви той, щом и Петър се появи, след като беше обработен от гишето, — радвам се да ви заявя: евакуацията на Сградата протече успешно и, въпреки някои затруднения, без никакви жертви. Необходимо е да спомена, че благодарение на добрата организация и дисциплина успяхме да съберем хората. Господин Петър... е последният от представения ни списък. Други няма. Знаменателно е, че той, служителят от охраната, до край изпълняваше възложената му задача и не напусна поста си, докато не се убеди, че другите са вън и вече може да се погрижи за себе си.

— Гледай ти — измърмори тихо Петър.

Над главите им прогърмяха изстрели. Изтрещя граната. Срутената стена предизвика глух тътен при падането си. Болезнен вик на ранен човек отекна многократно.

Пронизително зави сирена. Облак дим проникна през пукнатините и донесе в залатамирис на изгоряла плът и пластмаса.

— Какво ще правим с тези там — запита Димитър.

— По списък — обяви червендалестият мъж — сме извели всички. Аз за други не отговарям. Според мен вътре вече няма никой. Господа, длъжен съм да ви предупредя, че след минута започва утилизацията на Сградата. Бих ви посъветвал, както чувате не ви заповядвам, да ме последвате! Ще ви заведе на безопасно място.

Той грабна черното си куфарче и почти бегом се насочи към широко отворената врата. Единствено Димитър го чу как изломоти под носа си:

— Аз моето си свърших...

Тълпата го последва. Станимир си помисли: „Трябва да помогнем на...“ Сигурен беше, че повечето хора си бяха помислили нещо подобно. Само че колко странно! Никой не посмя да се изкаже. Замълчаха си. И той с тях. Така те прехвърлиха задълженията си на колектива, а той не гъкна и така пое отговорността върху себе си.

Пред тях се ширна грандиозната панорама на равнината. По стъпалата хората се спускаха бежешком, гонени от непрестанния шум на сгромолясващата се грамада. Ръката на Вики намери ръката на Станимир. Топлината се разля между двамата и те се притиснаха един до друг. Стъпиха на розовата повърхност и по стар навик се обърнаха с гръб към посоката на движение. Затичаха се и така започнаха да се отдалечават от Сградата и нейния Главен вход. Другите отдавна бяха в равнината и тя, разтичайки се, ги отдалечаваше на всички страни.

Сградата се появи с цялото си величие. Отвън изглеждаше все така непоклатима, монолитна и красива. Нито една рана не се виждаше по снагата ѝ. Станалото вътре си бе останало вътре и нямаше намерение да излезе навън. Наистина, сега ръкотворното слънце изпращаше лъчите си през някаква мъгла, но тя би могла да е част от сценария и да няма нищо общо със ставащата вътре.

Равнината се разлюля. Вътрешните гънки пробягаха под краката на хората. Сградата започна бавно да потъва. Станимир с удивление

наблюдаваше как етажите с непоколебима и неумолима последователност биват поглъщани от червеникавата маса.

Покривът изчезна и се люшна безпределно море.

— Май се свърши — прошепна Вики.

— Не, започва се — възрази Станимир.

Поне външността си отиде неосквернена.

Слънцето избледня и се стопи в небето.

Вървяха равномерно и очакваха с равнодушно нетърпение какво ще стане. Сградата бе изчезнала, но остана веществото, което я бе породило. Какво ли щеше да сътвори следващия път?...

Експериментът свърши!

Започва нов експеримент?

Равнината тихо забуча. Квадратчетата се забързаха и се сляха в едноцветно поле. Звукът ги унесе, те затвориха очи и когато отново ги отвориха, се оказаха на твърда земя.

Край тях преминаваха хора и, забързали се във всекидневните си дела, не им обръщаха внимание.

— Истина ли беше това? — запита се Станимир.

— Предпочитам да беше измислица — отговори Вики — и ако не беше тази хартийка...

Тя протегна напечатания текст.

„Настоящето се дава на с цел да послужи
пред пенсионните власти за установяване на трудов стаж.“

Подпис: /не се чете/ и печат.

— Прибери я — предложи Станимир.

— Ще ни трябва ли?

— Архивите не трябва да се унищожават.

Те тръгнаха по шумните улици на големия град. Пуснаха ръцете си. Не подобава на зрели хора да се държат като подрастващи тинейджъри.

— Усещаш ли разликата?

— Въздухът е мръсен — отговори Станимир. — Гладен съм и ми се спи. Ти какво ще правиш?

— Не знам.

— Ела с мен, ще живеем заедно.

Тя не отговори. Вървяха рамо до рамо. Свърнаха към близкия площад и се качиха на един трамвай. Той заскърца и ги понесе към неизвестното...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.